

Spojená škola, Ul. J. Kollára 3, Nové Mesto nad Váhom

s organizačnými zložkami

Špeciálna základná škola, Ul. J. Kollára 3, Nové Mesto nad Váhom

Praktická škola, Ul. J. Kollára 3, Nové Mesto nad Váhom

Materská škola, Ul. J. Kollára 3, Nové Mesto nad Váhom

Školský vzdelávací program Špeciálnej materskej školy

**„Niekedý je umenie milovať to čo je múdre a krásne, ale prijať
a pomáhať tým, ktorí týmto nie sú obdarení, to vyžaduje ozajstnú zrelosť
ducha.“**

Vzdelávací program	
Názov programu	Hrajme sa spolu
Stupeň vzdelania	predprimárne vzdelanie
Dĺžka štúdia	1-4 roky
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk
Študijná forma	poldenná
Druh školy	štátna
Predkladateľ	
Názov školy	Spojená škola Ul. J. Kollára 3, Nové Mesto nad Váhom
Organizačná zložka	Špeciálna materská škola, UL. Kollára 3, Nové Mesto nad Váhom
Adresa	Ul. J. Kollára 3, 915 01 Nové Mesto nad Váhom
IČO	50457471
Riaditeľ školy	Mgr. Ľubica Havranová
Koordinátor pre tvorbu ŠkVP	Mgr. Eva Révayová
Ďalšie kontakty	Tel: 032/7712743, 0911118626 e-mail: szsnmnmv@gmail.com
Zriaďovateľ	
Názov	Regionálny úrad školskej správy Trenčín
Adresa	Hviezdoslavova 140/3, 911 01 Trenčín
Kontakty	Tel: 032/7411321 E-mail: gabriela.petrovicova@russ-tn.sk
Platnosť dokumentu od: 01.09.2022	
Prerokovaný v pedagogickej rade: 24.08.2022	
Prerokovaný v rade školy: 06.10.2022	
Schválený zriaďovateľom:	

Podpis riaditeľa : Mgr. Ľubica Havranová

1. NÁZOVOV ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Hrajme sa spolu

2. VLASTNÉ CIELE A POSLANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Vlastné ciele a poslanie výchovy a vzdelávania v špeciálnej materskej škole sa stanovujú v súlade so všeobecnými cieľmi ustanovenými v štátnom vzdelávacom programe, s cieľmi výchovy a vzdelávania ustanovenými v školskom zákone, s potrebami a záujmami detí, rodičov/zákonných zástupcov a pedagogických zamestnancov, s vlastným zameraním materskej školy.

Hlavným cieľom špeciálnej materskej školy je rešpektovanie individuality každého dieťaťa s prihliadaním na konkrétny druh, stupeň a rozsah zdravotného postihnutia dieťaťa, dosiahnutie optimálnej kognitívnej, senzomotorickej a sociálno-citovej úrovne ako základu pre školské vzdelávanie v základnej škole a pre život v spoločnosti.

Každodenné plánovanie jednotlivých výchovno-vzdelávacích aktivít má plne rešpektovať aktuálny stav dieťaťa a jeho potreby. Všetky formy a metódy práce s deťmi sú zavádzané a zvolené citlivo, rešpektujúc nielen možnosti dieťaťa, ale aj jeho rodiny. Špeciálna materská škola rešpektuje rodinu ako hlavný výchovný činiteľ, ktorý ovplyvňuje dieťa, rešpektuje jej zvyky, tradície, náboženské presvedčenie.

Poslaním špeciálnej materskej školy je rozvíjať osobnosť dieťaťa vo všetkých jej zložkách primerane možnostiam a schopnostiam jednotlivých detí, s rešpektovaním osobitostí vývoja každého dieťaťa, aby bolo do najvyššej možnej miery samostatné, produktívne a emocionálne vyrovnané. Dieťaťu je potrebné pomáhať, aby žilo čo najplnohodnotnejší život v rámci možností daných zdravotným znevýhodnením.

Cieľom je, aby dieťa zvládlo podľa svojich schopností a možností predprimárne vzdelávanie v súlade so vzdelávacím programom pre deti so zdravotným znevýhodnením pre predprimárne vzdelávanie, schválený Ministerstvom školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 15.mája 2017 pod číslom 2017-2127/20564:14-10G0 s platnosťou od 1.septembra 2017.

Všeobecnými cieľmi výchovy a vzdelávania v špeciálnej materskej škole sú:

- zlepšovať sociálnu aktivitu dieťaťa a napĺňať potrebu sociálneho kontaktu s rovesníkmi i s dospelými,
- uľahčovať dieťaťu plynulú adaptáciu na zmenené – inštitucionálne, školské prostredie,
- podporovať vzťah dieťaťa k poznávaniu a učeniu, - podporovať rozvoj individuálnych spôsobilostí dieťaťa,
- sprostredkovať základy verejnej kultúry a rozvíjať u dieťaťa dimenzie školskej spôsobilosti, aby sa ľahko adaptovalo na následné primárne vzdelávanie,
- umožňovať dieťaťu napĺňať život a učenie prostredníctvom hry, priamej skúsenosti a aktívneho bádania,
- uplatňovať a chrániť práva dieťaťa v spolupráci s rodinou, zriaďovateľom a ďalšími partnermi s rešpektovaním potrieb dieťaťa a vytvárania podmienok pre blaho všetkých detí,

- zabezpečovať dostupnosť a rovnosť vo výchove a vzdelávaní,
- zabezpečovať dostupnosť poradenských a ďalších služieb pre všetky deti,
- získavať dôveru rodičov pri realizovaní výchovy a vzdelávania v inštitucionálnom prostredí a pri koordinovanom úsilí o zabezpečovanie blaha a potrieb detí.

2.1 Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením

Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením sú vypracované v súlade s cieľmi predprimárneho vzdelávania, ktoré vymedzuje Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016).

V Špeciálnej materskej škole v Novom Meste nad Váhom sa vzdelávajú deti s rôznym zdravotným znevýhodnením:

- s mentálnym postihnutím,
- s autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami,
- s narušenou komunikačnou schopnosťou,
- deti s viacnásobným postihnutím.

Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením plne zohľadňujú potreby dieťaťa podľa jednotlivých druhov postihnutia, podporujú rozvoj dieťaťa a jeho schopností.

Vzhľadom na podmienky a poslanie školy sme si vytýčili tieto špecifické ciele:

- rozvíjať obmedzený a pomalý vývin v psychomotorickej, poznávacej, emocionálnej a sociálnej oblasti,
- vytvoriť podmienky na plynulú adaptáciu na nové prostredie (pri vstupe dieťaťa do špeciálnej materskej školy),
- rozvíjať obmedzené, až výrazne obmedzené komunikačné a jazykové schopnosti dieťaťa,
- v prípade potreby hľadať a využívať najvhodnejšie metódy a techniky alternatívnej a augmentatívnej komunikácie,
- rozvíjať obmedzené, až výrazne obmedzené motorické a sebaobslužné zručnosti dieťaťa,
- rozvíjať sociálne zručnosti,
- vytvoriť základy adaptívneho správania prostredníctvom výučby každodenných praktických schopností pomocou špeciálnych metód,
- rozvíjať schopnosti a zručnosti s ohľadom na individuálne osobitosti a zdravotný stav dieťaťa
- rozvíjať samostatnosť dieťaťa, posilňovať jeho sebauvedomovanie, sebadôveru a sebavedomie prostredníctvom hrových aktivít,
- naplniť potrebu sociálneho kontaktu dieťaťa s rovesníkmi,
- vytvárať elementárne sociálne a personálne kompetencie a ich využitie v reálnom živote,
- odstraňovať druhotné problémy (správania),
- utvárať elementárne prosociálne a environmentálne cítenie.

3. STUPEŇ VZDELANIA

Stupeň vzdelania, ktorý poskytuje špeciálna materská škola je *predprimárne vzdelanie*.

Predprimárne vzdelanie získa zdravotne znevýhodnené dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v špeciálnej materskej škole. Predprimárne vzdelávanie ukončuje dieťa spravidla v školskom roku, v ktorom do 31. augusta dosiahne šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť.

Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania, ktoré vydáva špeciálna materská škola na požiadanie rodiča/zákonného zástupcu.

4. VLASTNÉ ZAMERANIE ŠPECIÁLNEJ MATERSKEJ ŠKOLY

Špeciálna materská škola je umiestnená v budove Spojenej školy na ulici J. Kollára v Novom Meste nad Váhom. Spojená škola sa venuje výchove a vzdelávaniu žiakov a detí s mentálnym postihnutím. Je to plne organizovaná škola s organizačnými zložkami Špeciálna základná škola v Novom Meste nad Váhom, Praktická škola v Novom Meste nad Váhom a Špeciálna materská škola v Novom Meste nad Váhom pre deti so zdravotným znevýhodnením.

V špeciálnej základnej škole a v praktickej škole sa vzdelávajú žiaci s ľahkým, stredným a ťažkým stupňom mentálneho postihnutia, žiaci s viacnásobným postihnutím (mentálne postihnutie v kombinácii s telesným postihnutím) a žiaci s autizmom a inými pervazívnymi vývinovými poruchami.

Organizačné súčasti školy sú školská výdajná jedáleň a školský klub detí.

Spojená škola v Novom Meste nad Váhom je umiestnená v obytnej časti mesta Nové Mesto nad Váhom s rozľahlým areálom. Školu navštevujú žiaci mesta Nové Mesto nad Váhom a zo spádových oblastí, čomu sa prispôsobuje organizácia vyučovania.

V špeciálnej materskej škole sa realizuje výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením.

Škola vytvára deťom špecifické podmienky pre ich vzdelávanie a zohľadňuje ich špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby podľa druhu a stupňa postihnutia. Zabezpečuje odborný prístup vo vzdelávaní na základe včasnej psychologickkej a špeciálno-pedagogickej diagnostiky. Výchova a vzdelávanie sa podľa potreby uskutočňuje podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu.

V procese vzdelávania sa využíva individuálna a skupinová práca s dieťaťom, špeciálne metódy a formy vyučovania, špecifický postup v hodnotení výchovno-vzdelávacích výsledkov, aplikácia alternatívnych foriem komunikácie, úzka spolupráca s rodičmi a iné postupy podľa individuálnej potreby konkrétneho dieťaťa na základe odbornej diagnostiky.

Výchovno-vzdelávací proces je realizovaný špeciálnymi pedagógmi pre materskú školu. Denný poriadok je zostavený s prihliadnutím na záujmy a možnosti detí. Jednotlivé organizačné formy nie sú presne časovo vymedzené, okrem času pre činnosti zabezpečujúce životosprávu a odpočinok.

Úzko spolupracujeme so Súkromným centrom špeciálno-pedagogického poradenstva v Kálnici. V spolupráci s CPPPaP v Novom Meste nad Váhom plánujeme využívať terapeutické miestnosti na prvky terapie senzorickej intergrácie a snoozelen, ktoré sa budú nachádzať v pavilóne ŠMŠ.

Dieťa so zdravotným znevýhodnením je dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) a požiadavkami na komplexnú starostlivosť. V procese výchovy a vzdelávania je potrebné prihliadať a zohľadňovať rýchlejšiu unaviteľnosť týchto detí, ich zníženú koncentráciu. Častým javom býva i sociálne zaostávanie z dôvodu nedostatočných skúseností s rovesníkmi. U detí so ŠVVP je potrebné zabezpečiť ďalšie zdroje na podporu efektívnej výchovy a vzdelávania úpravou podmienok, obsahu, foriem, metód, prostredia a prístupov.

V špeciálnej materskej škole sú rešpektované špecifiká detí, primeranosť požiadaviek, podporuje sa u nich sebarealizácia, sebadôvera a primeraná samostatnosť.

Špeciálna materská škola pripravuje deti so zdravotným znevýhodnením na život v intaktnej spoločnosti, v súlade s osobitosťami a individuálnymi rozvojovými možnosťami danými ich zdravotným znevýhodnením. Podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno-emocionálnej, telesnej, morálnej a estetickej. Rozvíja ich kognitívne schopnosti, sebaobslužné, kultúrne, hygienické návyky, utvára predpoklady na ďalšie vzdelávanie.

V súlade s výchovno-vzdelávacím procesom špeciálna materská škola poskytuje deťom primeranú štruktúru duchovných, spoločenských, kultúrnych a športových aktivít, do ktorých sa deti zapájajú podľa svojich záujmov a v prípade potreby je prispôsobený individuálnym potrebám, možnostiam a schopnostiam detí vyplývajúcim z ich zdravotného znevýhodnenia.

Deti sa učia predovšetkým svojou vlastnou prežitou skúsenosťou, preto sú vzdelávacie činnosti založené na priamych zážitkoch a skúsenostiach detí.

Všetky aktivity obsahujú prvky hry a podnecujú záujem dieťaťa poznávať, získavať nové skúsenosti, a tak prispievať k rozvoju schopností dieťaťa porozumieť sebe i svetu, ktorý ich obklopuje.

Špeciálna materská škola poskytuje deťom zázemie, ktoré napomáha k tomu, aby dosahovali optimálne výsledky so zreteľom na ich zdravotné znevýhodnenie.

Kladíme veľký dôraz na vytváranie pozitívnej školskej klímy, na pestovanie dobrých vzťahov medzi deťmi navzájom aj medzi učiteľmi a deťmi a v neposlednom rade medzi učiteľmi a rodičmi. Špeciálna materská škola snaží vytvárať vhodné prostredie, pre dieťa podnetné, zaujímavé a obsahovo bohaté. Na formovanie osobnosti dieťaťa vplyva veľkou mierou prostredie, preto venujeme veľkú pozornosť estetickej úprave triedy, chodieb, vstupných priestorov a areálu školy. Naším cieľom je pripraviť deti na ďalšiu etapu ich života. Vytvárať základné predpoklady pre pokračovanie vo vzdelávaní. O dianí v škole pravidelne a aktuálne informujeme na internetovej stránke školy: <https://spojenaskola-nmnv.edupage.org/>

Z hore uvedeného vyplýva ďalšie zameranie školy:

- vytvárať pozitívnu sociálnu klímu,
- vytvárať obsahovo podnetné prostredie,
- vytvárať estetické a stimulujúce prostredie,
- prijať dieťa také, aké je a prejavovať voči nemu priateľské city, pripisovať deťom pozitívne vlastnosti,

- uspokojovať individuálne potreby detí,
- spolupracovať s rodinou,
- dopĺňať učebné a kompenzačné pomôcky,
- využívať zážitkové metódy vzdelávania,
- podporovať zamestnancov v ďalšom vzdelávaní.

5. DĹŽKA DOCHÁDZKY A FORMY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Dĺžka dochádzky – niekoľkoročná dochádzka.

Konkrétna forma výchovy a vzdelávania – poldenná.

Na predprimárne vzdelávanie v špeciálnej materskej škole sa prijímajú deti spravidla od troch do šiestich rokov a deti, ktoré mali odložený začiatok povinnej školskej dochádzky. Dĺžka dochádzky dieťaťa je spravidla od 1 do 4 rokov.

Vzdelávanie sa uskutočňuje formou:

- poldenného vzdelávania
- diagnostického pobytu
- adaptačného pobytu.

Obsah a ciele vzdelávania sa prispôbujú osobitostiam každého dieťaťa.

6. UČEBNÉ OSNOVY

Učebnými osnovami školského vzdelávacieho programu sú vzdelávacie štandardy vzdelávacích oblastí Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách pre deti so zdravotným znevýhodnením (platné od 1. 9.2017 a schválené dňa 15. mája 2017 pod číslom 2017-2127/20564:14-10G0)

Vymedzujú výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa učebného plánu alebo jednotlivých vzdelávacích oblastí v materskej škole.

A. Vzdelávacie oblasti:

Jazyk a komunikácia – rozvíjať jestvujúcu schopnosť komunikácie, posúvať na vyššiu vývinovú úroveň, podporovať rozvoj reči a jazykových schopností.

Matematika a práca s informáciami – pôsobiť na kognitívny rozvoj detí.

Človek a príroda – chápať jednoduché vzájomné vzťahy a súvislosti v prírode.

Človek a spoločnosť – oboznamovať deti s okolitým spoločenským prostredím.

Človek a svet práce – zamerať sa najmä na vytváranie a rozvoj motorických a pracovných zručností.

Umenie a kultúra – schopnosť vnímať umenie a rozvoj zručností.

Zdravie a pohyb – rozvíjať pohybové a motorické zručnosti.

Tematické okruhy sa vzájomne prelínajú a dopĺňajú. Plnia sa integrovane.

Jazyk a komunikácia

1. Hovorená reč
2. Písaná reč

Matematika a práca s informáciami

1. Čísla a vzťahy
2. Geometria a meranie
3. Logika
4. Práca s informáciami

Človek a príroda

1. Vnímanie prírody
2. Rastliny
3. Živočíchy
4. Človek
5. Neživá príroda
6. Prírodné javy

Človek a spoločnosť

1. Orientácia v čase
2. Orientácia v priestore
3. Dopravná výchova
4. Geografia okolia
5. História
6. Národné povedomie
7. Ľudia v blízkom a širšom okolí
8. Základy etikety
9. Ľudské vlastnosti a emócie
10. Prosociálne správanie

Človek a svet práce

1. Materiály a ich vlastnosti
2. Konštruovanie
3. Užívateľské zručnosti
4. Technológie výroby
5. Remeslá a profesie

Umenie a kultúra

1. Hudobná výchova
2. Výtvarná výchova

Zdravie a pohyb

1. Zdravie a zdravý životný štýl
2. Hygiena a sebaobslužné činnosti
3. Pohyb a telesná zdatnosť

Profil absolventa predprimárneho vzdelávania je koncipovaný s ohľadom na kľúčové kompetencie dieťaťa podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) pri rešpektovaní špecifických osobitostí vyplývajúcich z jednotlivých druhov zdravotných postihnutí a individuálnych možností a schopností dieťaťa prostredníctvom kompetencií:

1. Komunikačné kompetencie
2. Matematické kompetencie a kompetencie v oblasti vedy a techniky
3. Digitálne kompetencie
4. Kompetencie učiť sa, riešiť problémy, tvorivo a kriticky myslieť
5. Sociálne a personálne kompetencie
6. Občianske kompetencie
7. Pracovné kompetencie

Charakteristika jednotlivých vzdelávacích oblastí a kľúčových kompetencií je podrobne rozpracovaná v kapitole „Vzdelávacie oblasti“ pre jednotlivé druhy zdravotného postihnutia.

(<https://www.statpedu.sk/files/sk/deti-ziaci-so-svvp/deti-ziaci-so-zdravotnym-znevyhodnenim-vseobecny-intelektovym-nadanim/vzdelavacie-programy/vp-deti-so-zz-schvalene-maj-2017.pdf>)

Prílohy:

1. Vzdelávací program pre deti s mentálnym postihnutím pre predprimárne vzdelávanie
2. Vzdelávací program pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou pre predprimárne vzdelávanie
3. Vzdelávací program pre deti s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami pre predprimárne vzdelávanie
4. Vzdelávací program pre deti s viacnásobným postihnutím pre predprimárne vzdelávanie

B. Tematické celky

Obsah učiva je rozvrhnutý na školský rok do 10 mesačných tém, ktoré sú zamerané na ročné obdobia, sviatky a tradície. Témy mesiaca sú ďalej členené na témy týždňov, ktoré je možné podľa potreby a uváženia učiteľiek meniť a prispôbovať.

	TÉMA MESIACA:	TÉMY TÝŽDŇA:
September	ŠKOLA A ŽIVOT V NEJ	
1. týždeň		Moja trieda
2. týždeň		Moja škola
3. týždeň		Kto pracuje v škole
4. týždeň		Bezpečne do školy
Október	BABIČKINA ZÁHRADA	
1. týždeň		Ovocie a zelenina
2. týždeň		Ľudské telo a starostlivosť o zdravie
3. týždeň		Potraviny a stravovanie
4. týždeň		Pracovné profesie
November	JESEŇ PANI BOHATÁ	
1. týždeň		Príroda v jeseni
2. týždeň		Farby jesene
3. týždeň		Kalendár počasia
4. týždeň		Život v lese
December	ČAS ZÁZRAKOV	
1. týždeň		Mikuláš
2. týždeň		Prišla zima, prišiel mráz
3. týždeň		Čarovné sviatky lásky a pokoja
Január	ZIMA JE ČAROVNÁ	
1. týždeň		Začíname nový rok
2. týždeň		Mrzne, praská, fúka, sneží
3. týždeň		Zvieratá v zime
4. týždeň		Zimné športy
Február	SVET OKOLO NÁS	
1. týždeň		Fašiangový čas
2. týždeň		Časové vzťahy
3. týždeň		Vesmír okolo nás
4. týždeň		Slovensko – moja vlasť
Marec	JAR PRICHÁDZA POMALIČKY	
1. týždeň		Z tejto knihy detičky, môžeme čítať

		básničky
2. týždeň		Príroda sa prebúda
3. týždeň		Jarné kvietky
4. týždeň		Veľkonočné sviatky
Apríl	PRÍRODA SA ZOBUDILA	
1. týždeň		Domáce zvieratá a ich mláďatá
2. týždeň		Hmyz
3. týždeň		Sadíme v záhrade
4. týždeň		Život na dedine a v meste
Máj	FAREBNÝ SVET	
1. týždeň		Deň matiek
2. týždeň		Naša modrá planéta
3. týždeň		Exotické zvieratá
4. týždeň		Voňavé počítanie
Jún	ZELENÉ LETO	
1. týždeň		Deň detí
2. týždeň		Leto, leto voňavé
3. týždeň		Život vo vode
4. týždeň		Živá a neživá príroda
		Tešíme sa na prázdniny

C. Východiská plánovania výchovno-vzdelávacej činnosti

Výchovno-vzdelávacia činnosť sa bude riadiť vypracovanými „Individuálnymi výchovno-vzdelávacími plánmi“ (IVP), pre každé dieťa podľa druhu a stupňa jeho zdravotného znevýhodnenia. Pri všetkých činnostiach budeme zohľadňovať aktuálny zdravotný stav dieťaťa.

Učebné zdroje – detská literatúra, encyklopédie, detské časopisy, odborná literatúra, materiálno-technické a didaktické vybavenie školy, vonkajšie priestory školy.

D. Vzdelávanie detí s mentálnym postihnutím

Pri vzdelávaní detí s mentálnym postihnutím sa nepostupuje podľa obsahového a výkonového štandardu, ale majú určený obsah vzdelávania a špecifické ciele vzdelávania. Obsah vzdelávania vymedzuje základný rozsah učiva, ktoré má dieťa prostredníctvom špeciálno-pedagogických metód a prostriedkov zvládnuť počas predprimárneho vzdelávania, primerane svojim individuálnym možnostiam a schopnostiam.

Deti s mentálnym postihnutím postupujú podľa určeného obsahu vzdelávania a špecifických cieľov vzdelávania určených pre deti s ľahkým stupňom MP, stredným stupňom MP a ťažkým stupňom MP. Špecifické ciele sú vypracované s ohľadom na závažnosť, t.j. stupeň mentálneho postihnutia. Obsah vzdelávania sa chápe ako záväzok pre učiteľa. Obsahuje základný rozsah učiva, ktoré má dieťa s mentálnym postihnutím prostredníctvom špeciálnych metód a prostriedkov zvládnuť počas predprimárneho vzdelávania, primerane svojim individuálnym možnostiam a schopnostiam.

Obsah a ciele vzdelávania jednotlivých vzdelávacích oblastí sú prispôsobené najmä stupňu mentálneho postihnutia a jeho individuálnym špecifickým potrebám a osobitostiam.

Jazyk a komunikácia

Vývin reči u detí s mentálnym postihnutím býva často výrazne narušený, pomalý a obmedzený. Ich reč je charakteristická malou, často žiadnou slovnou zásobou, veľkým rozdielom medzi aktívnou a pasívnou slovnou zásobou, nedokonalou gramatickou stavbou vety a neadekvátnym používaním slov. Väčšina detí s mentálnym postihnutím v predškolskom veku má osvojených iba veľmi málo slov konkrétneho významu, majú závažné problémy s artikuláciou, ale aj s diferenciáciou počúvanej reči a pochopením jej obsahu. Deti s ťažšími stupňami mentálneho postihnutia často vôbec nehovoria, vydávajú iba rôzne zvuky. Dlhodobým cieľom je, aby sa dieťa v komunikácii dostalo od významových zvukov a konkrétneho myslenia k používaniu slov, k chápaniu ich obsahu a neskôr v školskom veku aj k abstraktnému mysleniu v závislosti na stupni mentálneho postihnutia. V rámci vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia u detí s mentálnym postihnutím sa rozvíja jestvujúca schopnosť komunikácie, posúva sa na vyššiu vývinovú úroveň, podporuje sa rozvoj reči a jazykových schopností, rozvíja sa praktické používanie jazyka na dorozumievanie, slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii, jazykový cit, elementárne syntaktické a morfológické pravidlá. Zároveň sa rozvíja fonemické uvedomovanie, artikulačná obratnosť a výslovnosť, naratíva detí podľa ich individuálnych schopností. U detí, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, sa využíva augmentatívna a alternatívna komunikácia (AAK). Špecifické ciele u týchto detí sa modifikujú vzhľadom na používanie náhradných a doplnkových komunikačných systémov. Týka sa to všetkých vzdelávacích oblastí. Niektoré špecifické ciele uvedené v oblasti písanej reči sa modifikujú u detí so stredným a ťažkým stupňom mentálneho postihnutia vzhľadom na ich závažným vývinovým obmedzeniam individuálnym a schopnostiam a možnostiam.

Matematika a práca s informáciami

Pri plnení cieľov vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami je potrebné mať na zreteli skutočnosť, že deti s mentálnym postihnutím majú výrazne obmedzené, spomalené a narušené poznávacie schopnosti, analyticko-syntetickú činnosť mozgovej kôry, veľkú závislosť poznávacích procesov od konkrétnych predmetov a javov, jednotvárne a nepresné predstavy a nedostatočnú diferenciačnú schopnosť. Individuálne a názorne sa pôsobí na pozitívny kognitívny rozvoj detí. Manipuláciou s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií si osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti. Rozvíja sa schopnosť triediť predmety a vlastnosti podľa určitých kritérií, poznávať vzťahy medzi nimi, vytvárajú sa priestorové predstavy a prvé názorné predstavy o čísle. Kládne sa dôraz na individuálny prístup k

dieťaťu rešpektujúc jeho individuálne možnosti a schopnosti. U detí so stredným a ťažkým stupňom mentálneho postihnutia sa špecifické ciele v oblasti logiky dosahujú podľa individuálnych možností a schopností, napríklad riešením úloh z bežných denných situácií formou pozorovania, porovnávania alebo priradovania.

Človek a príroda

Vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda sú pri realizácii cieľov hlavným zdrojom poznania jednoduché pozorovania prírody, jednoduché pokusy a praktické činnosti. Volia sa primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie detí. Deti sa učia chápať jednoduché vzájomné vzťahy a súvislosti v prírode na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a vyobrazenými materiálmi. Učivo sa podáva takými metódami a formami, ktoré sú pre dieťa s mentálnym postihnutím najpriateľnejšie.

Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť oboznamuje deti s okolitým spoločenským prostredím. Kladne sa stimuluje a podporuje pozitívne nadväzovanie kontaktov medzi deťmi navzájom a medzi deťmi a najbližšími dospelými. Deti s MP majú nedostatočnú schopnosť aktívneho vnímania, nedostatok záujmu, výrazne zníženú dĺžku koncentrácie, ľahko odkloniteľnú pozornosť a malú zvedavosť. Preto sa využíva účinná motivácia na vzbudenie záujmu, pozornosti a aktivity. Časové pojmy sa učia chápať v spojení s činnosťami, ktoré sa pravidelne vykonávajú. Prostredníctvom častých vychádzok sa učia orientovať v najbližšom okolí. V každej vzdelávacej činnosti je potrebné mať na zreteli veľkú závislosť poznávacích procesov od citov a potrieb dieťaťa. U detí so stredným a ťažkým stupňom mentálneho postihnutia sa niektoré špecifické ciele v oblasti dopravnej výchovy modifikujú vzhľadom k ich individuálnym možnostiam a schopnostiam.

Človek a svet práce

Pri plnení cieľov vzdelávacej oblasti Človek a svet práce je dôležité sa zamerať najmä na vytváranie a rozvoj motorických a pracovných zručností a návykov detí s mentálnym postihnutím. Manipuláciou s predmetmi a materiálmi sa rozvíja hrubá i jemná motorika. Praktické zručnosti sa utvárajú postupným nácvikom so zvýšeným individuálnym prístupom. Spočiatku je potrebný priamo vedený pohyb, neskôr pohyb s pomocou. Opakovaním a cvičením sa stáva presnejší a koordinovanejší. Vychádza sa z aktuálnej dosiahnutej úrovne dieťaťa. Dbá sa na správny úchop a držanie pracovných nástrojov, materiálov a zaujatie správnej pozície tela. Zvládnutie určitej zručnosti dieťaťa s mentálnym postihnutím si vyžaduje viacnásobné opakovanie. Pri pracovných činnostiach je treba zväžiť optimálnu náročnosť a čas na vykonanie činnosti vzhľadom na nedostatky detí vo vôľovej oblasti. U detí so stredným a ťažkým stupňom mentálneho postihnutia sa niektoré špecifické ciele v oblasti konštruovania modifikujú vzhľadom k ich individuálnym možnostiam a schopnostiam.

Umenie a kultúra

Realizáciou cieľov vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra sa vytvárajú predpoklady k rozvoju schopnosti vnímať umenie a k rozvoju zručností vyjadrovať sa špecifickými prostriedkami jednotlivých druhov umenia na úrovni zodpovedajúcej možnostiam detí s mentálnym postihnutím. Hudobnými činnosťami sa účinne ovplyvňuje utváranie sociálnych vzťahov medzi deťmi, na

hudobných i nehudobných zvukoch sa rozvíja sluchové vnímanie. Deti sa učia využívať tempo, rytmus a dynamiku hlasu, rozvíja sa sluchová pamäť. Pri nácviku riekaniak, piesní a pohybových hier sa tempo prispôsobuje rečovým a pohybovým možnostiam detí. U každého dieťaťa sa vykoná skúška sluchového vnímania. Hudobná výchova pôsobí priaznivo na zdravotný stav detí s mentálnym postihnutím. Zmierňuje ich psychomotorický nepokoj, uvoľňuje kŕčové stavy i psychické napätie. Výtvarné činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotoriky a rozvíjajú komunikačnú schopnosť dieťaťa. Pri výtvarných činnostiach sa rešpektuje vývinové štádium dieťaťa. Jeho výtvarný prejav je závislý od stupňa rozvoja motoriky, pamäti a pozornosti. Obe zložky vzdelávacej oblasti majú i terapeutickú funkciu. U detí so stredným a ťažkým stupňom mentálneho postihnutia sa modifikujú špecifické ciele vzhľadom na ich individuálne možnosti a schopnosti.

Zdravie a pohyb

Pri realizácii cieľov vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb je potrebné mať na zreteli, že u detí s mentálnym postihnutím sa prejavujú nedostatky v poznávaní, rozlišovaní a hodnotení pohybov. Pri vytváraní pohybových zručností a návykov sa prejavuje značná obmedzenosť a vývinová pomalosť, nedostatočná schopnosť chápať, spájať a koordinovať jednotlivé pohyby. Všetky telovýchovné úkony sa prispôbujú schopnostiam a možnostiam detí. Za pomoci rôznych pomôcok a náčinia sa nenásilne rozvíjajú elementárne motorické zručnosti, s tým spojené psychomotorické procesy a zlepšuje sa koordinácia pohybov. Je potrebné dbať na utváranie účelových pohybových zručností a kompenzáciu motorických nedostatkov. Deti sa učia vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore. Dôležitým cieľom je utváranie základných hygienických návykov a samoobslužných zručností primerane možnostiam a schopnostiam detí s mentálnym postihnutím. U detí so stredným a ťažkým stupňom mentálneho postihnutia sa modifikujú niektoré špecifické ciele v oblasti zdravie a zdravý životný štýl, pohyb a telesná zdatnosť vzhľadom k ich individuálnym možnostiam a schopnostiam.

Deti s mentálnym postihnutím **nemajú určené vzdelávacie štandardy** (obsahový štandard a výkonový štandard). Deti s mentálnym postihnutím postupujú podľa určeného obsahu vzdelávania a špecifických cieľov vzdelávania určených pre deti s ľahkým stupňom MP, stredným stupňom MP a ťažkým stupňom MP. Špecifické ciele sú vypracované s ohľadom na závažnosť, t.j. stupeň mentálneho postihnutia. Obsah vzdelávania obsahuje základný rozsah učiva, ktoré má dieťa s mentálnym postihnutím prostredníctvom špeciálnych metód a prostriedkov zvládnuť počas predprimárneho vzdelávania, primerane svojim individuálnym možnostiam a schopnostiam.

Špecifické ciele vzdelávania sú koncipované ako predpokladané cieľové požiadavky, ku ktorým má smerovať výchovno-vzdelávacie pôsobenie v predprimárnom vzdelávaní dieťaťa s mentálnym postihnutím s rešpektovaním jeho individuálnych možností a schopností.

Vzdelávacia oblasť JAZYK A KOMUNIKÁCIA

1 Hovorená reč	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v	

závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:

- aktívne a spontánne nadväzovať rečový kontakt s inými osobami – deťmi a dospelými,
- poznať svoje meno a meno svojho kamaráta,
- vyjadriť svoje potreby a želania samostatne alebo s pomocou učiteľa pri formálnej a neformálnej komunikácii, – počúvať s porozumením,
- reagovať neslovne na otázky a pokyny,
- reagovať slovne na jednoduché otázky jednoslovnou, viacslovnou odpoveďou alebo jednoduchou frázou,
- dbať na zreteľnú artikuláciu, , uvedomovať si prozodické faktory reči (melódia, tempo, dynamika, modulácia hlasu), – zapamätať si a prednášať bez/s pomocou riekanky, hádanky, vyčítanky, krátke básne,
- komunikovať bez/s pomocou jednoduchými vetnými konštrukciami.

Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:

- aktívne a spontánne nadväzovať kontakt s inými osobami – deťmi a dospelými,
- poznať svoje meno a meno svojho kamaráta,
- vyjadriť svoje potreby a želania samostatne alebo s pomocou učiteľa pri formálnej a neformálnej komunikácii verbálne alebo prostredníctvom AAK,
- počúvať s porozumením, – reagovať neslovne na otázky a pokyny,
- reagovať slovne na jednoduché otázky jednoslovnou odpoveďou alebo prostredníctvom AAK,
- napodobniť artikuláciu hlások, zopakovať jednoduché cvičenia na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel,
- zapamätať si a reprodukovat' s pomocou alebo prostredníctvom AAK riekanky, vyčítanky, krátke básne.

Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:

- s podporou nadväzovať kontakt s inými osobami – deťmi a dospelými,
- uvedomiť si začiatok a ukončenie rozhovoru,
- reagovať na svoje meno,
- vyjadriť svoje potreby a želania pomocou učiteľa pri formálnej a neformálnej komunikácii verbálne

Kontakt v komunikácii.

Používanie jazyka na prispôsobovanie sociálnym situáciám a vzťahom.

Počúvanie s porozumením.

Neslovné reakcie (pohyby, gestá, mimika). Pasívna a aktívna slovná zásoba.

Artikulácia hlások a hláskových skupín. Rozvíjanie prozodických faktorov reči.

Prednes krátkych literárnych útvarov.

Kontakt v komunikácii.

Používanie komunikácie na prispôsobovanie sociálnym situáciám a vzťahom.

Počúvanie s porozumením. Neslovné reakcie (pohyby, gestá, mimika). Pasívna a aktívna slovná zásoba.

Artikulácia hlások a hláskových skupín.

Prednes krátkych literárnych útvarov. Využívanie predmetov dennej potreby a obrázkov k podpore komunikácie. Dramatizácia obsahov komunikácie.

Kontakt v komunikácii.

Používanie komunikácie na prispôsobovanie sociálnym situáciám a vzťahom.

Pozorovanie a počúvanie rôznych zvukov a ľudskej reči.

Neslovné reakcie (pohyby, gestá, mimika).

Pasívna a aktívna slovná zásoba. Artikulácia hlások a hláskových

<p>alebo prostredníctvom AAK</p> <ul style="list-style-type: none"> – vnímať počutý text, – chápať predmety a ich komunikačné významy vo vzťahu k uspokojovaniu potrieb – reagovať neslovne na otázky a pokyny, – reagovať slovne alebo zvukom či mimikou, resp. pohybom na jednoduché otázky jednoslovnou odpoveďou alebo prostredníctvom AAK, – napodobniť artikuláciu niektorých hlások, zopakovať jednoduché cvičenia na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, vokalizovať, – rytmizovať s pomocou riekanky, vyčítanky, krátke básne. 	<p>skupín.</p> <p>Facilitovaná komunikácia. Predmetová komunikácia Stimulácia počúvania, pozorovania a reakcií v elementárnych komunikačných situáciách. Rytmizovanie krátkych literárnych útvarov.</p>
<p>2 Písaná reč</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prejavíť záujem a podporovať pozitívny vzťah ku knihám, písanej kultúre, orientovať sa v knihách, – získavať predstavu o funkcii písanej reči, – počúvať s porozumením detskú ľudovú a autorskú poéziu, rozprávky a príbehy, – uplatniť aktívnu slovnú zásobu vzhľadom na obsahový kontext, – prehlbovať a upevňovať porozumenie čítaných textov následnými aktivitami a vzdelávacími činnosťami, – vnímať s citovým zaangażovaním bábkové divadlo a iné detské divadlo, – rozprávať jednoduchý príbeh na základe ilustrácie bez/s pomocou, – používať knihu správnym spôsobom, – používať výrazy ako kniha, strana pri manipulácii, – recitovať básne a spievať piesne s rytmickým sprievodom (napr. tieskaním, rytmizáciou na ľahko ovládateľných hudobných nástrojoch), – rytmizovať riekanky a piesne, rozčleniť zvolené slová na slabiky, – správne sedieť, – využívať koordináciu zraku a ruky, – kresliť veľkými grafickými pohybmi, – kresliť uvoľnenou rukou, – držať správne grafický materiál, – znázorňovať graficky motivovaný pohyb vychádzajúci z ramenného kĺbu (kývanie, mletie, hojdanie, navíjanie), zápästia (vertikálne línie, 	<p>Knihy, písmená a číslice – oboznamovanie.</p> <p>Detská, ľudová a autorská poézia a próza. Počúvanie čítanej rozprávky.</p> <p>Reprodukcia krátkeho prečítaného literárneho textu.</p> <p>Obsahy a zážitky z čítania vyjadriť vo výtvarných, hudobno-pohybových a dramatických činnostiach.</p> <p>Literárno-dramatická tvorivosť.</p> <p>Text a ilustrácia spolu súvisia.</p> <p>Správna manipulácia s knihou, smerová orientácia v knihe zľava doprava, zhora nadol.</p> <p>Sprevádzanie spevu alebo recitácia krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom.</p> <p>Orientácia v zvukovej štruktúre slova. Vizuomotorika. Grafomotorika. Základné grafické pohyby.</p>

horizontálne línie, krivky, slučky) a pohybu dlane a prstov (horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka) bez/s pomocou učiteľa.

Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:

- prejaviteľ záujem a podporovať pozitívny vzťah ku knihám, písanej kultúre, orientovať sa v knihách,
- získavať predstavu o funkcii písanej reči,
- počúvať s porozumením detskú ľudovú a autorskú poéziu, rozprávky,
- prehlbovať a upevňovať porozumenie čítaných textov následnými aktivitami a vzdelávacími činnosťami,
- vnímať s citovým zaangažovaním bábkové divadlo a iné detské divadlo,
- rozprávať s pomocou alebo prostredníctvom AAK jednoduchý príbeh na základe ilustrácie s pomocou ,
- používať knihu správnym spôsobom,
- poznať výrazy ako kniha, začiatok a koniec knihy,
- recitovať alebo rytmizovať básne a spievať piesne s rytmickým sprievodom (napr. tleskaním, rytmizáciou na ľahko ovládateľných hudobných nástrojoch),
- rytmizovať riekanky a piesne, rozčleniť zvolené slová na slabiky s pomocou,
- správne sedieť,
- využívať koordináciu zraku a ruky,
- kresliť veľkými grafickými pohybmi,
- kresliť uvoľnenou rukou,
- držať správne grafický materiál,
- znázorňovať graficky motivovaný pohyb vychádzajúci z ramenného kĺbu (kývanie, mletie, hojkanie, navíjanie), zápästia (vertikálne línie, horizontálne línie, krivky, slučky) a pohybu dlane a prstov (horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka) bez/s pomocou učiteľa.

Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:

- prejaviteľ záujem a podporovať pozitívny vzťah ku knihám, orientovať sa s pomocou v knihách,
- rozvíjať schopnosť počúvať krátky príbeh s maximálne dvoma postavami s opakujúcim sa dejom,
- prehlbovať a upevňovať zameranosť pozornosti na čítaný text následnými aktivitami a vzdelávacími činnosťami,
- vnímať s citovým zaangažovaním bábkové divadlo a iné detské divadlo,
- napodobniť s pomocou jednoduchú činnosť na základe ilustrácie,
- používať knihu správnym spôsobom,
- poznať výraz kniha,

Knihy, písmená a číslice – oboznamovanie.

Detská, ľudová a autorská poézia a próza. Počúvanie čítanej rozprávky.

Obsahy a zážitky z čítania vyjadriť vo výtvarných, hudobno-pohybových a dramatických činnostiach.

Literárno-dramatická tvorivosť.

Text a ilustrácia spolu súvisia.

Správna manipulácia s knihou, smerová orientácia v knihe zľava doprava, zhora nadol.

Sprevádzanie spevu alebo recitácia krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom.

Orientácia v zvukovej štruktúre slova. Vizuomotorika. Grafomotorika. Základné grafické pohyby

Knihy, písmená a číslice – oboznamovanie.

Detská, ľudová a autorská poézia a próza. Počúvanie čítanej rozprávky. Zážitky z čítania vyjadriť vo výtvarných, hudobno-pohybových a dramatických činnostiach.

Literárno-dramatická tvorivosť.

Text a ilustrácia spolu súvisia.

Správna manipulácia s knihou

Sprevádzanie recitácia krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom.

Vizuomotorika.

Grafomotorika.

<ul style="list-style-type: none"> – rytmizovať riekanky a básne s rytmickým sprievodom (napr. tleskaním, rytmizáciou na ľahko ovládateľných hudobných nástrojoch) s pomocou, – správne sedieť, – využívať koordináciu zraku a ruky, – kresliť veľkými grafickými pohybmi, kresliť uvoľnenou rukou, – držať správne s pomocou grafický materiál, – znázorňovať graficky motivovaný pohyb vychádzajúci z ramenného kĺbu (kývanie, mletie, hojdanie, navíjanie), zápästia (vertikálne línie, horizontálne línie, krivky) s pomocou učiteľa. 	<p>Základné grafické pohyby.</p>
---	----------------------------------

Vzdelávacia oblasť MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

1 Čísla a vzťahy	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vymenovať čísla od 1 maximálne do 5 tak, ako idú za sebou, pomocou jednoduchých básničiek, – určiť počítaním po jednej počet predmetov v skupine v obore maximálne do 5 bez/s pomocou, – vytvoriť skupinu predmetov s určeným počtom v obore maximálne do 5 bez/s pomocou, – určiť rovnaké alebo rozdielne množstvo prvkov v skupine, – pridať ku skupine a odobrať zo skupiny daný počet prvkov. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientačne poznať čísla od 1 maximálne do 5 pomocou jednoduchých básničiek, – určiť počítaním po jednej počet predmetov v skupine v obore maximálne do 2 bez/s pomocou, – vytvoriť skupinu predmetov s určeným počtom v obore maximálne do 2 bez/s pomocou, – určiť rovnaké alebo rozdielne množstvo prvkov v skupine, – pridať ku skupine a odobrať zo skupiny daný počet prvkov s pomocou. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientačne poznať pojem číslo pomocou jednoduchej básne, – určiť s pomocou vzťahy všetko – nič, – rozpoznať s pomocou číslicu 1, – vyhľadať a priradiť predmet k rovnakému predmetu s pomocou, – priradiť predmet k číslu 1 s pomocou, – určiť rovnaké alebo rozdielne množstvo prvkov v skupine s pomocou, 	<p>Číselný rad.</p> <p>Základné početové úkony v číselnom rade od 1 do 5.</p> <p>Určovanie počtu prvkov.</p> <p>Číselný rad.</p> <p>Základné početové úkony v číselnom rade od 1 do 2.</p> <p>Určovanie počtu prvkov.</p> <p>Číselný rad.</p> <p>Základné početové úkony.</p> <p>Určovanie počtu prvkov</p>
2 Geometria a meranie	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť objekt na základe popisu polohy pomocou slov a slovných spojení hore, dole, nad, pod, pred, za, medzi, na, v, 	<p>Orientácia v priestore.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – umiestniť predmet podľa pokynov pomocou slov a slovných spojení hore, dole, nad, pod, pred, za, medzi, na, v, – dať pokyn na umiestnenie predmetu na určené miesto bez/s pomocou, – dokresliť jednoduchý obrázok podľa pokynov pomocou slov a slovných spojení hore, dole, medzi, na, v, – určiť, triediť, pomenovať, vymodelovať guľu, kocku, valec bez/s pomocou, – postaviť jednoduchú stavbu z primeraného množstva (do 5 až 7) stavebnicových dielcov podľa predlohy, – určiť, triediť, pomenovať, rozlíšiť kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník bez/s pomocou, – zostaviť z puzzle, rozstrihaných obrázkov alebo geometrických tvarov obrazce a útvary podľa predlohy a slovných inštrukcií, – približne nakresliť, strihať, lepiť kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník, – nakresliť, rozlíšiť, vymodelovať a pomenovať rovnú a krivú čiaru, – využívať čiarový pohyb na spájanie určených dvojíc obrázkov a riešenie jednoduchých bludísk, – porovnať dva predmety podľa veľkosti určeného rozmeru (dĺžka, výška, šírka, hrúbka). Výsledok porovnania vysloviť použitím prídavných mien (kratší, vyšší) bez/s pomocou, – usporiadať 3 útvary alebo 3 predmety podľa veľkosti, – určiť objekt v usporiadanom rade na základe slov prvý, druhý, posledný bez/s pomocou. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť objekt na základe popisu polohy pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu , – umiestniť s pomocou predmet podľa pokynov pomocou slov a slovných spojení hore, dole alebo podľa názornej ukážky, – dať pokyn na umiestnenie predmetu na určené miesto s pomocou, – určiť, triediť, pomenovať, vymodelovať guľu, kocku, valec s pomocou, – postaviť jednoduchú stavbu z primeraného množstva (maximálne do 5) stavebnicových dielcov podľa predlohy, – určiť, triediť, pomenovať, rozlíšiť kruh, štvorec, bez/s pomocou, – zostaviť z puzzle, rozstrihaných obrázkov alebo geometrických tvarov obrazce a útvary podľa predlohy a slovných inštrukcií s pomocou, 	<p>Orientácia v rovine.</p> <p>Priestorové geometrické tvary. Priestorová tvorivosť.</p> <p>Rovinné geometrické tvary.</p> <p>Plošná tvorivosť.</p> <p>Tvorba rovinných útvarov.</p> <p>Využívanie čiarového pohybu na spájanie bodov.</p> <p>Porovnávanie podľa rozmeru. Usporiadanie podľa veľkosti. Orientácia v usporiadanom rade.</p> <p>Orientácia v priestore.</p> <p>Priestorové geometrické tvary. Priestorová tvorivosť.</p> <p>Rovinné geometrické tvary.</p> <p>Plošná tvorivosť.</p> <p>Tvorba rovinných útvarov.</p> <p>Využívanie čiarového pohybu na spájanie bodov.</p> <p>Porovnávanie podľa rozmeru.</p> <p>Usporiadanie podľa veľkosti.</p> <p>Orientácia v usporiadanom rade.</p> <p>Orientácia v priestore.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> – približne nakresliť, strihať, lepiť kruh, štvorec, – nakresliť, rozlíšiť, vymodelovať rovnú a krivú čiaru, – využívať čiarový pohyb na spájanie určených dvojíc obrázkov a riešenie jednoduchých bludísk s pomocou, – porovnať dva predmety podľa veľkosti určeného rozmeru (malý, veľký, krátky, dlhý). – usporiadať 3 útvary alebo 3 predmety podľa veľkosti, – určiť objekt v usporiadanom rade na základe slov prvý, posledný bez/s pomocou. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> -určiť objekt s pomocou idúci dopredu – dozadu na základe konkrétnej ukážky a popisu polohy pomocou slov a slovných spojení, – umiestniť s pomocou predmet podľa pokynov pomocou slov a slovných spojení, konkrétnej ukážky dopredu – dozadu, – vymodelovať guľu, valec s pomocou, – postaviť jednoduchú stavbu z primeraného množstva (maximálne do 3) stavebnicových dielcov podľa predlohy, – triediť, rozlíšiť kruh, bez/s pomocou, – zostaviť z puzzle, rozstrihaných obrázkov jednoduché obrazce a útvary podľa predlohy a slovných inštrukcií s pomocou, – približne nakresliť, nalepiť kruh s pomocou, – vymodelovať s pomocou rovnú čiaru, – využívať čiarový pohyb na spájanie určených dvojíc obrázkov s pomocou, – porovnať dva predmety podľa veľkosti určeného rozmeru (malý – veľký). – usporiadať 2 útvary alebo 2 predmety podľa veľkosti. 	<p>Priestorové geometrické tvary. Priestorová tvorivosť.</p> <p>Rovinné geometrické tvary.</p> <p>Plošná tvorivosť.</p> <p>Tvorba rovinných útvarov.</p> <p>Využívanie čiarového pohybu na spájanie bodov.</p> <p>Porovnávanie podľa rozmeru. Usporiadanie podľa veľkosti.</p>
<p>3 Logika</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vytvoriť (nakresliť) pravidelnosť jednoduchej postupnosti 2 až 4 objektov, – vedieť sa rozhodnúť o pravdivosti (áno/nie) jednoduchých tvrdení a vlastností daného objektu, – vybrať zo skupiny objektov všetky objekty s danou vlastnosťou (farba, tvar, veľkosť) bez/s pomocou, – roztriediť objekty v skupine na základe určenej vlastnosti (farba, tvar, veľkosť), – vytvoriť dvojicu objektov na základe jednoduchej logickej súvislosti bez/s pomocou. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v</p>	<p>Pravidelné opakovanie.</p> <p>Rozhodovanie o pravdivosti.</p> <p>Triedenie predmetov podľa určitých kritérií.</p> <p>Spájanie dvojíc.</p> <p>Pravidelné opakovanie.</p>

<p>závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vytvoriť pravidelnosť jednoduchej postupnosti 2 objektov s pomocou, – vedieť sa rozhodnúť o pravdivosti (áno/nie) jednoduchých tvrdení a vlastností daného objektu s pomocou, vybrať zo skupiny objektov všetky objekty s danou vlastnosťou (farba, tvar, veľkosť) s pomocou, – vytvoriť dvojicu objektov na základe jednoduchej logickej súvislosti s pomocou. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vytvoriť pravidelnosť jednoduchej postupnosti 2 objektov podľa názoru s pomocou, – vybrať zo skupiny 2 rozličných objektov všetky objekty s danou vlastnosťou (farba, tvar, veľkosť) s pomocou, – vytvoriť dvojicu objektov na základe predlohy bez/ s pomocou. 	<p>Rozhodovanie o pravdivosti.</p> <p>Triedenie predmetov podľa určitých kritérií.</p> <p>Spájanie dvojíc.</p> <p>Pravidelné opakovanie.</p> <p>Triedenie predmetov podľa určitých kritérií.</p> <p>Spájanie dvojíc.</p>
---	--

4 Práca s informáciami

Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zoznamovať sa s digitálnymi technológiami (PC, interaktívna tabuľa, tablet, včela beebot), – zvládnuť na základe nápodoby a slovných inštrukcií dospelého jednoduché digitálne hry podľa možnosti a schopnosti detí, – vedieť jednoducho kresliť, farebne vyplňať uzavreté plochy. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zoznamovať sa s digitálnymi technológiami (PC, interaktívna tabuľa, tablet) , – zvládnuť na základe nápodoby a slovných inštrukcií dospelého jednoduché digitálne hry podľa možnosti a schopnosti detí, – vedieť jednoducho kresliť, farebne vyplňať uzavreté plochy s pomocou. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zoznamovať sa s digitálnymi technológiami (PC, interaktívna tabuľa, tablet), – zvládnuť s pomocou na základe nápodoby a slovných inštrukcií dospelého jednoduché digitálne hry podľa možnosti a schopnosti detí, – vedieť farebne vyplňať uzavreté plochy s pomocou. 	<p>Základy práce s digitálnymi technológiami.</p> <p>Základy práce s digitálnymi technológiami.</p> <p>Základy práce s digitálnymi technológiami.</p>

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A PRÍRODA

1 Vnímanie prírody	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť niektoré prírodné reálie z najbližšieho okolia, – poznať niektoré zložky živej a neživej prírody, – rozlíšiť podľa typických znakov ročné obdobia, – poznať, opísať, rozlíšiť prvky počasia. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť niektoré prírodné reálie z najbližšieho okolia, – poznať niektoré zložky živej a neživej prírody, – rozlíšiť podľa typických znakov ročné obdobia s pomocou, – poznať, rozlíšiť prvky počasia. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznať a s pomocou ukázať niektoré prírodné reálie z najbližšieho okolia, – rozpoznať a s pomocou ukázať niektoré zložky živej a neživej prírody, – pozorovať zmeny v prírode. 	<p>Prírodné okolie materskej školy.</p> <p>Živá a neživá príroda.</p> <p>Ročné obdobia. Počasie.</p> <p>Prírodné okolie materskej školy.</p> <p>Živá a neživá príroda.</p> <p>Ročné obdobia. Počasie.</p> <p>Prírodné okolie materskej školy.</p> <p>Živá a neživá príroda. Ročné obdobie, počasie.</p>
2 Rastliny	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identifikovať niektoré rastliny v najbližšom okolí, – poznať a určiť niektoré druhy ovocia a zeleniny, – poznať a rozlíšiť stromy a kry, – poznať a rozlíšiť niektoré kvitnúce rastliny, – vedieť, že huby sú jedlé, nejedlé a jedovaté poznať niektoré životné prejavy rastlín. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identifikovať niektoré rastliny v najbližšom okolí, – poznať a určiť niektoré druhy ovocia a zeleniny, – rozlíšiť stromy a kry, – poznať a rozlíšiť niektoré kvitnúce rastliny, – oboznámiť sa s tým, že huby sú jedlé, nejedlé a jedovaté, – poznať niektoré životné prejavy rastlín. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – s pomocou identifikovať niektoré rastliny v najbližšom okolí, – poznať a určiť niektoré druhy ovocia a zeleniny, – rozlíšiť stromy a kry, 	<p>Rastliny blízkeho okolia materskej školy.</p> <p>Ovocie a zelenina. Stromy a kry.</p> <p>Kvitnúce rastliny. Huby.</p> <p>Starostlivosť o rastliny.</p> <p>Rastliny blízkeho okolia materskej školy.</p> <p>Ovocie a zelenina. Stromy a kry.</p> <p>Kvitnúce rastliny. Huby.</p> <p>Starostlivosť o rastliny.</p> <p>Rastliny blízkeho okolia materskej školy.</p> <p>Ovocie a zelenina. Stromy a kry.</p> <p>Kvitnúce rastliny. Starostlivosť o rastliny</p>

<ul style="list-style-type: none"> – rozlíšiť stromy a kvitnúce rastliny, – poznať niektoré životné prejavy rastlín 	
3 Živočích	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať niektoré životné prejavy živočíchov bez/s pomocou, – poznať a určiť niektoré živočíchov chované pre úžitok, – poznať úžitok niektorých živočíchov, – poznať, rozlíšiť a určiť niektoré voľne žijúce živočíchov. Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – poznať niektoré životné prejavy živočíchov s pomocou, – poznať a určiť niektoré živočíchov chované pre úžitok, – poznať úžitok niektorých živočíchov s pomocou, – poznať, rozlíšiť a určiť niektoré voľne žijúce živočíchov s pomocou. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> -priradiť niektoré životné prejavy vybraných živočíchov s pomocou, – spoznať niektoré živočíchov chované pre úžitok s pomocou, – priradiť k vybraným živočíchom jeden úžitok s pomocou, – spoznať niektoré voľne žijúce živočíchov s pomocou . 	<p>Živočích žijúce v blízkom okolí. Živočích chované pre úžitok a starostlivosť o ne.</p> <p>Voľne žijúce živočíchov.</p> <p>Živočích žijúce v blízkom okolí. Živočích chované pre úžitok a starostlivosť o ne. Voľne žijúce živočíchov.</p> <p>Živočích žijúce v blízkom okolí. Živočích chované pre úžitok a starostlivosť o ne.</p> <p>Voľne žijúce živočíchov.</p>
4 Človek	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť niektoré časti ľudského tela, – určiť niektoré fyziologické funkcie tela (dýchanie, pohyb). <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť alebo ukázať bez/s pomocou niektoré časti ľudského tela, – určiť s pomocou niektoré fyziologické funkcie tela (dýchanie, pohyb). <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ukázať s pomocou niektoré časti ľudského tela, – vnímať niektoré fyziologické funkcie tela (dýchanie, pohyb). 	<p>Ľudské telo. Prejavy života človeka.</p> <p>Ľudské telo. Prejavy života človeka.</p> <p>Ľudské telo. Prejavy života človeka.</p>

5 Živá a neživá príroda	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať, kde sa v prírode nachádza voda, – poznať význam vody pre rastliny, živočíchy a človeka, – oboznámiť sa s javmi, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu, – vyjadriť vlastné predstavy o Zemi, Slnku a iných hviezdach a o Mesiaci. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať alebo rozlíšiť na obrázku, kde sa v prírode nachádza voda s pomocou, oboznámiť sa s významom vody pre rastliny, živočíchy a človeka, – oboznámiť sa s javmi, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu, – oboznámiť sa s pojmami, spoznať a rozlíšiť Zem, Slnko, hviezdy, Mesiac. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identifikovať na základe vlastnej skúsenosti vodu, s pomocou ukázať na obrázku, kde sa v prírode nachádza voda, – oboznámiť sa s významom vody pre človeka, – vnímať prítomnosť vzduchu, – oboznámiť sa s pojmami Zem, Slnko, hviezdy, Mesiac a niektoré s pomocou rozlíšiť. 	<p>Voda. Pitná voda.</p> <p>Vzduch, prejavy pohybu vzduchu. Elementárne predstavy o Zemi, Slnku a iných hviezdach a o Mesiaci.</p> <p>Voda. Pitná voda</p> <p>Vzduch, prejavy pohybu vzduchu. Elementárne predstavy o Zemi, Slnku a iných hviezdach a o Mesiaci.</p> <p>Voda. Pitná voda.</p> <p>Vzduch, prejavy pohybu vzduchu. Elementárne predstavy o Zemi, Slnku a iných hviezdach a o Mesiaci.</p>
6 Prírodné javy	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznávať vybrané prírodné javy: svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa pozorovaním s vybranými prírodnými javmi: svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozorovať vybrané prírodné javy: svetlo a tma, teplo a horenie, zvuk. 	<p>Oboznamovanie sa s vybranými prírodnými javmi.</p> <p>Oboznamovanie sa s vybranými prírodnými javmi.</p> <p>Oboznamovanie sa s vybranými prírodnými javmi</p>

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

1 Orientácia v čase	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť postupnosť činností počas dňa, – rozlíšiť záľuby a povinnosti bez/s pomocou, – rozlíšiť pojmy včera, dnes a zajtra, – oboznámiť sa orientačne s časovými vzťahmi dňa, týždňa, mesiaca, roka, – vedieť, koľko má rokov, – vedieť, že čas sa meria hodinami. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť postupnosť činností počas dňa s pomocou, – rozlíšiť záľuby a povinnosti s pomocou, – rozlíšiť pojmy včera, dnes a zajtra s pomocou, – oboznámiť sa orientačne s časovými vzťahmi dňa, týždňa, – vedieť, koľko má rokov, – vedieť, že čas sa meria hodinami. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa orientačne s postupnosťou činností počas dňa, – označiť svoje obľúbené činnosti s pomocou, – rozlíšiť pojmy včera a dnes s pomocou, – oboznámiť sa orientačne s časovými vzťahmi deň a noc. 	<p>Režim dňa. Časové vzťahy. Kalendár a hodiny.</p> <p>Režim dňa. Časové vzťahy. Kalendár a hodiny.</p> <p>Režim dňa. Časové vzťahy.</p>
2 Orientácia v priestore	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientovať sa v interiéri a exteriéri materskej školy, – pomenovať miesto svojho bydliska, – poznať niektoré verejné inštitúcie a služby vo svojom okolí: obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientovať sa v interiéri a exteriéri materskej školy, – pomenovať alebo poznať, označiť miesto svojho bydliska s pomocou, – poznať niektoré verejné inštitúcie a služby vo 	<p>Orientácia v budove materskej školy. Orientácia v blízkom okolí materskej školy.</p> <p>Naša obec/mesto.</p> <p>Orientácia v budove materskej školy. Orientácia v blízkom okolí materskej školy.</p> <p>Naša obec/mesto.</p>

<p>svojom okolí: obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia.</p> <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientovať sa v interiéri a exteriéri materskej školy s pomocou, – rozoznať s pomocou aspoň 2 verejné inštitúcie alebo služby vo svojom okolí: obchod, lekárska ambulancia. 	<p>Orientácia v budove materskej školy. Orientácia v blízkom okolí materskej školy. Naša obec/mesto</p>
<p>3 Dopravná výchova</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou, – poznať základné pravidlá správania sa účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov, – oboznámiť sa so základnými pravidlami správania sa účastníkov cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov, – poznať pravidlá správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca, – poznať a rozlíšiť rôzne druhy dopravných prostriedkov, – poznať význam vybraných dopravných značiek bez/s pomocou. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa s nebezpečenstvami súvisiacimi s cestnou premávkou, – správne reagovať na pokyny súvisiace so základnými pravidlami správania sa účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov, – správne reagovať na pokyny súvisiace so základnými pravidlami správania sa účastníkov cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, – poznať pravidlá správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca, – poznať a rozlíšiť niektoré druhy dopravných prostriedkov, – oboznámiť sa s významom vybraných dopravných značiek. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – správne reagovať na pokyny súvisiace so základnými pravidlami správania sa účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov, – správne reagovať na pokyny súvisiace so základnými pravidlami správania sa účastníkov cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, – správne reagovať na pokyny súvisiace s pravidlami 	<p>Dieťa ako chodec.</p> <p>Dieťa ako cyklista.</p> <p>Dieťa ako cestujúci v hromadnej doprave a ako spolujazdec.</p> <p>Dopravné prostriedky.</p> <p>Dopravné značky.</p> <p>Dieťa ako chodec.</p> <p>Dieťa ako cyklista.</p> <p>Dieťa ako cestujúci v hromadnej doprave a ako spolujazdec.</p> <p>Dopravné prostriedky.</p> <p>Dopravné značky.</p> <p>Dieťa ako chodec.</p> <p>Dieťa ako cyklista.</p> <p>Dieťa ako cestujúci v hromadnej doprave a ako spolujazdec.</p> <p>Dopravné prostriedky.</p>

správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca, – rozlíšiť s pomocou vybrané druhy dopravných prostriedkov.	
4 Geografia okolia	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – spoznať niektoré z geografických pojmov ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník, – poznať najznámejšie prírodné krásy regiónu, napr. rieku, ktorá preteká cez daný región, pohorie či vodnú plochu. Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – poznať niektoré z geografických pojmov ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník s pomocou, – oboznámiť sa s najznámejšími prírodnými krásami regiónu, napr. riekou, ktorá preteká cez daný región, pohorím či vodnou plochou. Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – orientačne sa oboznámiť s niektorými z geografických pojmov ako les, lúka, rieka, jazero vo vzťahu k blízkeho okoliu.</p>	<p>Miestna krajina.</p> <p>Miestna krajina.</p> <p>Miestna krajina.</p>
5 História okolia	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – oboznámiť sa s niektorými historicky významnými lokálnymi objektmi, napr. hrad, zámok. – oboznámiť sa s tradičnou regionálnou kultúrou. Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – oboznámiť sa s niektorými historicky významnými lokálnymi objektmi, napr. hrad, zámok. – oboznámiť sa orientačne s tradičnou regionálnou kultúrou. Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – oboznámiť sa s niektorými historicky významnými lokálnymi objektmi, napr. hrad, zámok. – oboznámiť sa orientačne s tradičnou regionálnou kultúrou.</p>	<p>Historické objekty v blízkom okolí. Tradičná regionálna kultúra.</p> <p>Historické objekty v blízkom okolí. Tradičná regionálna kultúra.</p> <p>Historické objekty v blízkom okolí. Tradičná regionálna kultúra</p>
6 Národné povedomie	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v	

<p>závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – oboznámiť sa so štátnymi symbolmi Slovenskej republiky – zástava, hymna.</p> <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – oboznámiť sa orientačne so štátnymi symbolmi Slovenskej republiky – zástava, hymna.</p> <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – oboznámiť sa orientačne so štátnymi symbolmi Slovenskej republiky – zástava.</p>	<p>Symboly Slovenskej republiky.</p> <p>Symboly Slovenskej republiky.</p> <p>Symboly Slovenskej republiky</p>
<p>7 Ľudia v blízkom a širšom okolí</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – rozlíšiť a pomenovať členov rodiny, – predstaviť sa menom, prípadne i priezviskom, – poznať mená rovesníkov v triede, – poznať mená učiteliek v triede, – nadväzovať adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými.</p> <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – rozlíšiť a pomenovať alebo ukázať členov rodiny s pomocou, – predstaviť sa menom, prípadne i priezviskom s pomocou alebo prostredníctvom AAK, – poznať mená rovesníkov v triede, – poznať mená učiteliek v triede, – nadväzovať adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými.</p> <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – rozlíšiť a pomenovať alebo ukázať najbližších členov rodiny s pomocou, – predstaviť sa menom s pomocou alebo prostredníctvom AAK, – priradiť mená k niektorým rovesníkom v triede s pomocou, – identifikovať učiteľky v triede na základe mena, – nadväzovať adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými.</p>	<p>Rodina a jej členovia.</p> <p>Naša trieda.</p> <p>Naša materská škola.</p> <p>Rodina a jej členovia.</p> <p>Naša trieda.</p> <p>Naša materská škola.</p> <p>Rodina a jej členovia.</p> <p>Naša trieda.</p> <p>Naša materská škola.</p>
<p>8 Základy etikety</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: – pozdraviť, poprosiť, poďakovať, ospravedlniť sa vzhľadom na aktuálnu situáciu,</p>	<p>Elementárne základy etického</p>

<p>– rešpektovať dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania.</p> <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <p>– pozdraviť, poprosiť, poďakovať, ospravedlniť sa vzhľadom na aktuálnu situáciu s pomocou alebo prostredníctvom AAK,</p> <p>– rešpektovať dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania.</p> <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <p>– pozdraviť, poprosiť, poďakovať vzhľadom na aktuálnu situáciu s pomocou alebo prostredníctvom AAK,</p> <p>– správne reagovať na pokyny súvisiace s dohodnutými pravidlami spoločensky prijateľného správania.</p>	<p>správania</p> <p>Elementárne základy etického správania</p> <p>Elementárne základy etického správania</p>
<p>9 Ľudské vlastnosti a emócie</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <p>– rozlíšiť niektoré pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti, – spolupracovať v skupinovej činnosti na základe osobnostných predpokladov,</p> <p>– sústrediť sa krátky čas na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností,</p> <p>– vyjadriť pocity zo zážitku, vypočutej rozprávky alebo krátkeho príbehu – pozitívne i negatívne,</p> <p>– reagovať na aktuálne prejavy pozitívnych i negatívnych emócií spoločensky prijateľným spôsobom,</p> <p>– vyjadriť aktuálne emócie.</p> <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <p>– rozlíšiť niektoré pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti, – prejavíť záujem o spoluprácu v skupinovej činnosti na základe osobnostných predpokladov,</p> <p>– sústrediť sa krátky čas na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností, vyjadriť pocity zo zážitku, vypočutej alebo sledovanej rozprávky alebo krátkeho príbehu – pozitívne i negatívne,</p> <p>– reagovať na aktuálne prejavy pozitívnych i negatívnych emócií spoločensky prijateľným spôsobom,</p> <p>– vyjadriť aktuálne emócie.</p> <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <p>– vnímať niektoré pozitívne a negatívne ľudské</p>	<p>Ľudské vlastnosti.</p> <p>Vyjadrenie emócií.</p> <p>Ľudské vlastnosti</p> <p>Vyjadrenie emócií.</p> <p>Ľudské vlastnosti.</p> <p>Vyjadrenie emócií.</p>

<p>vlastnosti, – sústrediť sa krátky čas na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností pomocou aktívnej motivácie,</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyjadriť pocity zo zážitku, vypočutej alebo sledovanej krátkej rozprávky – pozitívne i negatívne, – reagovať na aktuálne prejavy pozitívnych i negatívnych emócií, – vyjadriť aktuálne emócie. 	
<p>10 Prosociálne správanie</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vypočúť iných v krátkom dialógu, – rozlíšiť vhodné a nevhodné správanie, – požiadať o pomoc, keď si to situácia vyžaduje a poďakovať za pomoc od druhých, – poskytnúť pomoc iným, – podeliť sa o veci, – adekvátne reagovať na dobré skutky, – presadzovať sa v hre alebo činnosti spoločensky prijateľným spôsobom, – riešiť konflikt nenásilným spôsobom, – odmietat' nevhodné správanie, – odmietat' kontakt s neznámymi osobami, – uvedomovať si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania, – poznať na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vypočúť iných v krátkom dialógu, – rozlíšiť vhodné a nevhodné správanie s pomocou, – požiadať o pomoc, keď si to situácia vyžaduje a poďakovať za pomoc od druhých s pomocou alebo prostredníctvom AAK, – pokúsiť sa poskytnúť pomoc iným na elementárnej úrovni, – podeliť sa o veci, – presadzovať sa v hre alebo činnosti spoločensky prijateľným spôsobom, – odmietat' nevhodné správanie, – odmietat' kontakt s neznámymi osobami, – uvedomovať si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania, – poznať na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vnímať krátky dialóg so spontánnou reakciou 	<p>Prosociálne správanie.</p> <p>Sebaregulácia.</p> <p>Sebahodnotenie.</p> <p>Prosociálne správanie.</p> <p>Sebaregulácia.</p> <p>Sebahodnotenie.</p> <p>Prosociálne správanie.</p>

<p>(úsmev, smiech),</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyvolávať situácie krátkych interakcií s učiteľom, – reagovať na výzvu inej osoby (podanie predmetu a iné), – vyjadriť vlastnú potrebu (piť, jesť) nadviazaním očného kontaktu a prostredníctvom AAK, – rozvíjať neverbálnu imitáciu, – podeliť sa o veci na pokyn, – rozvíjať sociálnu interakciu s rovesníkmi prostredníctvom krátkych hier, – vyjadrovať súhlas a nesúhlas, radosť a hnev prijateľným spôsobom, – prejavovať radosť z vlastného úspechu a pocit uspokojenia z hry alebo činnosti, – uvedomovať si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania. 	<p>Sebaregulácia.</p> <p>Sebahodnotenie.</p>
---	--

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SVET PRÁCE

1 Materiály a ich vlastnosti	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vymenovať/rozlíšiť niektoré prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.), – vhodne využívať materiály pri modelovaní objektov, – rozpoznať/poznávať niektorý materiál, z ktorého je predmet vyrobený. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlíšiť niektoré prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, perie, vlna a pod.) bez/s pomocou, – vhodne využívať materiály pri modelovaní objektov s pomocou, – rozpoznať/poznávať niektorý materiál, z ktorého je predmet vyrobený bez/s pomocou. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vnímať hmatom rôzne povrchy, – rozlíšiť niektoré prírodné materiály (napr. kameň, drevo, piesok a pod.) s pomocou, – využívať materiály pri modelovaní objektov s pomocou, – priradovať niektorý materiál, z ktorého je predmet vyrobený s pomocou. 	<p>Prírodné materiály. Papier, plasty, sklo, kovy, textil. Triedenie odpadu.</p> <p>Prírodné materiály. Papier, plasty, sklo, kovy, textil. Triedenie odpadu.</p> <p>Prírodné materiály. Papier, plasty, sklo, kovy, textil. Triedenie odpadu.</p>
2 Konštruovanie	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania

<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pochopiť technický náčrt ako návod pre vytvorenie predmetu, – zhotoviť daný predmet podľa návrhu/vkladať do predlohy (schémy, náčrtu, predlohy), – pracovať s pomocou podľa jednoduchého kresleného postupu, – vytvoriť jednoduchý výrobok a pomenovať jeho účel, – oboznámiť sa s postupom zhotovenia vybraných výrobkov. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zhotoviť daný predmet podľa návrhu/vkladať do predlohy (náčrtu, predlohy) s pomocou, – vytvoriť jednoduchý výrobok pomocou procesuálnej schémy a pomenovať jeho účel s pomocou, – oboznámiť sa s postupom zhotovenia vybraných výrobkov. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zhotoviť daný predmet vkladáním do predlohy s pomocou, – Ukladať kocky na seba, vedľa seba aj podľa predlohy s pomocou. – vytvoriť jednoduchý výrobok pomocou procesuálnej schémy (maximálne 2 – 3 prvky) a pomenovať ho verbálne alebo prostredníctvom AAK s pomocou, – vymodelovať jednoduchý výrobok (maximálne z 2 – 3 častí) s pomocou. 	<p>Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky.</p> <p>Skladanie a rozkladanie jednoduchých predmetov a stavebníc.</p> <p>Sadenie semien. Presádzanie kvetov. Práca s papierom. Modelovanie z plastelíny, cesta, hliny a iných materiálov.</p> <p>Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky. Skladanie a rozkladanie jednoduchých predmetov a stavebníc. Sadenie semien. Presádzanie kvetov Práca s papierom. Modelovanie z plastelíny, cesta, hliny a iných materiálov.</p> <p>Skladanie jednoduchého puzzle. Skladanie a rozkladanie jednoduchých predmetov a stavebníc.</p> <p>Modelovanie z plastelíny, cesta, hliny a iných materiálov.</p>
<p>3 Užívateľské zručnosti</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – manipulovať s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi, – používať predmety dennej potreby v domácnosti a v záhrade, – zapnúť a vypnúť rôzne elektronické zariadenia. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – manipulovať s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi, – používať predmety dennej potreby v domácnosti a v záhrade, – zapnúť a vypnúť rôzne elektronické zariadenia. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p>	<p>Práca s drobným materiálom. Práca s detskými hrabľami, lopatou, maticovým kľúčom, nožnicami, tupým nožom, visiacim zámkom a podobne. Obsluha rádioprijímača, televízora, počítača, tabletu.</p> <p>Práca s drobným materiálom. Práca s detskými hrabľami, lopatou, nožnicami, tupým nožom, visiacim zámkom a podobne. Obsluha rádioprijímača, televízora, počítača, tabletu.</p> <p>Práca s drobným materiálom. Práca</p>

<ul style="list-style-type: none"> – manipulovať s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi bez/s pomocou, – používať predmety dennej potreby v domácnosti a v záhrade s pomocou, – zapnúť a vypnúť vybrané elektronické zariadenia s pomocou. 	s detskými hrablami, lopatou, nožnicami, tupým nožom a podobne. Obsluha rádioprijímača, televízora, počítača, tabletu.
--	--

4 Technológie výroby

Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa so surovinami potrebnými na prípravu niektorých bežne používaných výrobkov (napr. ovocný a bylinkový čaj, džús, sušené ovocie). <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa so surovinami potrebnými na prípravu niektorých bežne používaných výrobkov (napr. ovocný a bylinkový čaj, kakao, sušené ovocie). <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa orientačne so surovinami potrebnými na prípravu niektorých bežne používaných výrobkov (napr. čaj, kakao, sušené ovocie). 	<p>Výroba niektorých potravín.</p> <p>Výroba niektorých potravín.</p> <p>Výroba niektorých potravín.</p>

5 Remeslá a profesie

Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa s niektorými tradičnými remeslami, – oboznámiť sa so základnou pracovnou náplňou vybraných profesií (napr. lekár, šofér, učiteľ, policajt). <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa s niektorými tradičnými remeslami, – oboznámiť sa so základnou pracovnou náplňou vybraných profesií (napr. lekár, šofér, učiteľ, policajt). <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa orientačne s niektorými tradičnými remeslami. 	<p>Tradičné remeslá v regióne. Pracovná náplň a význam vybraných profesií.</p> <p>Tradičné remeslá v regióne. Pracovná náplň a význam vybraných profesií.</p> <p>Tradičné remeslá v regióne</p>

Vzdelávacia oblasť UMENIE A KULTÚRA

1 Hudobná výchova	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania

Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:

- rytmizovať samostatne hrou na telo 2/4 takt pri rôznych postojoch a chôdzi,
- rytmizovať ľudové riekanky a detské ľudové a umelé piesne hrou na telo alebo prostredníctvom Orffovho inštrumentára,
- spievať s radosťou ľudové, detské umelé piesne,
- vytvárať návyk správneho speváckeho dýchania realizáciou dychových rozcvičiek a hier s dychom,
- imitovať hlasom zvuky okolitého sveta a spievať osvojené piesne na neutrálne slabiky,
- vyjadriť charakter piesne hrou na detských hudobných nástrojoch,
- zvládnuť jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam a riekankám,
- počúvať detské hudobné skladby, piesne a spev učiteľky, – identifikovať s pomocou niektoré vyjadrovacie prostriedky hudby (rytmus a dynamiku),
- vyjadriť charakter piesní a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom,
- uplatňovať tanečné prvky s pomocou (cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony),
- uplatňovať získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby,
- dodržať pravidlá hudobno-pohybových hier,
- zladať pohybovú a hudobnú stránku v hudobno-pohybovej hre,
- stvárať hudobno-dramaticky textovú časť hry s pomocou.

Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:

- rozlišovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi,
- vnímať rôzne izolované zvuky prostredia, určiť zdroj vybraných zvukov (napr. zvonček, štekot psa, trúbenie), určiť vlastnosti vnímaných zvukov (dĺžka, intenzita),
- vnímať rytmizovanie 2/4 taktu hrou na telo,
- rytmizovať jednoduché riekanky hrou na telo s pomocou, – spievať (imitovať spev) s radosťou jednoduché ľudové, detské umelé piesne,
- vytvárať návyk správneho speváckeho dýchania realizáciou dychových rozcvičiek a hier s dychom s pomocou,
- imitovať hlasom zvuky okolitého sveta,
- vnímať/spoznávať zvuky vyludzované na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentára s/bez vizuálnej podpory zdroja zvuku,
- zvládnuť s pomocou jednoduché inštrumentálne sprievody k jednoduchým piesňam a riekankám,

Rytmizovanie hrou na telo pri postojoch, chôdzi.

Rytmizácia riekaniek a piesní.

Spev piesní.

Rozvoj základných speváckych schopností a zručností.

Imitovanie hlasom.

Vyjadrenie charakteru piesne na detských hudobných nástrojoch. Jednoduché sprievody k piesňam a riekankám.

Počúvanie piesní a hudby.

Pohybové stvárnenie charakteru hudby.

Tanec a pohybová improvizácia. Pravidlá a spolupráca v hudobnopohybových hrách.

Súlad pohybu, hudby a textu hry.

Sluchové vnímanie, hry so zvukom, počúvanie.

Rytmizovanie hrou na telo.

Rytmizácia riekaniek.

Spev piesní

Rozvoj základných speváckych schopností a zručností.

Imitovanie hlasom.

Používanie detských hudobných nástrojov.

Jednoduché sprievody k piesňam a riekankám.

Počúvanie piesní a hudby.

Pohybové stvárnenie charakteru hudby.

Tanec a pohybová improvizácia.

Pravidlá a spolupráca v hudobno-

<ul style="list-style-type: none"> – počúvať detské hudobné skladby, piesne a spev učiteľky, – vyjadriť charakter piesní a hudby spontánnym pohybom, – reagovať jednoduchým pohybom na zmenu rytmu alebo tempa, – uplatňovať niektoré tanečné prvky s pomocou (cvalové poskoky, otočky, úklony), – dodržať pomocou usmernení a príkladu jednoduché pravidlá hudobno-pohybových hier, – zladať pomocou vizuálnej opory pohybovú a hudobnú stránku v hudobno-pohybovej hre. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – upriamiť pozornosť na zvuk s nadviazaním očného kontaktu, – rozlišovať medzi tichom a zvukom, – reagovať na nápadné zmeny sily a tempa, – vnímať rôzne izolované zvuky prostredia s/bez vizuálnej podpory, – určiť zdroj vybraných zvukov (napr. zvonček, štekot psa, trúbenie) s pomocou, – určiť s pomocou vlastnosti vnímaných zvukov (intenzita), – rozlišovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi, – nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby, spolupracovať pri rytmizovaní hrou na telo, – rytmizovať s pomocou jednoduché riekanky hrou na telo, – prejať radosť pri vyludzovaní zvukov, – pokúsiť sa vyludzovať zvuk imitujúci spev s pomocou zvukovej podpory, – vytvárať návyk správneho speváckeho dýchania realizáciou dychových rozcvičiek a hier s dychom, – imitovať hlasom vybrané zvuky okolitého sveta, – prejať radosť pri vyludzovaní zvukov jednoduchými detskými hudobnými nástrojmi, – vyludzovať s pomocou zvuky na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentára, – počúvať detské hudobné skladby, piesne a spev učiteľky, – uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus, – sprevádzať jednoduché hry pohybom, – uplatňovať s pomocou získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby, – prejať záujem o jednoduché hry so spevom. 	<p>pohybových hrách. Súlad pohybu, hudby a textu hry.</p> <p>Sluchové vnímanie, hry so zvukom, počúvanie.</p> <p>Vnímanie ľudského hlasu a rytmizovanie hrou na telo,</p> <p>Rytmizácia riekaniek a piesní.</p> <p>Spev piesní.</p> <p>Rozvoj základných speváckych schopností a zručností.</p> <p>Imitovanie hlasom.</p> <p>Vyjadrenie charakteru piesne na detských hudobných nástrojoch. Jednoduché sprievody k piesňam a riekankám.</p> <p>Počúvanie piesní a hudby. Pohybové stvárnenie charakteru hudby. Tanec a pohybová improvizácia. Jednoduché hry so spevom.</p>
<p>3 Výtvarná výchova</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skladať plošné geometrické tvary a vytvoriť jednoduchý novotvar, 	<p>Výtvarné činnosti s tvarom na ploche.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – vystrihovať časti obrázkov bez/s pomocou, – spájať časti obrázkov lepením, – modelovať tvary z mäkkej modelovacej hmoty, – skladať, spájať z rôznych materiálov priestorovú zostavu, – vytvárať jednoduchú skladačku, – pomenovať alebo priradiť základné farby, – osvojovať návyky držania maliarskeho nástroja, – experimentovať s vlastnosťami farieb a uplatňovať ich tvorivé variácie, – používať niekoľko techník maľovania, – pokryť celú plochu rozmanitými farbami, – kresliť, maľovať podľa predlohy a fantázie, – kresliť, maľovať plošne a priestorovo zobrazovať ľudskú a zvieraciu postavu s pomocou, – používať rôzne maliarske nástroje, – upevňovať návyky držania kresliaceho nástroja, – vedieť opísať obsah svojej kresby bez/s pomocou, – vnímať a pozorovať krásu umeleckých diel. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skladať plošné geometrické tvary z maximálne 3 tvarov a vytvoriť jednoduchý novotvar s pomocou, – manipulovať a experimentovať s modelovacími materiálmi (miesiť, stláčať, ťapať, odštipkávať, valkať, vyťahovať, šúľať, guľať, vyštipnúť štipcom), – modelovať jednoduché tvary z mäkkej modelovacej hmoty s pomocou, – vystrihovať časti obrázkov s pomocou, – spájať časti obrázkov lepením s pomocou, – skladať, spájať z rôznych materiálov jednoduchú priestorovú zostavu s pomocou, – vytvárať jednoduchú skladačku maximálne z troch častí s pomocou, – nanášať farby na mokrý podklad prstom, veľkým štetcom, špongiou, vatou, drevkom, – osvojovať návyky držania maliarskeho nástroja, – experimentovať s vlastnosťami farieb (liatie, kvapkanie, odtlačanie, vytváranie farebných škvŕn, fúkanie do škvŕn), – používať niekoľko jednoduchých techník maľovania s pomocou, – pokryť celú plochu rozmanitými farbami s pomocou, – zaplňať plochu rozličných makiet štetcom, – kresliť, maľovať tvarovo nenáročné predmety s pomocou (napr. slnko, klobk, had), – kresliť, maľovať plošne, dokresľovať predkreslené tvary prstom s pomocou, – kresliť na veľkých a malých maketách rozličných predmetov, – používať vybrané maliarske nástroje s pomocou, 	<p>Výtvarné činnosti s tvarom v priestore.</p> <p>Výtvarné činnosti s farbami.</p> <p>Experimentovanie s farbami.</p> <p>Výtvarné techniky.</p> <p>Kreslenie, maľovanie.</p> <p>Kompozičné celky.</p> <p>Kreslenie vybraným nástrojom a materiálom.</p> <p>Osobný výtvarný prejav.</p> <p>Aktívne vnímanie výtvarného diela.</p> <p>Výtvarné činnosti s tvarom na ploche.</p> <p>Výtvarné činnosti v priestore</p> <p>Výtvarné činnosti s tvarom v priestore.</p> <p>Výtvarné činnosti s farbami.</p> <p>Experimentovanie s farbami.</p> <p>Výtvarné techniky.</p> <p>Kreslenie, maľovanie.</p> <p>Kompozičné celky.</p> <p>Kreslenie vybraným nástrojom a materiálom.</p>
---	--

<p>– upevňovať návyky držania kresliaceho nástroja.</p> <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <p>– skladať plošné geometrické tvary z maximálne 2 tvarov a vytvoriť jednoduchý novotvar s pomocou,</p> <p>– manipulovať a experimentovať s modelovacími materiálmi (miesiť, stláčať, ťapať, odštipkávať, valkať, vyťahovať, šúľať, guľať, vyštipnúť štipcom),</p> <p>– modelovať jednoduché tvary z mäkkej modelovacej hmoty s pomocou,</p> <p>– spájať časti obrázkov lepením s pomocou,</p> <p>– skladať, spájať z rôznych materiálov jednoduchú ľubovoľnú priestorovú zostavu s pomocou,</p> <p>– nanášať farby na mokrý podklad prstom, špongiou, vatou, – experimentovať s vlastnosťami farieb (liatie, kvapkanie, odtlačanie, vytváranie farebných škvŕn, fúkanie do škvŕn), – používať aspoň 1 jednoduchú techniku maľovania s pomocou,</p> <p>– pokryť celú plochu rozmanitými farbami s pomocou,</p> <p>– zapĺňať plochu rozličných makiet štetcom,</p> <p>– kresliť, maľovať na veľkých i malých formátoch, – obkresľovať predkreslené tvary prstom,</p> <p>– kresliť, maľovať plošne, dokresľovať predkreslené tvary prstom s pomocou,</p> <p>– obkresľovať jednoduchú formu s pomocou (bodky, prerušované čiary),</p> <p>– kresliť na veľkých maketách rozličných predmetov,</p> <p>– používať vybrané jednoduché maliarske nástroje s pomocou,</p> <p>– nacvičovať uchopenie a držanie kresliaceho nástroja s pomocou.</p>	<p>Výtvarné činnosti s tvarom na ploche.</p> <p>Výtvarné činnosti v priestore</p> <p>Výtvarné činnosti s tvarom v priestore.</p> <p>Výtvarné činnosti s farbami.</p> <p>Experimentovanie s farbami.</p> <p>Výtvarné techniky.</p> <p>Kreslenie, maľovanie.</p> <p>Kreslenie vybraným nástrojom a materiálom.</p>
---	--

Vzdelávacia oblasť ZDRAVIE A POHYB

1 Zdravie a zdravý životný štýl	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <p>– uvedomovať si, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka,</p> <p>– dbať na správne držanie tela v stoji a sede,</p> <p>– rozlíšiť jednoduchým spôsobom stav zdravia a stav choroby,</p> <p>– vedieť charakterizovať zdravé a nezdravé stravovanie, uviesť príklady zdravej a nezdravej výživy bez/s pomocou, – dodržiavať zásady ochrany zdravia s pomocou dospelých, – upevňovať hygienické návyky, jednoducho opísať prevenciu</p>	<p>Význam pohybu pre zdravie.</p> <p>Zdravotné cvičenie.</p> <p>Zdravotný stav, postoje k zdraviu.</p> <p>Zdravé a nezdravé potraviny.</p> <p>Zásady ochrany vlastného zdravia.</p>

<p>prenesenia infekčného ochorenia.</p> <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa na elementárnej úrovni s významom pohybu pre zdravie človeka, – reagovať na pokyn ohľadom správneho držania tela v stoji a v sede, – rozlíšiť jednoduchým spôsobom stav zdravia a stav choroby s pomocou, – rozlíšiť zdravé a nezdravé potraviny (2 – 3 základné druhy) s pomocou, – dodržiavať zásady ochrany zdravia s pomocou dospelých, – upevňovať základné hygienické návyky. <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa na elementárnej úrovni s významom pohybu pre zdravie človeka, – uvedomiť si vlastné telo vo vzťahu k inštrukciám k pohybu, – vyjadriť jednoduchým spôsobom alebo prostredníctvom AAK stav zdravia a stav choroby, – rozlíšiť vybrané zdravé potraviny (2 základné druhy) s pomocou, – aktívne spolupracovať pri vykonávaní základných hygienických návykov. 	<p>Význam pohybu pre zdravie. Zdravotné cvičenie.</p> <p>Zdravotný stav, postoje k zdraviu. Zdravé a nezdravé potraviny.</p> <p>Zásady ochrany vlastného zdravia.</p> <p>Význam pohybu pre zdravie. Zdravotné cvičenie.</p> <p>Zdravotný stav, postoje k zdraviu. Zdravé a nezdravé potraviny.</p> <p>Zásady ochrany vlastného zdravia.</p>
<p>2 Hygiena sebaobslužné činnosti</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dbať na dodržiavanie základných hygienických návykov (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení) bez/s pomocou, – zvládnuť sebaobslužné činnosti (obliekať sa, obúvať sa, umývať sa, čistiť si zuby) a návyky správneho stolovania (jesť príborom, udržiavať čistotu pri jedle) bez/s pomocou, – zachovať pri rôznych činnostiach návyky poriadku a čistoty. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dbať na dodržiavanie základných hygienických návykov (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení) s pomocou, – zvládnuť sebaobslužné činnosti (obliekať sa, obúvať sa, umývať sa, čistiť si zuby) a návyky správneho stolovania (jesť príborom, udržiavať čistotu pri jedle) s pomocou, – zachovať pri pravidelne sa opakujúcich činnostiach 	<p>Základné hygienické návyky.</p> <p>Sebaobslužné činnosti.</p> <p>Pracovné návyky.</p> <p>Základné hygienické návyky. Sebaobslužné činnosti.</p> <p>Pracovné návyky.</p>

<p>návyky poriadku a čistoty s pomocou.</p> <p>Dieťa s ťažkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktívne spolupracovať pri dodržiavaní základných hygienických návykov (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení) s pomocou, – aktívne spolupracovať pri sebaobslužných činnostiach (obliekať sa, obúvať sa, umývať sa, čistiť si zuby) a návykoch správneho stolovania (jesť príborom, udržiavať čistotu pri jedle) s pomocou, – zachovať pri pravidelne sa opakujúcich činnostiach návyky poriadku a čistoty s pomocou. 	<p>Základné hygienické návyky.</p> <p>Sebaobslužné činnosti.</p> <p>Pracovné návyky.</p>
<p>3 Pohyb a telesná zdatnosť</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s ľahkým stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – napodobňovať základné polohy, postoje a pohyby (stoj, ľah, sed, kľak...), – ovládať základné lokomočné pohyby (chôdza, beh, skok, lezenie, hádzanie a chytanie), – zvládnuť skok znožmo a skok cez prekážku bez/s pomocou, – zvládnuť rôzne techniky lezenia, plazenia preliezania, – manipulovať s rôznymi predmetmi, náčiním (rukami, nohami, zdvíhať, nosiť, podávať, gúľať, pohadzovať, odrážať, kopať), – pohybovať sa okolo osi vlastného tela (obraty, kotúle), stoj na jednej nohe, – rytmicky správne využívať základné lokomočné pohyby a tanečné kroky (cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony) na hudobný sprievod bez/s pomocou, – dodržiavať zvolené pravidlá v pohybových hrách, spolupracovať a rešpektovať ostatných, – zvládnuť turistickú vychádzku počas pobytu vonku. <p>Dieťa so stredným stupňom MP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – napodobňovať základné polohy, postoje a pohyby (stoj, ľah, sed, kľak) s pomocou, – ovládať základné lokomočné pohyby (chôdza, beh, skok, lezenie, hádzanie a chytanie) s pomocou, – zvládnuť skok znožmo a skok/prekročenie cez prekážku s pomocou, – zvládnuť rôzne techniky lezenia, plazenia preliezania s pomocou, 	<p>Základné polohy, postoje a pohyby.</p> <p>Základné lokomočné pohyby.</p> <p>Skákanie.</p> <p>Lezenie.</p> <p>Manipulácia s náčiním.</p> <p>Jednoduché akrobatické zručnosti.</p> <p>Tanec a pohybová improvizácia.</p> <p>Pravidlá, rešpektovanie a spolupráca. Turistická vychádzka</p> <p>Základné polohy, postoje a pohyby.</p> <p>Základné lokomočné pohyby.</p> <p>Skákanie.</p> <p>Lezenie.</p> <p>Manipulácia s náčiním.</p> <p>Jednoduché akrobatické zručnosti.</p> <p>Tanec a pohybová improvizácia.</p> <p>Pravidlá, rešpektovanie a</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - prejavu prispôsobuje situácii), - chápe jednoduché požiadavky dospelých, reprodukuje básne, riekanky, - vyjadruje podľa svojich možností aspoň na elementárnej úrovni svoje myšlienky, názory bez/s pomocou učiteľa, - zreprodukuje samo alebo s pomocou učiteľa aspoň na elementárnej úrovni osvojené poznatky.
2. Matematické kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - dieťa priraduje a triedi predmety podľa určitých kritérií - pozná a rozlišuje niektoré geometrické tvary, - orientuje sa v priestore a rovine bez/s pomocou učiteľa.
3. Digitálne kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - pozná a prípadne aj využíva rôzne zdroje získavania informácií prostredníctvom sledovania informačno-komunikačných technológií, z rôznych médií bez/s pomocou učiteľa, - aplikuje elementárne zručnosti v činnostiach s detskými edukačnými programami bez/s pomocou učiteľa, - pozná niektoré mobilné komunikačné prostriedky, - dokáže samostatne alebo s pomocou ovládať jednoduchú digitálnu hračku.
4. Kompetencie učiť sa, riešiť problémy	<ul style="list-style-type: none"> - prejavuje primerane svojim možnostiam zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového, - využíva samo alebo s pomocou primerané pojmy, znaky a symboly, - pozoruje, opakuje, precvičuje, napodobňuje, - aplikuje v hre, v rôznych aktivitách a situáciách získané poznatky a skúsenosti, - vyvíja vôľové úsilie v hre a inej činnosti, - hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, - naučí sa pracovať s hračkami, knihou, učebnými pomôckami alebo dokáže s nimi pracovať s pomocou učiteľa - rieši problémy bez/s pomocou učiteľa, - objavuje a nachádza funkčnosť vecí, uvedomuje si ich zmeny
5. Sociálne a personálne kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - správa sa empaticky k svojmu okoliu, - hrá sa a pracuje vo dvojici, v skupine, v kolektíve, - zotrvá v hre a inej činnosti a dokončí ju bez/s pomocou učiteľa, - nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými, - rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne, - uvedomuje si vlastnú identitu, - prejavuje svoje pocity, - presadzuje sa v aktivitách.
6. Občianske kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - správa sa v skupine, v kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem, - orientuje sa v spoločenskom prostredí, - zaujíma sa o dianie v rodine, v materskej škole, v

	bezprostrednom okolí.
7. Pracovné kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - zvláda samostatne alebo s pomocou sebaobslužné činnosti, - využíva bez/s pomocou učiteľa globálnu motoriku prekonávaním prekážok, - prejavuje na elementárnej úrovni grafomotorickú gramotnosť, - adekvátne používa hračky a niektoré predmety, - pracuje samostatne alebo s pomocou s prírodným materiálom

Vzdelávanie detí s autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami

Z hľadiska nerovnomernej štruktúry schopností detí s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (ďalej aj „AU alebo ďalšími PVP“) je prvoradým cieľom rozvíjanie

- zaostávajúcich oblastí,
- rozvíjanie priemerných, resp. vynikajúcich schopností.

Obsah a ciele vzdelávania jednotlivých vzdelávacích oblastí sú prispôsobené stupňu a charakteru AU alebo ďalších PVP.

Jazyk a komunikácia

Pri AU alebo ďalších PVP je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti, čo má vplyv na všetky ostatné vzdelávacie oblasti a prenáša sa to aj do hrových aktivít. Rozvíjanie schopnosti komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s AU alebo ďalšími PVP.

Špecifická je najmä forma – spôsob prenosu informácií. Prenos informácií sa môže uskutočňovať prostredníctvom zvukov, pohybmi alebo postavením rúk, hrou a používaním komunikačných symbolov a rôznych komunikačných prostriedkov, ktoré plnia rolu podpornej (augmentatívnej) a/alebo náhradnej (alternatívnej) komunikácie. Augmentatívne systémy komunikácie majú podporovať už existujúce, ale pre bežné dorozumievanie nedostatočné komunikačné schopnosti. Alternatívne komunikačné systémy sa používajú ako náhrada funkčnej, hovorenej reči. Hra môže byť formou pre prenos informácií pri využívaní jazyka (verbálneho i neverbálneho prejavu).

Matematika a práca s informáciami

Deti si prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií a stavov osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti. Keďže k silnejším stránkam dieťaťa s AU alebo ďalšími PVP patrí vizuálne myslenie, používajú sa predovšetkým vizuálne metódy a pomôcky. Pri triedení predmetov a ich zoskupovaní a priradovaní sa snažíme o to, aby dieťa rozpoznalo ich najdôležitejšie vlastnosti a podľa toho ich triedilo, priradovalo. Náročnosť zvyšujeme od výrazne rozlíšiteľných predmetov až po navzájom si podobné. Pri priradovaní predmetov sa snažíme, aby si dieťa osvojilo súvislosti medzi predmetmi

(napr. rukavica – ruka, noha – topánka, atď.). Priradovanie je základom schopnosti rozlíšiť predmety na základe merania.

Človek a príroda

Cieľom vzdelávacej oblasti je, aby sa deti s AU alebo ďalšími PVP zoznamovali s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. Prostredníctvom obsahu vzdelávania zameraného na ročné obdobia poznávajú prírodné javy primerane ich chápaniu. Pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom. Získavajú elementárne poznatky o ľudskom tele.

Človek a spoločnosť

V tejto vzdelávacej oblasti poznávajú deti s AU alebo ďalšími PVP domov, bližšie a širšie prostredie špeciálnej materskej školy s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky. Systematicky sú pripravované na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia. Orientáciu v priestore učíme v bližšom a širšom známom prostredí vzhľadom na vlastnú osobu dieťaťa. Je potrebné časté opakovanie aj prostredníctvom hry a hrových aktivít. Vzdelávacia oblasť obsahuje aj samostatnú podoblasť Hra.

Človek a svet práce

Hlavným cieľom tejto vzdelávacej oblasti je vytvoriť priestor pre deti s AU alebo ďalšími PVP na vytváranie a rozvoj poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností je dôležitým činiteľom pri poznávaní a pochopení významu práce (na základe konkrétnej činnosti) individuálne i spoluprácou vo dvojici, v skupine.

Umenie a kultúra

Hudobná výchova má dôležitý vplyv na rozvoj osobnosti dieťaťa s AU alebo PVP, má dva základné ciele:

- rozvoj komunikácie (pre deti s AU alebo PVP používanie slov predstavuje komunikačnú bariéru, keďže sú pre ne abstraktné),
- uvoľnenie, resp. zmysluplné trávenie času (t. j. sekundárne zmiernovanie nežiaducich foriem správania).

Je dôležité mať na zreteli, že mnohé deti s AU a PVP reagujú hypersenzitívne na sluchové, zvukové, hmatové a zrakové vnemy, čo môžu demonštrovať problémovým správaním. Pre všestranné rozvíjanie detí s AU alebo PVP je dôležité vo vzdelávacej oblasti umenie a kultúra používať aj techniky rôznych podporných terapií a podnecovať k hre a využívať nielen ako didaktický prostriedok, keďže deti s AU alebo ďalšími PVP často majú zníženú schopnosť používať predstavivosť, kreativitu v hre.

Zdravie a pohyb

Ciele vzdelávacej oblasti zdravie a pohyb sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja detí s AU alebo PVP, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností. S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne dieťaťa sa treba zamerať na utváranie motorickej imitácie, účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvíjanie sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti s pozitívnym dopadom – okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Deti s AU alebo ďalšími PVP v predprimárnom vzdelávaní nepostupujú podľa obsahového a výkonového štandardu Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách.

Vzhľadom na charakter postihnutia pre deti s AU alebo ďalšími PVP je určený obsah vzdelávania a špecifické ciele vzdelávania týmto vzdelávaním programom.

Obsah vzdelávania predstavuje základný rozsah učiva, ktoré má dieťa s AU alebo ďalšími PVP prostredníctvom špeciálnych metód a prostriedkov zvládnuť počas predprimárneho vzdelávania primerane svojim možnostiam a schopnostiam.

Špecifické ciele vzdelávania sú koncipované ako predpokladané cieľové požiadavky, ku ktorým má smerovať výchovno-vzdelávacie pôsobenie v predprimárnom vzdelávaní.

Vzdelávacia oblasť JAZYK A KOMUNIKÁCIA

1 Hovorená reč	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: <ul style="list-style-type: none"> ➤ naviazať neverbálny a/alebo verbálny kontakt s inými deťmi a dospelými, ➤ predstaviť seba a svojho kamaráta, (slovne, alebo s použitím alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie), ➤ počúvať s porozumením, ➤ rozširovať si pasívnu a aktívnu slovnú zásobu, (verbálnu i neverbálnu – alternatívnu a/alebo augmentatívnu), ➤ uplatniť aktívnu slovnú zásobu vzhľadom na obsahový kontext (zmysluplne rozprávať o svojich zážitkoch, dojmach) – slovne alebo s použitím alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie, ➤ vyslovovať správne a zreteľne všetky hlásky a hláskové skupiny,	<p>Kontakt v komunikácii.</p> <p>Počúvanie s porozumením.</p> <p>Pasívna a aktívna slovná zásoba.</p> <p>Zmysluplnosť rečového prejavu.</p> <p>Artikulácia hlások a hláskových skupín.</p> <p>Spisovná reč.</p> <p>Neslovné reakcie (pohyby, gestá, mimika)</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ uplatňovať spisovnú podobu materinského jazyka, ➤ reagovať neslovne na otázky a pokyny, ➤ reagovať slovne na jednoduché otázky jednoslovnou, viacslovnou odpoveďou alebo jednoduchou frázou (alebo s použitím alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie), ➤ komunikovať jednoduchými vetnými konštrukciami v slovenskom jazyku (alebo s použitím alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie). 	<p>Pasívna a aktívna slovná zásoba v štátnom - slovenskom jazyku a v cudzom jazyku (angličtina, nemčina, atď.).</p> <p>Spisovná podoba jazyka.</p>
2 Písaná reč	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ sedieť správne a dodržiavať sklon papiera pri kreslení na stole, ➤ využívať koordináciu zraku a ruky, ➤ využívať koordináciu oboch rúk, ➤ kresliť veľkými grafickými pohybmi, ➤ kresliť uvoľnenou rukou, plynulo a smelo, ➤ držať správne grafický materiál a používať primeranú intenzitu tlaku na podložku pri používaní rôznych techník, ➤ znázorňovať graficky motivovaný pohyb vychádzajúci z ramenného kĺbu (kývanie, mletie, hojdanie, navíjanie), zápästia (vertikálne línie, horizontálne línie, krivky, slučky) a pohybu dlane a prstov (horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka, ležatá osmička, fiktívne písmo), ➤ prejaviť záujem o knihy, orientovať sa v knihách, (zvážiť v prípade detí so sklonom k hyperlexii), ➤ využiť ich silné stránky a podnecovať, ➤ počúvať s porozumením detskú ľudovú a autorskú poéziu, rozprávky a príbehy, faktografickú alebo encyklopedickú literatúra (zvážiť u detí so sklonom k vytváraniu verbálnych rutín), ➤ vnímať bábkové divadlo a iné detské divadlo (čínohru, spevohru), ➤ zapamätať si a prednášať krátke literárne útvary - riekanky, hádanky, vyčítanky, krátke detské básne (zvážiť u detí so sklonom k vytváraniu verbálnych rutín), ➤ odpovedať na konkrétne otázky týkajúce sa 	<p>Vizuomotorika.</p> <p>Grafomotorika.</p> <p>Základné grafické tvary.</p> <p>Knihy.</p> <p>Detská, ľudová a autorská poézia a próza. Faktografická a encyklopedická literatúra</p> <p>Prednes literárnych útvarov.</p> <p>Voľná reprodukcia literárnych textov.</p> <p>„Čítanie“ a „písanie“ - vytváranie osnovy nosných informácií pri jednoduchom príbehu.</p>

<p>ľudových a autorských rozprávok a príbehov (zvážiť u detí so sklonom k vytváraniu verbálnych rutín),</p> <p>➤ „čítať“ kreslený príbeh a obrázkový seriál, „písať“ obrázkový list.</p>	
--	--

Vzdelávacia oblasť MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

1 Čísla a vzťahy	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ priradiť, triediť a priradiť predmety podľa určitých kritérií (farba, tvar, veľkosť), ➤ určiť rovnaké alebo rozdielne množstvo prvkov v skupine, ➤ určovať množstvo 0/nič, 1 a veľa, ➤ počítať od 1 do 10, prípadne ďalej, ➤ priradiť číslo (nie číslicu) k danému počtu predmetov od 1 do 10, ➤ vykonávať jednoduché operácie v číselnom rade od 1 do 10 (s manipuláciou hračkami a pod.). 	<p>Priradovanie, triedenie, usporadúvanie, zostavovanie podľa kritérií.</p> <p>Číselný rad od 1 do 5 (príp. do 10).</p> <p>Základné početové úkony v číselnom rade od 1 do 10.</p>
2 Geometria a meranie	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ poznať, rozlíšiť, priradiť, triediť a určiť niektoré rovinné geometrické tvary, ➤ poznať, rozlíšiť, priradiť, triediť a určiť niektoré priestorové geometrické tvary, ➤ zostaviť z puzzle, rozstrihaných obrázkov, paličiek alebo geometrických tvarov obrazce a útvary podľa predlohy alebo bez predlohy, alebo primeraných inštrukcií, resp. vizuálnych schém. 	<p>Rovinné (kruh, trojuholník, štvorec a obdĺžnik) a priestorové geometrické tvary (guľa, kocka, kváder, valec).</p> <p>Plošná a priestorová predstavivosť.</p>

3 Logika	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: <ul style="list-style-type: none"> ➤ usporiadať predmety podľa veľkosti, ➤ vyčleniť zo skupiny predmet, ktorý do nej nepatrí, ➤ roztriediť predmety, obrázky podľa určeného pravidla (farba, tvar, materiál a iné), ➤ rozlišovať predmety, tvary hmatom. 	<p>Triedenie, priradovanie, usporadúvanie predmetov (obrázkov).</p> <p>Vyhľadať pomenované predmety, tvary bez vizualizácie, pomenovať predmety, tvary.</p>
4 Práca s informáciami	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: <ul style="list-style-type: none"> ➤ zvládnuť na základe primeraných inštrukcií dospelého na elementárnej úrovni prácu s počítačom a IKT – pracovať s detskými edukačnými programami, 	<p>Elementárne základy práce s počítačom a inými technológiami (mobil, tablet a iné).</p>

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A PRÍRODA

1 Vnímanie prírody	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: <ul style="list-style-type: none"> ➤ vnímať prírodu na základe určujúcich znakov, ➤ hodnotiť prírodné prostredie, ➤ prejavíť vzťah a ochranárske postoje k prírodnému prostrediu a stvárniť ich prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov, ➤ prakticky uplatniť návyky starostlivosti o prírodu (nezahadzovať odpadky, hrabať lístie, atď.), ➤ triediť odpad, ➤ rozlíšiť podľa typických znakov ročné obdobia, ➤ poznávať význam prírodného prostredia na základe pozorovania a zážitkov z prírody. 	<p>Krásy prírody.</p> <p>Hodnotenie prírodného prostredia.</p> <p>Ochranárske postoje k prírode.</p> <p>Ročné obdobia.</p> <p>Význam prírodného prostredia.</p>
2 Rastliny	

Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vyhľadať rastliny na obrázku, v prírode, ➤ poznávať význam starostlivosti o rastliny, ➤ rozlíšiť stromy a kríky a zdôvodniť ich odlišnosť, ➤ vedieť, že huby sú jedlé a nejedlé, ➤ rozoznať rôzne druhy ovocia a ich význam pre zdravie, ➤ rozoznať rôzne druhy zeleniny a jej význam pre zdravie. 	<p>Rastliny.</p> <p>Starostlivosť o rastliny.</p> <p>Stromy a kríky.</p> <p>Huby.</p> <p>Ovocie.</p> <p>Zelenina.</p>
3 Živočích	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ poznať rôznorodosť živočíšnej ríše (poznať, rozlíšiť a určiť na základe priameho alebo sprostredkovaného pozorovania niektoré domáce, lesné a exotické zvieratá, vtáky a ďalšie voľne žijúce živočích), ➤ poznávať úžitok niektorých domácich zvierat, ➤ zaujať pozitívne postoje k zvieracej ríši 	<p>Rozmanitosť živočíšnej ríše.</p> <p>Úžitok domácich zvierat.</p> <p>Živočích a ich mláďatá.</p> <p>Starostlivosť o živočích.</p>
4 Človek	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ určiť prostredníctvom jednotlivých zmyslov vnímania časti tela a jednoduchým spôsobom opísať ich funkciu (slovne, alebo s použitím alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie), ➤ vnímať a určiť na základe vizualizácie, PC, video, IKT niektoré životne dôležité orgány (srdce, pľúca, mozog a iné). 	<p>Ľudské telo.</p> <p>Prejavy života človeka.</p> <p>Fyziologické funkcie ľudského tela.</p>
5 Živá a neživá príroda	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ poznať, rozlíšiť zložky živej a neživej prírody, ➤ vyjadriť rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami vlastné predstavy o Zemi získané pozorovaním a z rôznych médií, 	<p>Živá a neživá príroda.</p> <p>Elementárne predstavy o Zemi.</p> <p>lementárne predstavy o Slnku.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjadriť rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami predstavy o Slnku získané pozorovaním a z rôznych médií, ➤ vyjadriť rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami predstavy o Mesiaci a hviezdach získané pozorovaním a z rôznych médií. 	Elementárne predstavy o Mesiaci a hviezdach.
--	--

6 Prírodné javy

Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ poznať, opísať, rozlíšiť prírodné javy ovplyvnené počasím, ➤ učiť sa prispôbovaniu vonkajším i vnútorným poveternostným podmienkam. 	<p>Počasiе</p> <p>Vhodnosť/nehodnosť oblečenia vo vzťahu k počasiu.</p>

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

1 Orientácia v čase

Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ orientovať sa v časových vzťahoch jedného dňa, týždňa a roka v spojení s konkrétnymi činnosťami a prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov, vizualizácie, ➤ rozlíšiť časové vzťahy – čo je teraz, dnes, čo bolo, včera, čo bude, zajtra. 	<p>Časové vzťahy – postupnosť činností vo vzťahu k aktuálnemu dňu, k blízkej minulosti a budúcnosti.</p> <p>Nácvik používania denných, týždenných, ročných časových schém.</p>

2 Orientácia v okolí

Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ orientovať sa v tesnej blízkosti domova a materskej školy, ➤ rozlíšiť dominanty svojho bydliska, ➤ pomenovať miesto svojho bydliska, (slovne, alebo alternatívnou a/alebo augmentatívnou komunikáciou), 	<p>Orientácia v bezprostrednom okolí domova a materskej školy.</p> <p>Bydlisko.</p>

3 Dopravná výchova

Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
------------------------------	-------------------

<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ poznať, rozlíšiť, priradiť a triediť dopravné prostriedky podľa miesta pohybu (zem, voda, vzduch), ➤ dodržiavanie pravidiel cestnej premávky vzhľadom na bezpečnosť, ➤ poznať základné dopravné značky, riadiť sa podľa nich, ➤ prechádzať bezpečne cez cestu pod vedením starších osôb. 	<p>Dopravné prostriedky. Bezpečnosť cestnej premávky.</p>
<p>4 Geografia okolia</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ poznať charakteristické prvky krajiny, prostredia, v ktorom žije, ➤ rozlišovať na fotografiách, v detských encyklopédiách a iných médiách geografickú rozmanitosť (oceány, moria, rieky, pohoria, lesy, zvieracia a rastlinná ríša, atď.), 	<p>Rozmanitosť krajiny a sveta.</p>
<p>5 História okolia</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zapojiť sa do prípravy osláv sviatkov a spoločenských udalostí, vrátane príležitostí na udržiavanie ľudových tradícií, 	<p>Kultúrne dedičstvo, sviatky a ich oslavy.</p>
<p>6 Národné povedomie</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zaujať postoj k svojmu domovu a vyjadriť ho prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov, ➤ vedieť, že naša vlasť je Slovenská republika, ➤ vedieť, že hlavným mestom je Bratislava, poznať niektoré miestne a štátne symboly – všetky informácie konkretizovať, vyhýbať sa abstraktným pojmom. 	<p>Moja rodná vlasť.</p>
<p>7 Ľudia v blízkom a širšom okolí</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>

<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ predstaviť sa menom i priezviskom, (slovne, alebo s použitím alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie), ➤ rozlíšiť a pomenovať členov rodiny, ➤ vyjadriť vzťah (väzbu, pozíciu) k členom rodiny, vrátane novonarodeného člena rodiny, ➤ vyjadriť rodinné väzby prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov. 	<p>Meno a priezvisko dieťaťa.</p> <p>Rodina a jej členovia.</p>
<p>8 Základy etikety</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pozdraviť, poďakovať a požiadať o pomoc, (slovne, alebo s použitím alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie), ➤ uplatňovať a rešpektovať návyky kultúrneho správania a spoločenských pravidiel. 	<p>Základné pravidlá kultúrneho správania sa.</p>
<p>9 Ľudské vlastnosti a emócie</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišovať pozitívne i negatívne emócie, ➤ hodnotiť a rozlišovať pozitívne i negatívne charakterové vlastnosti ľudí na základe reálnych i fiktívnych situácií, ➤ zaujať pozitívne a empatické postoje k chorým osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom, multikultúrnej a socioeconomickej rozmanitosti ľudstva ➤ komunikovať prijateľným spôsobom o pozitívnych a negatívnych emóciách, ➤ vyjadriť pocity- slovne alebo s použitím alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie, ➤ popísať konkrétnu situáciu (konflikt), ➤ prejaviť sebareguláciu v hrách a iných aktivitách- konať s ohľadom na seba druhých, ➤ rozhodovať sa pre určitú činnosť 	<p>Orientácia v emóciách iných osôb.</p> <p>Rozmanitosť ľudských vlastností (všetky informácie konkretizovať, vyhýbať sa abstraktným pojmom).</p> <p>Základy empatie.</p> <p>Komunikácia o emóciách.</p> <p>Obhajovanie vlastného stanoviska v konflikte.</p> <p>Sebaregulácia.</p> <p>Rozhodovanie sa.</p>
<p>10 Prosociálne správanie</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ deliť sa o niečo, obdarovať niekoho a pomôcť inému, ➤ uplatňovať adekvátny spôsob riešenia konfliktov s iným dieťaťom/deťmi, dohodnúť sa na kompromise, 	<p>Delenie sa, pomoc, obdarovanie.</p> <p>Riešenie konfliktov.</p>
11 Hra	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ prijímať hru ako činnosť, ktorá je formou trávenia času ➤ schopnosť imitáciou dospelého, iného rovesníka rozvíjať hrové aktivity, ➤ postupne sa zapojiť do hry- vo dvojici, menšej skupine, väčšej skupine a vedieť v nej spolupracovať ➤ chápať rôznorodosť hier ➤ začať, rozvíjať a dokončiť hru 	<p>Imitácia v hre.</p> <p>Rôzne individuálne hry.</p> <p>Emocionalita v hre.</p> <p>Sociabilita v hre.</p> <p>Rôznorodosť hier.</p>

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SVET PRÁCE

1 Materiály a ich vlastnosti	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vnímať rôznorodosť povrchu a vlastností materiálov(napr. hračiek) a predmetov vo svojom okolí zmyslami (čuch, zrak, sluch, chuť), ➤ naučiť sa akceptovať kontakt s doteraz neznámym povrchom, ➤ vnímať a rozoznať, že predmety sú z rôzneho materiálu, ktorý má rôzny povrch, tvar, farbu, veľkosť a iné. 	<p>Vlastnosti predmetov.</p>
2 Užívateľské zručnosti a konštruovanie	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zhotoviť výtvary z rozmanitého materiálu rôznymi technikami (strihať, lepiť, tvarovať materiál atď.), ➤ narábať s pracovným materiálom z predlohou/bez predlohy, ➤ zhotoviť výtvary zo skladačiek a stavebníc z rôzneho materiálu postupne od väčších dielcov až po drobné dieliky podľa 	<p>Práca s rôznym materiálom.</p> <p>Pracovné techniky.</p> <p>Technická tvorivosť.</p>

<p>predlohy/bez predlohy,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zachovať v pracovných a technických činnostiach návyky poriadku a čistoty (upratať po sebe, dávať si pozor na odev atď.). 	Pracovné návyky.
3 Technológie výroby	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ prejaviť zručnosti pri vytváraní produktov z prírodnín prostredníctvom využitia rôznych techník. 	Pracovná a technická zručnosť.
4 Remeslá a profesie	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ poznať, prípadne slovne opísať a umelecky stvárniť rozmanité ľudské činnosti, ➤ poznať a v hrách napodobniť prácu a niektoré remeslá, ➤ pochopiť význam práce na základe rozmanitých pracovných činností, ➤ riešiť interaktívne úlohy v detských edukačných programoch 	<p>Ľudské činnosti.</p> <p>Význam práce.</p>

Vzdelávacia oblasť UMENIE A KULTÚRA

1 Hudobná výchova	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rytmizovať ľudové riekanky a detské ľudové a umelé piesne hrou na tele alebo prostredníctvom Orffovho inštrumentára, ➤ spievať primerane charakteru detskej ľudovej a umelej piesne s rôznou tematikou, ➤ vyjadriť charakter piesne hrou na detských hudobných nástrojoch, ➤ počúvať detské hudobné skladby, ➤ používať v hrách riekanky, vyčítanky s rôznou tematikou (v prípade echolalických detí pozor na sklon k verbálnym stereotypiám), ➤ rytmizovať samostatne hrou na telo 2/4, 3/4 takt pri rôznych postojoch, chôdzi, behu, ➤ pohotovo reagovať na zmenu tempa 	<p>Rytmizácia riekaniek a piesní.</p> <p>Spev piesní.</p> <p>Vyjadrenie charakteru piesne na detských hudobných nástrojoch a dramatickými výrazovými prostriedkami.</p> <p>Hudobná tvorivosť.</p> <p>Počúvanie piesní a hudby.</p> <p>Rytmizácia hrou na telo pri postojoch, chôdzi, behu.</p> <p>Reakcie na zmenu tempa hudby.</p> <p>Pohybové stvárnienie charakteru</p>

<p>hudobného sprievodu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjadriť náladu piesne a hudby prirodzeným pohybom, ➤ uplatňovať tanečné prvky (cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony), ➤ uplatňovať získane schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby, ➤ dodržať pravidlá hudobno- pohybových hier ➤ uplatňovať spoluprácu v hudobno- pohybovej alebo hudobno- dramatickej hre vo dvojici, prípadne v malej skupine, zladať pohybovú a hudobnú stránku v hudobno- pohybovej hre. 	<p>hudby.</p> <p>Tanec a pohybová improvizácia.</p> <p>Pravidlá a spolupráca v hudobno- pohybových hrách.</p> <p>Súlady pohybu, hudby a textu hry.</p>
<p>3 Výtvarná výchova</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné a v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ experimentovať s vlastnosťami farieb a uplatňovať ich tvorivé variácie, ➤ pokryť celú plochu rozmanitými farbami, ➤ kresliť, maľovať, modelovať v rôznych polohách (ľah, kľak, stoj, sed), ➤ kresliť, maľovať, modelovať podľa vzoru alebo vzoru, predstáv na tému, ➤ kresliť, maľovať, modelovať rôznymi technikami s použitím rôzneho materiálu, ➤ kresliť, maľovať, modelovať plošne a priestorovo, ➤ zobrazovať ľudskú a zvieraciu postavu, ➤ používať rôzne výtvarné techniky, ➤ tvoriť na základe vizuálnej predlohy alebo bez predlohy kompozičné celky, ➤ pozorovať umelecké diela ➤ priradiť, rozoznať a pomenovať, resp. priradiť pomenovanie farieb na obklopujúcich reáliách, ➤ uplatňovať individuálne farebné videnie ➤ uplatňovať na základe vlastného pozorovania farebnú rozmanitosť vo výtvarných, pracovných i technických produktoch, ➤ prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov stvárniť ľudské telo, ➤ aplikovať poznatky o svojom tele pri zobrazovaní a vytváraní ľudskej postavy (s uplatnením rôznych výtvarných techník). 	<p>Farby, farebná rozmanitosť vo vlastných produktoch.</p> <p>Experimentovanie s farbami.</p> <p>Výtvarná tvorivosť.</p> <p>Kreslenie, maľovanie, modelovanie.</p> <p>Plošné a priestorové výtvarné stvárňovanie.</p> <p>Stváranie ľudskej postavy a niektorých zvierat.</p> <p>Výtvarné techniky.</p> <p>Kompozičné celky.</p> <p>Hodnotiace postoje k umeleckým dielam.</p>

Vzdelávacia oblasť ZDRAVIE A POHYB

<p>1 Zdravie a zdravý životný štýl</p>	
---	--

Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné a v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ kontrolovať pri pohybe svalové napätie a dýchanie, ➤ prejavíť v rôznych pohybových činnostiach vlastnú lateralitu, ➤ vedieť udržať rovnováhu, ➤ orientovať sa v priestore (vo vzťahu k vlastnej osobe), ovládať základné lokomočné pohyby, ➤ zaujať rôzne postavenia podľa pokynov, ➤ poznať názvy základných polôh, postojov a pohybov, ➤ napodobňovať pohyb v rôznych podmienkach (s náčiním, na náradí), pohybovať sa okolo osi vlastného tela (obraty, kotúle), ➤ manipulovať s rôznymi predmetmi, náčiním (rukami, nohami, kolenami, hlavou, zdvíhať, nosiť, podávať, gúľať, pohadzovať, odrážať, kopáť, driblovať, balansovať), ➤ dodržiavať zvolené pravidlá, spolupracovať, rešpektovať ostatných, ➤ zaujať adekvátne postoje k pohybu a športovým aktivitám, ➤ rozlíšiť a jednoduchým spôsobom opísať stav zdravia a stav choroby, (slovne, alebo s použitím alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie), ➤ dodržať zásady ochrany zdravia (s pomocou dospelých), ➤ zaujať pozitívne postoje k svojmu zdraviu i k zdraviu iných a vyjadriť ich prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov, ➤ privolať pomoc dospelého v krízových situáciách, v ktorých je ohrozené jeho zdravie, prípadne zdravie iných, (slovne, alebo s použitím alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie), ➤ uviesť si nebezpečenstvo kontaktu s neznámymi osobami (odmietnuť sladkosti od neznámych osôb, vnímať to ako nebezpečenstvo ohrozenia zdravia), ➤ rozlíšiť príčiny možného nebezpečenstva a poškodenia zdravia pri zakázanej manipulácii s niektorými predmetmi, napr. s ostrými predmetmi, zápalkami, liekmi, chemikáliami, čistiacimi prostriedkami, elektrospotrebičmi, ale aj neznámymi prírodninami, 	<p>Svalové napätie a dýchanie.</p> <p>Uplatnenie laterality v pohybe.</p> <p>Hrubá motorika.</p> <p>Rovnováha.</p> <p>Orientácia v priestore.</p> <p>Základné lokomočné pohyby (chôdza, beh, skok, lezenie, hádzanie a chytanie).</p> <p>Základné polohy, postoje a pohyby (stoj, sed, ľah, kľak, atď.).</p> <p>Manipulácia s náčiním.</p> <p>Pohyb na náradí.</p> <p>Pravidlá, rešpektovanie a spolupráca.</p> <p>Pohyb ako prostriedok upevňovania zdravia.</p> <p>Zdravotný stav, postoje k zdraviu.</p> <p>Zásady ochrany vlastného zdravia.</p> <p>Riešenie krízových situácií ohrozujúcich zdravie.</p> <p>Ochrana pred zneužitím (pred podaním drogy, poškodením zdravia).</p> <p>Možnosti poškodenia zdravia.</p> <p>Zdravé potraviny.</p> <p>Nezdravé potraviny.</p>

➤ poznať, rozlíšiť, triediť a vyberať si zdravé potraviny.	
2 Hygiena sebaobslužné činnosti	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné a v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: <ul style="list-style-type: none"> ➤ zvládnuť sebaobslužné činnosti (obliekať sa, obúvať sa, umývať sa, čistiť si zuby atď.) a návyky správneho stolovania (jesť príborom, prestierať pre seba a prítomných rovesníkov, udržiavať čistotu pri jedle atď.). 	Sebaobslužné činnosti. Hygiena- ranná, večerná, pred jedením, súvisiaca s použitím toalety.
3 Pohyb a telesná zdatnosť	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
Dieťa s AU alebo ďalšími PVP je schopné a v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia: <ul style="list-style-type: none"> ➤ pohybovať sa v rôznom prostredí (sneh, ľad, voda), ➤ otužovať sa prostredníctvom vody, snehu, slnka, ➤ modifikovať pohyb v zmenených podmienkach alebo v problémových situáciách, ➤ pohybovať sa rôznymi spôsobmi medzi prírodnými alebo umelými prekážkami, ➤ využívať na pohyb rôzne pomôcky, ➤ zvládnuť na elementárnej úrovni špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti, ➤ zvládnuť turistickú vychádzku do blízkeho prírodného okolia 	Pohyb v prírode. Umelá lokomócia. Otužovanie. Pohyb s rôznymi pomôckami. Špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti (kĺzanie, bobovanie, hry s vodou, atď.).

Pri rešpektovaní špecifických osobitostí vyplývajúcich z postihnutia a individuálnych možností a schopností dieťaťa sú rozvíjané kompetencie:

Psychomotorické kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - používa v činnosti všetky zmysly, nie súčasne viaceré, s ohľadom na individuálne, senzorické špecifiká, - ovláda pohybový aparát a telesné funkcie, - prejavuje túžbu a ochotu pohybovať sa, - ovláda základné lokomočné pohyby, - využíva globálnu motoriku prekonávaním prírodných a umelých prekážok, - orientuje sa v známom priestore.
2. Komunikačné kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadruje svoje potreby slovné alebo pomocou augmentatívnej a/alebo alternatívnej komunikácie (podporné a náhradné spôsoby komunikácie), - chápe a vykoná jednoduché situačné inštrukcie viazané k daným režimovým aktivitám,

	<ul style="list-style-type: none"> - učí sa receptívnu reč podľa svojej aktuálnej vývinovej úrovne, - odpovie na jednoduchú otázku – funkčne.
Matematické kompetencie a kompetencie v oblasti vedy a techniky	<ul style="list-style-type: none"> - vytvára poradie predmetov podľa určitého pravidla, - v hre a rôznych situáciách uplatňuje pojmy na vyjadrenie množstva a čísla.
3. Digitálne kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - naučí sa cielene pracovať určitý čas za stolom (individuálne), - zvláda základy ovládania digitálnych technológií, - využíva rôzne zdroje získavania informácií aj mimo materskej školy (od blízkych osôb, z detských kníh, časopisov a encyklopédií, prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, z rôznych médií).
4. Kompetencie učiť sa, riešiť problémy	<ul style="list-style-type: none"> - učí sa pod učiteľovým vedením, - uplatňuje organizovanú štruktúru miesta, času a postupu činnosti, - sústreď sa primerane dlhý čas na hru a na zámernú riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť, - prejavuje aktivitu v individuálnom učení sa, - hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, - zvláda základy učenia sa pod vedením učiteľa, - rieši s pomocou učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine, - rieši jednoduché problémové úlohy, - poznáva účel predmetov, - manipuluje s nimi podľa ich účelu, - poznáva, čo je dobré/zlé na veciach, osobách, - objavuje a nachádza funkčnosť vecí, - využíva naučené pojmy, znaky a symboly, - pozoruje, - kladie otázky.
5. Sociálne a personálne kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - uvedomuje si vlastnú identitu (v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia), - vyjadruje svoje pocity, - poznáva, čo sa mu páči/nepáči, vyjadruje svoje potreby, - požiada vhodným spôsobom o pomoc, keď si to situácia vyžaduje, - používa základné spoločenské konvencie, - hrá sa vo dvojici, - nadväzuje očný kontakt.
6. Občianske kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - poznáva, čo je správne/nesprávne, - poznáva, čo je dobré/zlé, - rešpektuje dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania, - spoznáva základné pojmy z najbližšieho okolia, rodiny

7. Pracovné kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - poznáva účel predmetov, - manipuluje s nimi podľa ich účelu, - naučí sa pracovať s hračkami, knihou, učebnými pomôckami, - osvojuje si pracovné správanie, pracovné návyky, - naučí sa pracovať určitý čas cielene, individuálne za stolom, - zapája sa adekvátne na určitý čas do spoločných aktivít
--------------------------------	--

Vzdelávanie detí s narušenou komunikačnou schopnosťou

V rámci kooperácie s logopédom je potrebné u detí s NKS:

- podieľať sa na spresňovaní diagnózy narušenej komunikačnej schopnosti (ďalej aj „NKS“) dieťaťa a jej špecifik,
- eliminovať alebo aspoň zmierniť NKS, v prípade jej pretrvávania pomáhať dieťaťu s NKS prekonávať jeho prípadnú komunikačnú bariéru,
- rozvíjať a kultivovať komunikačnú schopnosť dieťaťa,
- v prípade potreby hľadať a využívať najvhodnejšie metódy a techniky alternatívnej a augmentatívnej komunikácie,
- pôsobiť preventívne proti vzniku sekundárnych a terciárnych odchýlok a ťažkostí, ktoré by mohli vzniknúť dlhodobým pretrvávaním NKS.

Plnenie obsahového a výkonového štandardu je u detí s NKS limitované osobitosťami konkrétneho NKS u daného dieťaťa. Pritom sa u detí môžu vyskytnúť diametrálne odlišné kategórie NKS, čo komplikuje generalizáciu výkonových a obsahových štandardov u týchto detí. Možno však konštatovať, že:

- vo všeobecnosti sa následky NKS svojím spôsobom premietajú do všetkých oblastí výchovy a vzdelávania, keďže celá jeho podstata je založená na komunikácii,
- konkrétne dôsledky v jednotlivých prípadoch sa viažu na daný druh NKS

Jazyk a komunikácia

Cieľom u detí s NKS je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k (individuálnej diagnóze primerane) dosiahnuteľnej úrovni realizácie komunikačného zámeru a schopnosti participovať na komunikačnom procese.

NKS sa má podľa možností odstrániť alebo aspoň zmierniť. Takto treba prispieť k prevencii sekundárnych a terciárnych porúch a odchýlok, ktoré by mohli postupne vzniknúť na báze pretrvávajúcej NKS a súčasne podporiť vzdelávaciu, sociálnu adaptáciu a inklúziu týchto detí. Realizácia prebieha tak v rámci bežného pedagogického procesu, ako aj v rámci ILI, ktorá je v kompetencii logopéda.

Matematika a práca s informáciami

Hlavnou úlohou u detí s NKS (najmä u detí s oneskoreným vývinom reči) je tu cielene pôsobiť na rozvoj špecifických matematických schopností, so zámerom predchádzať vzniku porúch učenia, vrátane dyskalkúlie.

Dôležitou úlohou je budovanie verbálnej pracovnej pamäte ako schopnosti dočasne podržať informáciu v pamäti na čas, ktorý je nevyhnutý na riešenie komplexnejších úloh (zapamätať si čiastkové kroky, postupy a neskôr ich spracovať pre dosiahnutie celkového riešenia úlohy). Ako predpoklady úspešného osvojenia neskorších aritmetických operácií treba rozvíjať schopnosti ako: automatizácia procedúr (primerane rýchlo pomenovávať farby, predmety, javy, číselný rad, počítať na prstoch a pod.), plynulosť, rýchlosť a presnosť počítania predmetov, prvkov a pod.

Človek a príroda

Vzhľadom na NKS je táto oblasť primerane modifikovaná a zakomponovaná v programoch stimulácie vývinu reči najmä u detí s oneskoreným/obmedzeným vývinom reči. V popredí je tu najmä lexikálno-sémantická a morfológicko-syntaktická rovina jazyka a jej rozvoj.

Človek a spoločnosť

Vzhľadom na NKS je táto oblasť primerane modifikovaná a zakomponovaná v programoch stimulácie vývinu reči najmä u detí s oneskoreným/obmedzeným vývinom reči. V popredí je tu najmä lexikálno-sémantická a morfológicko-syntaktická rovina, pragmatická rovina jazyka a ich rozvoj.

Človek a svet práce

Vzhľadom na NKS je táto oblasť primerane modifikovaná a zakomponovaná v programoch stimulácie vývinu reči najmä u detí s oneskoreným/obmedzeným vývinom reči. V popredí je tu najmä lexikálno-sémantická a morfológicko-syntaktická rovina jazyka, rozvoj jemnej motoriky a grafomotoriky.

Umenie a kultúra

Pokiaľ ide o NKS, treba zdôrazniť veľký význam rytmických cvičení u detí s poruchami plynulosti reči (vývinovými neplynulosťami, prípadne začínajúcou zajakavosťou a brblavosťou) aj akcentovanie významu prozodických faktorov v reči u detí s oneskoreným/narušeným vývinom reči a rozvíjanie jemnej motoriky u detí s nesprávnou výslovnosťou.

Zdravie a pohyb

Vzhľadom na NKS je táto oblasť primerane modifikovaná a zakomponovaná v programoch stimulácie vývinu reči najmä u detí s oneskoreným/obmedzeným vývinom reči. Cieľavedomé rozvíjanie

koordinovaných pohybov tela, zdokonaľovanie pohybových schopností a zručností významne prispieva k rozvoju celkového motorického vývinu dieťaťa s NKS.

Vzdelávacia oblasť JAZYK A KOMUNIKÁCIA

1 Hovorená reč	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p><u>Komunikačné konvencie</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spontánne nadviazať rečový kontakt s inými osobami – deťmi i dospelými, – reagovať na neverbálne signály (gestá, mimiku), udržiavať zrakový kontakt, – vyjadrovať primeraným spôsobom svoje potreby a želania, súhlas, nesúhlas, či vďačnosť, – spoznať a dodržiavať základné pravidlá vedenia dialógu. 	<p>Rovnomerné zapájanie všetkých detí do rozhovorov pri spoločných diskusiách.</p> <p>Používanie a zdôrazňovanie významu zaužívaných fráz a slovných spojení pri vyjadrovaní potrieb a želaní, oslovovaní iných osôb (detí, dospelých), v závislosti od situácie, pri formálnej a neformálnej komunikácii.</p> <p>Vymedzenie (po dohode s deťmi) základných pravidiel komunikácie v triede, ich umiestnenie na viditeľnom mieste (v podobe piktogramov) a ich dôsledné dodržiavanie.</p>
<p><u>Artikulácia a výslovnosť</u> Dieťa je schopné v závislosti od</p>	<p>Osvojovanie spamäti krátkych literárnych útvarov (maľované – obrázkové básničky,</p>

<p>stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyslovovať hlásky a hláskové skupiny, – auditívne vnímať literárne útvary, – vedome pracovať s hlasom, – bezprostredne sa zapájať do jazykových cvičení. 	<p>riekanky, vyčítanky), pričom sa posilňuje sluchová pamäť a pozornosť.</p> <p>Rozvíjanie fyziologickej tvorby hlasu: literárne útvary prezentovať nahlas, potichu, šepkaním. Spetrovanie jazykových hier využívaním špecifických riekaniak so zameraním na dychové cvičenia, oromotorické cvičenia, precvičovanie problematických samohlások a spoluhlások.</p>
<p><u>Gramatická správnosť a spisovnosť</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – formulovať jednoduché rozvité vety, – formulovať jednoduché vety, – rozumieť spisovnej podobe jazyka. 	<p>Osvojovanie gramatických pravidiel: skloňovanie všetkých slovných druhov, časovanie slovies, stupňovanie prídavných mien a prísloviak.</p> <p>Poskytovanie vzoru spisovnej slovenčiny v jej kultivovanej a vysoko rozvinutej podobe pre dieťa v celom jazykovom prostredí materskej školy. Vytváranie dostatku príležitostí pre dieťa na zistenie, že jazyk používaný v knihách a bežná hovorová reč sa môžu líšiť.</p>
<p>2 Písaná reč</p>	
<p>Výkonový štandard</p>	<p>Obsahový štandard</p>
<p><u>Poznávanie funkcií písanej reči</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pochopiť, že písaná reč je zdrojom zábavy, hier, príjemných a veselých zážitkov. 	<p>Prezentovanie textov rozmanitých žánrov v priebehu vzdelávacích aktivít so snahou o pestrosť ich využívania. Využívanie ľudovej a autorskej poézie, rozprávok a príbehov, informačných textov (detské encyklopédie) a ďalších informačných zdrojov, vrátane digitálnych technológií.</p> <p>Prezentovanie funkcií písanej reči prostredníctvom rôznych žánrov a ich využívania v rámci vzdelávacích aktivít tak, aby dieťa získalo predstavu o tom, že písaná reč:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umožňuje dorozumievanie (nad rámec hovorenej reči) v čase neprítomnosti adresáta komunikačného zámeru, - je zdrojom poznatkov, informácií a vedomostí, - je zdrojom zážitkov (emócií, prežívania, fantázie) a umožňuje ich vyjadrovať, - má mnohoraké praktické využitie (napr. uľahčuje a rozširuje možnosti zapamätania si informácií, umožňuje riadenie vlastnej činnosti aj činnosti druhých, poskytuje informácie o praktických činnostiach).
<p><u>Porozumenie explicitného významu textu – slovná zásoba</u></p>	

<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť vlastnými slovami význam slov, ktoré pozná (napr. opisom, použitím synonymických výrazov aj negatívnym vymedzením, teda použitím antoným a i.), – ukázať na obrázku a s oporou o ilustráciu pomenovať a vymenovať mená osôb, zvierat, a vecí, viditeľných činností a podstatných vlastností; na ilustrácii si všimnúť a opísať detaily na základe počutého príbehu, – odpovedať na otázky týkajúce sa vlastných mien, názvov, postáv a objektov, charakteristických vlastností a činností postáv, správne odpovede formuluje v jednoslovných a dvojslovných frázach a v jednoduchých rozvitých vetách, – reprodukovať pomocou ilustrácii a s pomocou učiteľky dôležité udalosti prečítaného textu. 	<p>Rešpektovanie prozodických faktorov: pri hlasnom čítaní dbáme na prozódium (intonáciu, prízvuk, tempo, intenzitu, pauzy), moduláciou hlasu zvýrazňujeme rozdiel medzi rozprávačom a priamou rečou rôznych postáv.</p> <p>Vysvetlenie a vyvodzovanie významov odvodených, nových a neznámych slov pomocou názoru (obrázkom, reálnym predmetom, digitálnymi technológiami). Ich opakované používanie, vytváranie príležitosti na ich zmysluplné používanie v následných rozhovoroch, vzdelávacích aktivitách a komunikačných situáciách. Hľadanie protikladov, prirovnaní, tvorba zdrobnenín, homoným, antoným, synonym a i. v slovných hrách, pri upevňovaní a rozvíjaní aktívnej slovnéj zásoby detí.</p> <p>Aplikovanie kontrolných otázok počas čítania i po prečítaní textov, rekapitulácia obsahu, udalosti; pri náučných textoch fakty, informácie a nové poznatky.</p>
<p><u>Porozumenie implicitnému významu textu – slovná zásoba</u></p> <p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na základe vedomostí a skúseností s čítaním predvídať udalosti deja, domýšľať pokračovanie príbehu, formulovať očakávania, opisovať vlastné predstavy, – pochopiť, že informačno-komunikačné technológie slúžia aj na získavanie informácií, žiadať o vyhľadávanie informácií prostredníctvom nich v súvislosti s témami, ktoré ho zaujímajú, – vyjadriť obsahy a zážitky z čítania vo výtvarných činnostiach, – vyjadriť obsahy a zážitky z čítania v dramatických a hudobno-pohybových činnostiach. 	<p>Obsah textu, rozvíjanie a prehĺbovanie porozumenia vo viacerých smeroch a rovinách porozumenia textu.</p> <p>Prezentovanie publikovaných textov v knižnej alebo časopiseckej podobe, texty a obsahy sprostredkované informačno-komunikačnými technológiami (napr. texty na internete, obsahy, ktoré sú súčasťou televíznych programov, výučbových programov pre digitálne technológie a digitalizovaných hier pre deti a pod.)</p> <p>Podnecovanie k:</p> <ul style="list-style-type: none"> – predvídaniu obsahu, formulovaniu očakávaní, utváranie predstáv, – domýšľaniu obsahu – vyvodzovaniu možných významov (dedukcii), – chápaniu súvislostí medzi obsahom textu a reálnym svetom, vlastnými skúsenosťami, rozlišovaniu reálnych a nereálnych, fantazijných obsahov, – aplikácii – používaniu informácií z textu v reálnej situácii (uviesť príklad zo života, postupovať podľa inštrukcií, návodu a pod.),

	<ul style="list-style-type: none"> – hodnoteniu – posudzovaniu (napr. správnosti – nesprávnosti konania postáv, dobra a zla, čo sa mu páči – nepáči), – vysvetľovaniu a zdôvodňovaní svojich odpovedí, – kladení vlastných otázok. <p>Riadené rozhovory a diskusie (pred, počas, po čítaní).</p> <p>Prehľbovanie a upevňovanie porozumenia čítaných textov následnými aktivitami a vzdelávacími činnosťami. Zadania úloh v rámci ostatných vzdelávacích oblastí nadväzujúcich (v rámci možnosti) na obsah čítaných textov. Vyjadrenie pocitov, zážitkov a získaných vedomostí rôznym spôsobom (v rámci výtvarných, hudobno-pohybových či dramatických činností).</p>
<p><u>Znalosť žánrov a jazykových prostriedkov písanej reči</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznať a na požiadanie uviesť názov známej rozprávky, bájky, alebo iného obľúbeného príbehu, primerane vysvetliť – opísať, čím sa líšia od básničiek, – predniesť krátku básničku, riekanku, vyčítanku, hádanku, – vnímať a reprodukovať charakteristický rytmus viazaného veršovaného textu, – postrehnúť a primerane vysvetliť rozdiel medzi fiktívnymi a skutočnými príbehmi zo života, – predvídať obsah udalosti deja, zápletku, záver príbehu na základe ilustrácie, vlastnej imaginácie a minulých zážitkov, – chápať význam bežných výrazových prostriedkov detskej literatúry (zdrobneniny, citoslovčia, metafory, prirovnania, prívlastky). 	<p>Predstavenie žánra textu. Pred čítaním textu sa uvedie, o aký žáner ide; používame zodpovedajúce označenie.</p> <p>Charakterizovanie jednotlivých žánrov v rámci rozhovorov pred čítaním, následne po prečítaní dopĺňanie o nové skúsenosti a postrehy. Rytmus udávame tleskaním, dupaním, klopaním. Vysvetľovanie použitých jazykových prostriedkov – prenesených významov, symbolov, prirovnaní pri čítaní detských literárnych útvarov.</p>
<p><u>Koncept tlače a znalosť knižných konvencií</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p>	<p>Používanie ilustrácií na predvídanie deja príbehu a na reprodukciu prečítaného príbehu.</p> <p>Oboznamovanie sa s menom autorov, názvom kníh, údajmi o knihe a ich využitím pri</p>

<ul style="list-style-type: none"> – na základe ilustrácie porozprávať vlastný jednoduchý príbeh. – v rozhovore s učiteľom správne reagovať na pokyny týkajúce sa správnej manipulácie s knihou. – v kontakte s knihou aktívne používať výrazy ako kniha, strana, spisovateľ. – na základe informácií o knihe identifikovať a priniesť z knižnice známu knihu. – používať knihu správnym spôsobom, – identifikovať niektoré písmená abecedy (napríklad tie, z ktorých pozostáva jeho meno), zapisovať vlastné komunikačné odkazy v nekonvenčnej podobe). 	<p>orientácii v knihe (názov knihy a autora knihy na titulnej strane – o. i. naznačuje začiatok čítania knihy a správne držanie knihy, zľava doprava, zhora dole); obsahom (pomáha pri vyhľadávaní príbehu v knihe) pred jej čítaním.</p> <p>Umožňovanie samostatného prístupu ku knihám umiestneným v triednej knižnici: sú v nej usporiadané systematicky podľa žánru (napr. rozprávkové knihy, knihy s príbehmi pre deti, knihy detskej poézie, detské encyklopédie). Dodržiavanie dohodnutých pravidiel (opatrné zaobchádzanie, odkladanie na pôvodné miesto) ako podmienke voľného manipulovania s knihami (prezerať si ich a listovať v nich). Pripravovanie priestoru na vyhľadávanie kníh v knižnici a informácií v nich v rámci vzdelávacích aktivít.</p> <p>Vznik knihy, kto a ako sa podieľa na jej vzniku, akým spôsobom sa k nej dostanú čitatelia. Návšteva blízkej knižnice.</p> <p>Písomné označovanie hrových kútikov alebo centier aktivít v triede (knižnica, polička na odkladanie prác detí, ...), umiestňovanie krátkych oznamov alebo inštrukcií napísaných veľkými tlačnými písmenami na nástenku a informačné plochy v triede. Zadávanie postupu pri prezentovaní úloh (v skupine (5 – 6 ročných detí) vo forme stručnej osnovy činností (jednoslovné inštrukcie), ktoré sa dopĺňajú piktogramami činností alebo objektov².</p>
<p><u>Fonologické procesy a fonologické uvedomovanie</u></p> <p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlíšiť pseudoslová (umelo vytvorené slová, ktoré nemajú vlastný lexikálny význam, napr. klif, klaf...) a slová, ktoré majú význam (les, pes...) či sú rovnaké, alebo rôzne, – diferencovať slabiky – či sú rovnaké alebo rôzne, – vyčleňovať pomocou rytmického sprievodu a pomocou učiteľky v slovách slabiky, 	<p>Upevňovanie citu pre melódiu a rytmus v reči pomocou slabikovania.</p> <p>Rozvíjanie jazykového citu a verbálno – logického myslenia. Vytváranie predstavy o slove ako o forme, ktorá nesie význam pomocou rôznych hier so slovami.</p> <p>Zdôrazňovanie rytmickej štruktúry slova na úrovni slabiky pomocou rytmizácie riekaniak a piesní.</p> <p>Vyčlenenie začiatočnej hlásky slova sa modeluje predĺžením doby výslovnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> – rozčleniť zvolené slová na slabiky, – vyčleniť s pomocou (predĺžením trvania jej výslovnosti) alebo bez pomoci začiatočnú hlásku slova, – sprevádzať spievanie piesne alebo recitáciu krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom, – rozhodnúť, či dve vybrané slová (napríklad zo známej básničky, riekanky, vyčítanky, hádanky) znejú podobne (na začiatku alebo na konci slova), – priradiť k zadanému slovu slovo, ktoré sa s ním rýmuje. 	<p>začiatočnej hlásky alebo jej opakovaným vyslovením (v závislosti od charakteristiky hlásky). Postupne sa realizujú základné analyticko-syntetické činnosti so slovami samostatne, bez podpory učiteľky.</p> <p>Recitovanie básní a spev piesní učiteľka dopĺňa rytmickým sprievodom (napr. tleskaním, rytmizáciou na ľahko ovládateľných hudobných nástrojoch).</p> <p>Vyhľadávanie slov, ktoré sú si zvukovo podobné (rýmujú sa) v texte básní, riekaniek, hádaniek a vyčítaniek: k zadaným slovám sa vyberajú ďalšie zvukovo podobné slová, ktoré ponúka učiteľka alebo deti navrhujú vlastné slová.</p>
<p><u>Grafomotorické predpoklady písania</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kresliť grafomotorické prvky vyžadujúce pohyby dlane a prstov, – kresliť grafomotorické prvky vyžadujúce pohyb zápästia, – pri kreslení a grafomotorických činnostiach sedieť vzpriamene, s primeranou vzdialenosťou očí od podložky, – pri kreslení a grafomotorických činnostiach držať ceruzku správnym spôsobom a vyvíjať primeranú intenzitu tlaku na podložku. 	<p>Rozvíjanie jemnej motoriky dieťaťa najmä vo vzdelávacej oblasti <i>Umenie a kultúra</i> (výtvarná výchova) a <i>Človek a svet práce</i> ako predpoklad rozvoja v tejto oblasti. Rozvíjanie vizuálno-motorickej koordinácie pohybu ruky, zápästia a prstov pri jej cielenom pohybe prostredníctvom výtvarných a pracovných aktivít na voľnej ploche. Využívanie potrieb na kreslenie pri regulovaní tlaku ruky na podložku.</p> <p>Osvojovanie jednoduchých grafomotorických prvkov vyžadujúcich prácu zápästia (vertikálne línie, horizontálne línie, krivky, slučky atď.) a dlane a prstov (horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka, ležatá osmička atď.) v nadväznosti na rozvoj jemnej motoriky.</p>

Vzdelávacia oblasť MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

1 Čísla a vzt'ahy	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – plynulo, primerane rýchlo a presne pomenovávať farby, predmety, javy, počítať na prstoch, pomenovať číselný rad, t.j. vymenovať čísla od 1 do 10 tak, ako idú za sebou, – v obore od 1 do 10 pokračovať od 	<p>Budovanie a posilňovanie verbálnej pamäte pomocou automatizovania a znovuvybavovania procedúr ako: pomenovávanie farieb, predmetov (napr. obrázky známych predmetov – troch až piatich – v rôznom poradí za sebou), javov (napr. symbolov pre druhy počasia – prší, sneží, svieti slnko, už osvojených piktogramov,</p>

<p>náhodného čísla v numerickej postupnosti po číslo 10,</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť v obore do 10 počítaním po jednej počet predmetov v skupine, – vytvoriť v obore do 10 skupinu predpísaných predmetov s určeným počtom a zo skupiny predmetov oddeliť skupinu s určeným počtom, – určiť v obore do 6 pomocou hmatu alebo sluchu počet predmetov v skupine a vytvoriť skupinu predmetov s určeným počtom, – pridávať ku skupine a odoberať zo skupiny s počtom prvkov daný počet, – riešiť pomocou určovania počtu kontextové úlohy s jednou operáciou, kde sa pridáva, odoberá, dáva spolu a rozdeľuje, – určiť pre dve skupiny, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov podľa zisteného počtu v skupinách (do 10 prvkov v skupine), – určiť pre dve skupiny, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov bez určovania ich počtu, – rozdeliť bez zisťovania počtu predmetov manipuláciou skupinku na 2 alebo 3 skupinky s rovnakým počtom, – rozdeliť bez zisťovania počtu (ak je to možné) skupinku obrázkov na 2 skupinky s rovnakým počtom, 	<p>logogramov (napr. známych nápisov potravín, nápojov, značiek detských výrobkov a pod.), číselného radu a pod.</p> <p>Upevňovanie osvojeného číselného radu hrovou formou, pomocou jednoduchých básničiek: najprv do päť, neskôr do desať.</p> <p>Osvojenie rytmického počítania súčasne s pohybovou aktivitou (napr. krokovanie a zároveň počítanie, chodenie popri makete murárskeho skladacieho metra a pod.)</p> <p>Vymenovanie číselného radu aj od ľubovoľného čísla.</p> <p>Prezentovanie rôznych situácií, pri ktorých sa určuje počet predmetov: usporiadaných aj neusporiadaných, všetkých aj len s danou vlastnosťou, ktoré sú neustále k dispozícii, ale aj takých, ktoré sú k dispozícii len určitý čas. Manifestovanie pri menej prehľadných situáciách, ako si pri zisťovaní počtu môžeme pomáhať chodením pomedzi predmety, úpravou objektov (zmena polohy, robenie značky na započítanom objekte) a vytváranie príležitostí na ich osvojenie.</p> <p>Konfrontovanie s rôznymi situáciami, pri ktorých sa počet objektov zisťuje len pomocou:</p> <ul style="list-style-type: none"> – hmatu (napr. pod dekou, v krabici s otvormi len pre ruky, s rukami za chrbtom, so zakrytými očami), – sluchu (určovanie slabík v slove; rôzne zvuky počet tlesknutí, dupnutí, zaťukaní, úderov na bubon, triangel). <p>Zisťovanie počtu v rôznorodých prostrediach (využívanie týchto prostredí aj na zadávanie úloh, ktoré nemajú riešenie alebo majú viac riešení), ako napr. stolné hry (činnosť sa odvíja od hľadania a prikladania dielikov s rovnakým počtom – princíp domina) až po hry, kde sa pohybuje hracia figúrka na základe počtu.</p> <p>Osvojovanie hier s konkrétnymi osobami, neskôr predmetmi, ktoré pribúdajú a odbúdajú:</p> <ul style="list-style-type: none"> – autobus, do ktorého osoby nastupujú, vystupujú (pribúdajú a odbúdajú), – hry so symbolickými peniazmi a tovarom (zisťovanie ceny nákupu, porovnávanie cien nákupov, koľko nám chýba, koľko je navyše), – rozmieňanie (aj na predpísaný počet), čo sa dá kúpiť za peniaze (aj pre predpísaný počet kusov tovaru),
---	---

	<p>– prostredia iných vzdelávacích oblastí.</p> <p>Precvičovanie aktivít na určovanie počtu aj formou rôznych hier a súťaží v menších skupinkách (napr. pre trojice: jeden v určenej forme vytvára počet, druhý ho určuje a tretí určuje, či to prvý a druhý urobil správne; v činnostiach sa striedajú).</p> <p>Postupné zisťovanie jednotlivých počtov a ich využitie pri riešení jednoduchých úloh, kde sa pridáva, odoberá, dáva spolu a rozdeľuje.</p> <p>Používanie rôznych symbolov, modelov riešenia: pridávanie, odoberanie, spájanie a rozdeľovanie pojmov; vyjadrovanie pomocou gestikulácie a/alebo náhradným spôsobom – priložením symbolu, obrázku a pod.</p> <p>Postupné samostatné používanie symbolov alebo modelov pri riešení jednoduchých abstraktnejších úloh (ovečky budú zelené kocky, miesto každého zajaca nakreslíme klieťku, v ktorej je).</p> <p>Rozdeľovanie celku na dve alebo tri časti s rovnakým počtom.</p> <p>Manifestovanie možnosti, ako v dvoch skupinách predmetov možno striedavým oddeľovaním (značením po jednej, dávaním do dvojíc) aj bez spočítovania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnať počty dvoch skupín, - vytvoriť rovnako veľa objektov, ako má určená skupina objektov, - rozdeliť (pokiaľ to ide) skupinu obrázkov na dve časti s rovnakým počtom.
--	--

2 Geometria a meranie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť (označiť) objekt na základe opisu polohy pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka), – opísať pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, 	<p>Orientovanie sa v priestore, rovne a rade v rôznorodých situáciách a hrách. Rozvíjanie všetkých pojmov spojených s orientáciou. V prípade diagnóz NKS, kde nie je ešte možné pracovať s príslušnými pojmi (príslovkami), možno použiť gestá, symboly (napr. šípky) alebo hrové manipulácie s predmetmi.</p> <p>Iniciovanie činností, pri ktorých deti spontánne opisujú polohu objektu, prípadne ho umiestňujú na dané miesto (skrývačky). Akceptovanie aj nižšej úrovne komunikačnej schopnosti detí, pričom nižšia úroveň je porozumenie pokynu a jeho pochopenie – čo sa prejaví správnym</p>

<p>v rohu, v strede (miestnosti, obrázka) polohu objektu, umiestniť predmet podľa pokynov, dať pokyn na umiestnenie predmetu na určené miesto,</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka...) dokresliť obrázok podľa pokynov, dať pokyn na dokreslenie obrázka na určené miesto, – určiť (prípadne iba hmatom), pomenovať a vymodelovať guľu, kocku, valec, – postaviť stavbu z primeraného množstva (do 10) stavebnicových dielcov podľa predlohy, podľa pokynov, na danú tému, – identifikovať v skupine útvarov kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník, – približne nakresliť kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník, – poskladať z primeraného množstva útvarov obrázkov podľa predlohy, pokynov a na danú tému, – nakresliť, rozlíšiť, vymodelovať a pomenovať rovnú a krivú čiaru, – využívať čiarový pohyb na spájanie bodov do obrazcov, kreslenie obrysov či identifikáciu cesty v obrazci (v bludisku, na jednoduchej mape), – na základe pokynov daných pomocou symbolov ↓, ←, →, ↑ (alebo pomocou iných dohodnutých symbolov pre pohyb v štvorcovej sieti) sa dokáže pohybovať v štvorcovej sieti, – odmerať vzdialenosť a určený rozmer predmetu (v skutočnosti aj na obrázku), – odhadom a pomocou určenej aj zvolenej neštandardnej jednotky (krok, dľaň, šnúry, pomocný predmet); výsledok merania vysloviť počtom použitých jednotiek merania (v obore do10), 	<p>vykonaním zadania.</p> <p>Prezentovanie geometrických útvarov pomocou modelov, neskôr aj obrázkami, jednoduchý opis ich vlastnosti; ich opakované identifikovanie deťmi.</p> <p>Využívanie rôznych stavebníc na stavanie a skladanie podľa predlohy, podľa opisu, podľa určených pravidiel, na danú tému.</p> <p>Organizovanie situácie, kde rozhodujúcim zmyslom je hmat.</p> <p>Charakterizovanie daného geometrického objektu, hľadanie spoločných a rozdielnych vlastností dvoch konkrétnych geometrických objektov, zdôvodňovanie, prečo daný objekt nemôže byť určeným objektom (aj iba pomocou hmatu).</p> <p>Iniciovanie činností, pri ktorých sa deti s rovinnými útvarmi stretávajú predovšetkým prostredníctvom telies (napríklad otáčanie stien telesa, obkresľovanie – kreslenie pôdorysu, prestrkávanie telies cez „tesné“ otvory, ...).</p> <p>Vedenie detí k tvorbe najmä rovinných útvarov.</p> <p>Určovanie objektu a jeho vlastností formou rôznych hier a súťaží v menších skupinkách.</p> <p>Organizovanie rôznorodých činností a hier na kreslenie čiar; napr. riešenie bludísk, postupné spájanie obrázkov v určenom poradí nepretínajúcimi sa čiarami, spájanie dvojíc určených (popísaných) dvojíc obrázkov nepretínajúcimi sa čiarami, nájdenie druhého konca čiary.</p> <p>Používanie kartičiek so symbolmi ↓, ←, →, ↑ (alebo kartičiek s inými dohodnutými symbolmi pre pohyb v štvorcovej sieti) a aj pomocou spojených pokynov (napríklad: najprv 3-krát ← a potom 2-krát ↑).</p> <p>Meranie prostredníctvom jednoduchých hier s porovnávaním či určovaním dĺžky predmetov a porovnávaním či určovaním vzdialenosti (napr. krokmi, dľaňami, pomocnými predmetmi apod.).</p> <p>Opakovania týchto meraní a diskusia o nepresnosti merania.</p> <p>Merania pomocou neštandardných jednotiek dĺžky (napr. špagátu či prúžku papiera).</p> <p>Porovnávanie predmetov (pri porovnaní viacerých predmetov aj vyberanie naj...) pomocou veľkosti zvoleného rozmeru (dĺžka,</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> □ odhadom aj meraním porovnať dva predmety podľa veľkosti určeného rozmeru (dĺžka, výška, šírka, hrúbka); výsledok porovnania vysloviť pomocou stupňovania prídavných mien (dlhší, kratší, širší, nižší, užší...); možno použiť gesto (napr. dlhý – ešte dlhší, náhradné formy pre vyjadrenie stupňovania), □ pri usporiadaní troch predmetov určiť predmet s najväčším zvoleným rozmerom; túto skutočnosť vysloviť pomocou slov s predponou naj- (najdlhší, najkratší, najužší, najtenší...); v prípade potreby použiť náhradné formy komunikácie, □ usporiadať podľa veľkosti určeného rozmeru 3 až 4 objekty, □ v usporiadanom rade určiť predmet na základe slov prvý, druhý, tretí, štvrtý, posledný, predposledný, pred, za, hneď pred a hneď za, □ opísať polohu predmetu v usporiadanom rade a umiestniť v ňom predmet podľa daných pokynov. 	<p>výška, šírka, hrúbka, ...) odhadom aj meraním. Pri porovnávaní odhadom robíme kontrolu odhadu meraním.</p> <p>Porovnávanie a usporiadanie útvarov v ich celkovej veľkosti a jednotlivých rozmeroch.</p> <p>Opisovanie polohy osôb, postáv pomocou daných pojmov v situáciách zo života (príchod pretekárov do cieľa, čakanie v rade na obed, na lístky) a v rozprávkových situáciách (Ťahal dedko repku, O rukavičke, O pampúšikovi). Orientovanie v usporiadanom rade pomocou dramatizácie.</p>
--	---

3 Logika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vytvoriť (nakresliť) podľa daného vzoru (do 6 objektov) alebo pravidla jednoduchú postupnosť objektov, – pokračovať vo vytvorenej postupnosti predmetov alebo nakreslenej postupnosti obrázkov; predmety môžu byť celkom odlišné alebo sa líšia iba farbou či veľkosťou, – objaviť a jednoducho opísať pravidlo postupnosti, – rozhodnúť o pravdivosti (áno/nie, platí/neplatí) jednoduchých tvrdení, – rozhodnúť, či daný objekt má/nemá danú vlastnosť, – zo skupiny objektov vyberať všetky objekty s danou vlastnosťou (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.), – roztriediť objekty v skupine na 	<p>Realizovanie čo najrozmanitejších činností a foriem dopĺňania pravidelností a určovaní vzorov.</p> <p>Organizovanie činnosti, kde deti opakujú pravidelne sa meniace zvuky (hovorené, napríklad la, li, li, la, li, li, la, prípadne vyťukávanie, bubnovanie, vydupávanie atď. pravidelných zvukov).</p> <p>Organizovanie hier, kde deti opakujú pravidelne sa meniace jednoduché činnosti (napríklad drep, drep, vzpažiť a pripažiť, napríklad drep, drep, vzpažiť a upažiť).</p> <p>Prepájanie úloh na pravidelnosť s estetickým vnímaním a bežným životom. Hľadanie pravidelností okolo nás. Identifikovanie vzoru, ktorý sa opakuje napríklad na oblečení, v rôznej výzdobe, v prírode. Identifikovanie postupnosť (napríklad po lete príde vždy jeseň), v určitej</p>

<p>základe určenej vlastnosti (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.),</p> <ul style="list-style-type: none"> – vytvoriť dvojicu objektov na základe danej logickej súvislosti. 	<p>postupnosti vzorov môžu identifikovať dvojicu vzorov, ktoré vždy idú po sebe a pod.</p> <p>Vytváranie pravidielností pri konštrukciách (napr. vyplnenie rámu kockami tak, aby sa červená a modrá kocka nestretávali).</p> <p>Postupné prenášanie zodpovednosti za rozhodovanie na deti (s motiváciou – je to dobre, má to dobre a pod.), pri vhodných úlohách iniciovať kontrolu nájdených riešení.</p> <p>Samostatné triedenie a selekcia objektov s danou vlastnosťou aj pri bežných situáciách a činnostiach (napr. rozdeliť autá na nákladné a osobné, jednu skupinu budú tvoriť dievčatá, čo majú na sebe niečo žlté a pod.).</p>
<p>4 Práca s informáciami</p>	
<p>Výkonový štandard</p>	<p>Obsahový štandard</p>
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spontánne prejavovať radosť a záujem o prácu s digitálnymi technológiami, – ovládať základy práce s digitálnymi technológiami, ovládať digitálne hry či používať digitálne animované programy určené pre danú vekovú skupinu a pod., – na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok, ktorá simuluje pravouhlý pohyb v štvorcovej sieti (po štvorcových aj po vrcholoch), vie pomocou tlačidiel prejsť určenú trasu, a to aj s prekážkami, pri tom zbiera a ukladá určené predmety, dodržiava správne poradie činností; naraz dokáže naplánovať až 4 kroky takejto cesty, – na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok vie kresliť, farebne vyplňať uzavreté plochy, vyberať a umiestňovať obrázky. 	<p>Využívanie digitálnych pomôcok pre predškolský vek na zoznamovanie sa a ovládanie základných činností, ktoré poskytujú špeciálne podrobnejšie ovládanie digitálnych pomôcok a hier:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pohyb po štvorcovej sieti, – vyfarbovanie čiar a uzavretých plôch, – hľadanie a prenášanie predmetov na určené miesto. <p>Vytváranie maximálneho priestoru na zoznamovanie sa a ovládanie digitálnych pomôcok a hier, ktoré umožňujú plánovanie viacerých krokov.</p>

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A PRÍRODA

1 Vnímanie prírody	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozprávať o prírodných reáliách známeho okolia, – triediť prírodné reálie podľa rôznych identifikovaných znakov, – odlišovať živé od neživých súčastí prírody, – vymenovať ročné obdobia, – uvedomovať si zmeny v prírode počas roka, – identifikovať prvky počasia a realizovať krátkodobé pozorovania zmien v počasi. 	<p>Vytváranie situácií s možnosťou prezentovať predstavy detí o prírodných javoch, predmetoch a situáciách.</p> <p>Porovnávanie detských predstáv a zdôrazňovanie rozdielov.</p> <p>Triedenie rôznych prírodných objektov do kategórií.</p> <p>Triedenie prírodných objektov podľa znaku, ktorý si určia deti; zisťovanie, ako exaktne pracujú so zvoleným kritériom.</p> <p>Odlišovanie živej a neživej prírody.</p> <p>Prezentovanie pozorovateľných zmien v prírode nastávajúcich v dôsledku zmien ročných období.</p> <p>Diskutovanie o daždi, vetre a oblačnosti, spoločné jednoduché krátkodobé pozorovanie zmien počasia.</p>
2 Rastliny	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identifikovať rôznorodosť rastlinnej ríše, – vymenovať potravinový a technický úžitok niektorých úžitkových rastlín a húb, – rozpoznať vybrané poľnohospodárske rastliny, – rozpoznať rôzne druhy ovocia a zeleniny a uvedomiť si význam ich konzumácie pre správnu životosprávu, – pozorovať životné prejavy rastlín (klíčenie a rast). 	<p>Porovnávanie jednotlivých častí rastlín, napr. stoniek, listov, kvetov, koreňov či plodov a uvažovanie o význame rôznorodosti.</p> <p>Hľadanie spoločných a rozdielnych znakov rastlín: využite rastlín z blízkeho okolia (školský dvor), resp. rastlín, ktoré deti poznajú (s dôrazom na úžitkové, liečivé rastliny).</p> <p>Spoznávanie vybraných liečivých a jedovatých rastlín: úžitok z pestovania liečivých rastlín a nebezpečenstvo, ktoré predstavujú jedovaté rastliny.</p> <p>Rozpoznávanie (podľa reálnej rastliny alebo jej realistického zobrazenia) vybraných poľnohospodárskych rastlín typických pre danú lokalitu.</p> <p>Druhy ovocia a zeleniny, spôsob získavania lokálnych druhov ovocia a zeleniny: deti si majú uvedomiť, že ovocie a zelenina sú rastlinného</p>
--	---

	<p>pôvodu a získavajú sa pestovaním v záhradách, sadoch a na poliach.</p> <p>Skúmanie klíčenia a rastu rastlín ako dvoch špecifických procesov: klíčenie a rast rastliny sú prejavom jej života.</p> <p>Vysvetľovanie klíčenia a rastu rastlín na príklade pestovania vybraných poľnohospodárskych plodín; objasňovanie spôsobov rozmnožovania rastlín.</p> <p>Úžitok z húb (jedlé huby), ale aj ich nebezpečenstvo (jedovaté huby).</p>
3 Živočíchy	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identifikovať rôznorodosť živočíšnej ríše, – identifikovať niektoré životné prejavy živočíchov, – na základe pozorovania identifikovať rozdiely medzi živočíchmi v spôsobe ich pohybu, – uvedomiť si, že rôzne druhy živočíchov vyžadujú pre svoj život rôzne druhy potravy, – rozpoznávať mláďatá vybraných živočíšnych druhov a pomenúvať ich, – opísať spôsoby starostlivosti o niektoré živočíchy, – identifikovať rôznorodosť spôsobu života živočíchov. 	<p>Pozorovanie a porovnávanie živočíchov podľa vonkajších znakov, podľa rôznych spôsobov ich pohybu, spôsobu získavania potravy; porovnávanie podmienok, v ktorých rôzne živočíchy žijú.</p> <p>Pozorovanie živočíchov blízkom okolí (napr. na školskom dvore) alebo tých, s ktorými majú deti skúsenosti (rôzne druhy hmyzu, živočíchy chované pre úžitok), resp. sú v pozorovateľné v blízkom okolí.</p> <p>Poznávanie spôsobu života vybraných druhov živočíchov (napr. mačka, dážd'ovka, motýľ).</p>
4 Človek	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – detailnejšie pozorovať a s pomocou pomenovať základné pozorovateľné časti ľudského tela (napr. viečka, obočie, zuby jazyk, rameno, lakeť, predlaktie, päšť, dlaň, palec, ukazovák, prostredník, malíček, chrbát, hrudník, brucho, stehno, koleno, lýtko, členok, päta), – pozorovať a s pomocou opisovať prejavy života človeka (nádyh, výdyh, tlkot srdca). 	<p>Rozpoznávanie a pomenovávanie základných pozorovateľných anatomických kategórií.</p> <p>Objasňovaniu rôznych prejavov života u človeka (dýchame, prijímame potravu, vylučujeme nepotrebné zvyšky, pohybujeme sa, rastieme a pod.).</p> <p>Diskutovanie o procesoch prebiehajúcich v ľudskom tele.</p> <p>Zisťovanie aktuálnych predstáv detí o týchto procesoch a rozvíjanie týchto predstáv na základe skúmania vnímateľných prejavov fyziologických</p>

	funkcií.
5 Neživá príroda	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uviesť príklady, kde sa v prírode nachádza voda, – opísať význam vody pre rastliny, živočíchy a človeka, – uviesť príklady javov, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu, – opísať Zem ako súčasť vesmíru. 	<p>Zisťovanie predstáv detí o prítomnosti <i>vody</i> v prírode, pozorovania prítomnosti vody v kvapalnom, pevnom aj plynnom skupenstve (bez zavedenia pojmov).</p> <p>Diskutovanie o význame vody pre človeka, rastliny a živočíchy, problematike znečistenia vody rôznymi látkami, ktoré je aj nie je možné vo vode vidieť či inak vnímať (čuchom, hmatom a pod.). Porovnávanie vody pochádzajúcej z rôznych zdrojov. Špecifikovanie pitnej vody a objasňovanie nebezpečenstva pitia vody z neznámych zdrojov.</p> <p>Diskutovanie o prejavoch pohybu vzduchu známych z bežného života (prievan, vietor, pohyb teplého vzduchu nad výhrevnými telesami a pod.). Vytváranie situácií, v ktorých možno vnímať prítomnosť vzduchu rôznymi zmyslami (napr. fúkanie vzduchu do vody slamkou; vytlačanie vzduchu zo špongie pod vodou, nafukovanie balóna a pod.). Význam vzduchu pre život človeka, rastlín a živočíchov.</p> <p>Diskutovanie o Zemi ako o vesmírnom telese (používame najmä glóbus), rôznych vesmírnych telesách, najmä o Zemi a iných planétach, Slnku, iných hviezdach a Mesiaci a iných obežniciach planét, spôsoboch, pomocou ktorých človek skúma vesmír.</p>
6 Prírodné javy	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozorovať vybrané prírodné javy prostredníctvom postupov, ktoré vytvára učiteľka (svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb). 	<p>Zisťovanie predstáv detí o vybraných prírodných javoch a ich ďalšie spoločné skúmanie:</p> <p><i>Svetlo a tieň</i> – identifikovanie zdrojov svetla a možností, ako svetlo vytvoriť. Skúmanie tvorby tieňa, jeho predlžovanie a skracovanie, pozorovanie tieňa v exteriéri v súvislosti so zdanlivým pohybom Slnka po oblohe a pod.</p> <p><i>Teplo a horenie</i> – identifikovanie zdrojov tepla, diskutovanie o možnostiach tvorby tepla, podmienkach horenia a následne aj o protipožiarnych opatreniach a pod.</p>

	<p><i>Topenie a tuhnutie</i> – pozorovanie zmien vlastností látok vplyvom tepla, skúmanie dostupných látok, s ktorými je bezpečná manipulácia – ľad, čokoláda, maslo a pod.</p> <p><i>Vyparovanie</i> – pozorovanie zmeny vody na vodnú paru. Diskutovanie o pozorovateľných javoch súvisiacich s vyparovaním: čo sa deje s vodou napr. pri sušení bielizne, vlasov, mláky.</p> <p><i>Rozpúšťanie</i> látok vo vode – skúmanie látok rozpustných vo vode: kedy sa rozpúšťajú rýchlejšie. Zameranie na látky, s ktorými majú deti skúsenosť – cukor, soľ, príprava kávy, čaju. Diskutovanie o tom, čo sa s látkami stane pri rozpúšťaní, pokusy získať látky z vody späť.</p> <p><i>Zvuk</i> – sledovanie rôznych spôsobov vzniku zvukov a spôsobov ich zosilňovania a zoslabovania, napr. usmerňovanie zvuku papierovými lievikmi, skúmanie prenosu zvuku po „špagátovom telefóne“.</p> <p><i>Sily a pohyb</i> – vytváranie situácií, ktoré umožňujú zistiť, ako možno dostať predmety do pohybu. Skúmanie a porovnávanie veľkosti dvoch síl pôsobiacich opačným smerom v ťahu aj tlaku; pokusy zmeniť smer pôsobenia určitej sily (napr. proti pádu predmetov, pohybu predmetov v prievane a pod.).</p> <p><i>Magnetizmus</i> – skúmanie predmetov, ktoré sú priťahované magnetom a skúmanie vzájomného správania sa magnetov voči sebe.</p> <p><i>Voľný pád predmetov</i> – navodzovanie situácií umožňujúce sledovať spôsob pádu predmetov k zemi (rýchlosť pádu rôznych predmetov) a následné sledovanie možností zrýchlenia a spomalenia ich pádu.</p>
--	---

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

1 Orientácia v čase	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opísať režim dňa, – rozprávať o svojich záľubách aj povinnostiach, – správne používať pojmy včera, dnes 	<p>Uvedomovanie si postupnosti činností tvoriacich v materskej škole a doma režim dňa. Opisovanie jednotlivých činností a zdôvodňovanie ich významu vo vzájomných rozhovoroch.</p> <p>Diskutovanie o čase strávenom doma a čase</p>

<p>a zajtra,</p> <ul style="list-style-type: none"> – uviesť, koľko má rokov, poznať ročné obdobie, príp. aj mesiac svojho narodenia, – orientovať sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka. 	<p>strávenom v materskej škole; význam záľub a vzájomné porovnávanie jednotlivých záľub. Povinnosti v rámci režimu dňa (napríklad čistiť si zuby, ísť včas spať).</p> <p>Vytváranie situácií s možnosťou rozvíjať adekvátne používanie pojmov vyjadrujúcich časové súvislosti, najmä včera, dnes, zajtra, dávno, teraz, potom (napríklad pri opise zážitkov, záľub, plánov na prázdniny, rodokmeňa a pod.).</p> <p>Orientovanie sa v časových súvislostiach dňa, týždňa a roka v spojení s konkrétnymi činnosťami (napríklad režim dňa, oslavy a sviatky, dni pracovného voľna a pod.) a prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov (napríklad ročných období, jednotlivých fáz dňa a pod.).</p> <p>Meranie času hodinami a kalendárom. Základná funkcia hodín a kalendára (čo merajú, ako sa používajú).</p>
---	--

2 Orientácia v okolí

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opísať interiér a exteriér materskej školy alebo inej známej budovy, – opísať známe trasy na základe orientačných bodov, – uviesť adresu svojho bydliska, – poznať verejné inštitúcie a služby vo svojom okolí a účel, na ktorý slúžia (napr. obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a iné podľa lokálnych podmienok). 	<p>Opis interiéru a exteriéru známych budov: zameriavame sa na orientáciu v opisovaných budovách. Opis známych trás, ktorými deti bežne prechádzajú (napríklad cesta z materskej školy na ihrisko, cesta z domu do materskej školy, cesta z domu do obchodu a pod.). Deti majú pri opise trasy uvádzať významné orientačné body a správne používať predložky orientácie v prostredí (pred, za, okolo, rovno, vpravo, vľavo, hore, dolu a pod.). Spoločné vytváranie a zakresľovanie plánu cesty. Uvedomovanie si významu tvorby plánu cesty.</p> <p>Poznávanie obce/mesta, v ktorom sa materská škola nachádza, prostredníctvom lokálnych inštitúcií a služieb, ktoré sú v obci/meste poskytované. Diskutovanie o spôsobe fungovania a význame vybraných verejných inštitúcií a služieb: obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a pod.</p>

3 Dopravná výchova

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-------------------	-------------------

<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou, – poznať a dodržiavať základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov, – poznať a dodržiavať základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov, – poznať a dodržiavať základné pravidlá správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca, – poznať rôzne druhy dopravných prostriedkov, – poznať význam vybraných dopravných značiek. 	<p><i>Dieťa ako chodec</i> Diskutovanie o bezpečnom spôsobe pohybu po chodníku – chodenie vpravo; potrebe obozretnosti nielen na ceste, ale aj v blízkosti cesty. Prechádzanie cez vyznačený priechod so svetelným zariadením i bez neho spoločne s deťmi.</p> <p>Chápanie rozdielu medzi chodníkom a cestou; pozeranie a počúvanie diania na ceste.</p> <p><i>Dieťa ako cyklista</i> Vytváranie modelových situácií, v ktorých si deti ako cyklisti, kolobežkári, korčuliari precvičujú najmä vzájomnú ohľaduplnosť pri pohybe po chodníku a po ceste, ako aj na mieste vyhradenom pre bicyklovanie. Povinnosť používania reflexných a ochranných prvkov pri týchto športových aktivitách.</p> <p><i>Dieťa ako cestujúci v hromadnej doprave a ako spolujazdec</i> Pravidlá správania sa v hromadnej doprave a bezpečné správanie dieťaťa ako spolujazdca, napr. venuje pozornosť aj nutnému používaniu ochranných prvkov v role spolujazdca.</p> <p>Diskutovanie o rôznych spôsoboch dopravy podľa miesta ich pohybu, podľa ich možnosti presunu na kratšie a dlhšie vzdialenosti a podľa spôsobu ich používania.</p> <p>Prezentovanie dopravných značiek súvisiacich s pohybom v role chodca, cyklistu, korčuliara či kolobežkára počas spoločnej vychádzky. Deti majú poznať význam daných dopravných značiek a dokázať podľa nich konať.</p>
---	---

4 Geografia okolia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pri opise krajiny používať pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník, – poznať najznámejšie prírodné krásy regiónu, napr. rieku, ktorá preteká cez daný región, pohorie či vodnú plochu. <p>Poznať najznámejšie prírodné krásy našej vlasti, napr. Vysoké Tatry alebo Dunaj.</p>	<p>Poznávanie okolitej krajiny, rozvoj používania pojmov, pomocou ktorých geograficky pomenujeme prírodné prostredie: vrchy, lesy, polia, lúky, potoky, rieky, jazerá, rybníky, najmä konkrétne vzhľadom na vlastný región a pod.</p> <p>Riadený rozhovor na tému prírodné krásy našej vlasti.</p> <p>Diskutovanie o skúsenostiach s krajinou, ktoré deti majú a o tom, ako človek krajinu mení (napríklad výstavbou miest, priehrad a pod.).</p>

5 História okolia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vymenovať niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. hrad, zámok, – uviesť príklad tradičnej regionálnej kultúry podľa miestnych podmienok. 	<p>Prezentovanie niektorých historicky významných lokálnych objektov (napr. blízky hrad, zámok) a príbehov, ktoré sa k nim viažu. Sprostredkovávanie minulosti lokality a popri poznávaní jej historickej hodnoty lokality rozvoj ponímania času.</p> <p>Sprístupňovanie minulosti blízkeho okolia prostredníctvom zvykov, tradícií a folklóru viazaných na danú lokalitu, napr. prostredníctvom sviatkov, na ktoré sa lokálne zvyky, tradície a folklór viažu.</p>
6 Národné povedomie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznať štátne symboly Slovenskej republiky – zástava, hymna, – poznať významné dominanty hlavného mesta Bratislavy, napr. Bratislavský hrad, rieku Dunaj. 	<p>Vytváranie situácií, v ktorých sa prirodzene prezentujú symboly SR a podporuje národné povedomie, vnímanie slovenskej spolupatričnosti.</p> <p>Hlavné mesto SR – Bratislava. Dominanty Bratislavy.</p> <p>Prezentovanie príkladov úctivého správania sa k štátnym symbolom.</p>
7 Ľudia v blízkom a širšom okolí	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vymenovať členov blízkej rodiny, identifikovať príbuzenské vzťahy v blízkej rodine, – predstaviť sa deťom i dospelým, osloviť menom rovesníkov v triede, poznať mená učiteliek v triede, – nadväzovať adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými. 	<p>Prezentovanie individuálnej skúsenosti dieťaťa so svojou rodinou, rodinných väzbách (napr. rodičia, súrodenci, starí rodičia, prarodičia) aj na základe využitia fotografií z rodinného prostredia).</p> <p>Oslovovanie rovesníkov menom, používanie zodpovedajúceho oslovenia učiteliek, riaditeľky materskej školy aj nepedagogických zamestnancov.</p> <p>Nadväzovanie kontaktu s inými osobami s využitím adekvátnych verbálnych prejavov (oslovenie, predstavenie sa menom a priezviskom) a neverbálnych prejavov, (zrakový kontakt, mimika – aj úsmev, gestikulácia a pod.) napr. aj prostredníctvom rolových hier.</p> <p>Sprostredkovanie skúsenosti o ľuďoch so zdravotným znevýhodnením a ľuďoch z kultúrne rozmanitých prostredí žijúcich medzi nami.</p>

8 Základy etikety	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvoliť si vhodný pozdrav vzhľadom na aktuálnu situáciu a odzdraviť primerane situácii, – používať prosbu, poďakovanie, ospravedlnenie vzhľadom na aktuálnu situáciu, – rešpektovať dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania, – správať sa ohľaduplne k deťom i dospelým. 	<p>Používanie pozdravov primeraných situácii a osobe, s ktorou sa zdravíme; využívame pritom vlastný model etického správania, pozorovanie zdravenia sa dospelých a zdravenia sa druhých detí, modely etického správania z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia atď.</p> <p>Používanie a zautomatizovanie zdvorilostných fráz typu „prosím, ďakujem, nech sa páči, dovoľíš, prepáč“ atď., ale aj „všetko najlepšie“ a iné prostredníctvom vlastného modelu etického správania, rolových hier, pozitívneho hodnotenia etického správania konkrétnych detí, predkladaním pozitívnych modelov správania v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia atď. Rozoznávanie a hodnotenie vhodnosti alebo nevhodnosti správania v zmysle dodržiavania elementárnych základov etikety: vlastným modelom etického správania, pozitívnym hodnotením spoločensky prijateľného (vhodného) správania konkrétnych detí, taktným hodnotením nevhodného správania detí, napr. pri riešení rôznych situácií, ktoré nastávajú medzi deťmi v ich vzťahoch a sociálnej komunikácii alebo aj pri riešení konfliktných situácií, hodnotením konkrétnych príkladov správania sa postáv z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia atď.</p>
9 Ľudské vlastnosti a emócie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identifikovať pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti, – spolupracovať v skupinovej činnosti na základe osobnostných predpokladov, – sústrediť sa na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností, – dokončiť individuálnu alebo skupinovú činnosť, – vyjadriť pocity zo zážitku, vypočutej rozprávky alebo príbehu – pozitívne i negatívne, – reagovať spoločensky prijateľným 	<p>Identifikovanie pozitívnych a negatívnych vlastností človeka na báze sebareflexie dieťaťa: dieťa uvedie príklady pozitívnych prejavov správania u seba a prizná si aj negatívne prejavy vo vlastnom správaní.</p> <p>Prezentovanie nielen kladných, ale aj záporných vlastností prostredníctvom hodnotenia nevhodného správania u negatívnych rozprávkových hrdinov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia.</p> <p>Kooperovanie pri hrách a v činnostiach s rešpektovaním osobnostných charakteristík detí (napr. či je dieťa spoločenské alebo má</p>

<p>spôsobom na aktuálne prejavy emócií</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozitívne i negatívne, – opísať aktuálne emócie. 	<p>sklony k samotárstvu, aké má vlohy a pod.).</p> <p>Koncentrovanie sa na hru a inú činnosť prostredníctvom cieleného vzbudenia záujmu rôznymi motivačnými prostriedkami; zohľadňujeme vôľové vlastnosti dieťaťa.</p> <p>Vyjadrovanie svojich pozitívnych i negatívnych emócií spoločensky prijateľným spôsobom.</p> <p>Opisovanie pozitívnych emócií (radosť, veselosť, spokojnosť, hrdosť na úspech, súcit) a negatívnych (smútok, strach, obavy, hnev) na základe pozorovania iných detí, rozprávkových hrdinov z rôznych médií (detská literatúra, film, televízia), vlastných zážitkov.</p> <p>Orientovanie sa v pozitívnych a negatívnych emóciách iných osôb (detí i dospelých) podľa výrazu ich tváre a podľa gestikulácie.</p> <p>Prejavovanie súcitu voči smútku iného dieťaťa alebo dospelého.</p> <p>Prejavovanie radosti z narodenia súrodenca.</p> <p>Vyjadrovanie aktuálnych emócií počas hier a činností prostredníctvom symbolov.</p>
--	---

10 Prosociálne správanie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – v dialógu vie vypočuť iných (deti i dospelých), – rozlišovať vhodné a nevhodné správanie, – požiadať o pomoc, keď si to situácia vyžaduje a poďakovať za pomoc od druhých, – poskytnúť pomoc iným, – obdarit' druhých, – podeliť sa o veci, – oceniť dobré skutky, – presadzovať sa v hre alebo v činnosti spoločensky prijateľným spôsobom, – nenásilne riešiť konflikt, – odmietať nevhodné správanie, – odmietať kontakt s neznámymi osobami, – uvedomovať si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania, – poznať na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti. 	<p>Aktívne počúvanie dieťaťa s nadväzujúcim empatickým dialógom; na vypočuté informácie dieťaťa reagujeme so záujmom, úctou a rešpektom.</p> <p>Vzájomné aktívne počúvanie, napr. rozprávanie zážitkov; deti vedieme k vzájomnému počúvaniu so záujmom, úctou a rešpektom.</p> <p>Chápanie vhodného a nevhodného správania prostredníctvom rozprávok a príbehov v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia...</p> <p>Prezentovanie rozprávok a príbehov, v ktorých si ich hrdinovia navzájom pomáhajú.</p> <p>Nabádanie dieťa, aby v situáciách, keď si nevie samo s niečím poradiť, kultivovane požiadalo o pomoc inú osobu (dieťa alebo dospelého).</p> <p>Poskytovanie vzájomnej pomoci detí v rôznych situáciách a oceňovanie pomoci pozitívnym hodnotením.</p> <p>Vzájomné obdarúvanie detí a obdarúvanie iných osôb v rozličných navodzovaných situáciách.</p>

	<p>Usmerňovanie detí k vzájomnému podeleniu sa s hračkami alebo vecami a pozitívne hodnotenie takýchto počinov.</p> <p>Ocenenie detí za dobré skutky. Nabádanie detí, aby vyjadrili ocenenie/uznanie inému dieťaťu alebo dospelému za konkrétny dobrý skutok.</p> <p>Taktné presadzovanie sa s ohľadom na seba a na druhých v rôznych konkrétnych každodenných situáciách, konkrétnych hrách a činnostiach. Spoločné riešenie krajných polôh sebakpresadzovania, napr. pri aktuálnej činnosti dieťa so sklonom k podriadenosti povzbudzujeme a dieťa so sklonom k nadradenosti usmerňujeme, že aj iné deti v skupine to dokážu a pod.</p> <p>Osvojovanie stratégie nenásilného riešenia konfliktu pomocou taktného usmerňovania. Hľadanie konkrétneho riešenia konfliktu, prijatia sociálneho kompromisu, zmierenia sa a upokojenia sa po konflikte.</p> <p>Prezentovanie reálnych a fiktívnych situácií, v ktorých sa odmieta nevhodné správanie prostredníctvom rozprávok a príbehov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia, rolových hier.</p> <p>Opisovanie a spoločné hodnotenie, čo je bezpečné a čo nebezpečné správanie.</p> <p>Taktné upozorňovanie na dôsledky pozitívneho aj negatívneho správania sa.</p> <p>Rešpektovanie práva dieťaťa v zmysle dokumentu Dohovor o právach dieťaťa. Prijateľná forma oboznámenia detí s ich právami a splniteľnými povinnosťami prostredníctvom jednoduchých a výstižných pravidiel spoločensky prijateľného správania sa (detí navzájom, dospelých voči deťom, ako aj detí voči dospelým), rozprávok a príbehov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia atď., rolové hry.</p>
--	--

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK ASVET PRÁCE

1 Materiály a ich vlastnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vymenovať rôzne prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.), – vhodne využívať či spracúvať materiály pri modelovaní objektov alebo výrobe jednoduchých nástrojov, – opisovať predmety a ich rôzne vlastnosti. 	<p>Skúmanie vlastností rôznych predmetov a následné triedenie podľa materiálov, z ktorých sú vyrobené.</p> <p>Skúmanie rôznych druhov materiálov a uvažovanie o možnostiach ich použitia, pričom ide prednostne o prírodné materiály: kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.</p> <p>Rozoberanie možností využitia rôznych materiálov pri tvorbe špecifických výrobkov so zdôvodňovaním využitia vlastností, ktorými sa daný materiál líši od iných.</p> <p>Skúmanie človekom upravených materiálov: papier, plasty, sklo, kovy, textil a pod. Na základe rozpoznávania rôznych materiálov smerujeme k rozvoju recyklačných spôsobilostí – k triedeniu odpadu.</p>
2 Konštruovanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – chápať technický náčrt ako návod pre vytvorenie predmetu, – podľa návrhu (schémy, náčrtu, predlohy) zhotoviť daný predmet, – pracovať podľa jednoduchého kresleného postupu, – vytvoriť jednoduchý výrobok a pomenovať jeho účel, – jednoducho s pomocou opísať postup zhotovenia vybraných výrobkov. 	<p>Identifikovanie predmetov zo súboru predložených predmetov podľa predlohy, pričom si treba všímať detaily predmetov; dopĺňanie predlohy o prvky, ktoré dieťa identifikuje na predmete a na predlohe chýbajú.</p> <p>Zadávanie jednoduchých kreslených technologických postupov a pomoc pri orientovaní sa v nich; v činnostiach sa postupuje podľa zadanej schémy, náčrtu, predlohy (napr. sadenie semien, presádzanie kvetov, skladanie papiera, skladanie konkrétnej stavby z kociek alebo inej dostupnej stavebnice a pod.).</p> <p>Riešenie jednoduchých konštrukčných úloh; zapájanie detí do riešenia jednoduchých technických problémov.</p> <p>Opis tvorby a účelu vytvoreného výrobku.</p> <p>Podporovanie tvorivosti pri konštrukčných úlohách, povzbudzujeme deti, aby diskutovali o tom, ako a čím nahradiť chýbajúcu súčiastku z dostupných predmetov a materiálov ich jednoduchou úpravou.</p> <p>Rozvíjanie citu pre efektívne, ekonomické</p>

	a bezpečné postupy práce, napr. minimalizácia odpadu (ekonomické vystrihovanie a vykrajovanie z rôznych materiálov, ako je papier, plastelína, cesto, hlina a pod.), ale tiež dodržiavanie bezpečnostných pravidiel pri používaní rôznych nástrojov a materiálov.
3 Užívateľské zručnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – používať náradie a nástroje pri príprave, úprave predmetu alebo materiálu, – manipulovať s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi, – používať predmety dennej potreby v domácnosti a aj elementárne pracovné nástroje v dielni či záhrade. 	<p>Vytváranie situácií s možnosťou spontánneho výberu náradia na prípravu a/alebo úpravu predmetov, prostredia, materiálov. Bezpečné používanie nástrojov a náradia.</p> <p>Rozvíjanie jemnej motoriky, napr. navliekanie korálikov, prevliekanie šnúrok, triedenie drobných predmetov, skladanie papiera a pod.</p> <p>Rozvíjanie jednoduchých užívateľských zručností: hrabanie hrablami, prenášanie sypkého materiálu lopatou, skrútkovanie, odťahovanie a pritáhovanie matíc kľúčom, strihanie nožnicami, krájanie tupým nožom, otváranie a zatváranie visacieho zámku, viazanie uzla a mašličky, navliekanie ihly a zošívanie tupou ihlou, pranie mydlom, nalievanie tekutín z fľaše a do fľaše (a ďalších podľa aktuálnych možností školy).</p> <p>Rozvíjanie užívateľských zručností – osvojovanie základných úkonov potrebných pri používaní rôznych elektronických zariadení: zapnutie a vypnutie počítača, práca s PC myšou, klávesnicou, prípadne touchpadom (alternatívne práca s inými digitálnymi technológiami podľa možností – napr. interaktívna tabuľa, tablet, čítačka kníh).</p> <p>Skúmanie funkcií a spôsobov využitia niektorých jednoduchých mechanizmov na bežne dostupných nástrojoch a zariadeniach: páka (rovnoramenné váhy – vyvažovanie a váženie, hojdačka, nadvihovanie ťažkých predmetov pákou), naklonená rovina (pohyb predmetov po rôzne naklonenej rovine s nákladom, bez nákladu), koleso (pohyb ťažkých predmetov s pomocou kolesa a bez), ozubené kolesá (kuchynský ručný šľahač, bicykel). Deťom pomáhame pri konštrukčných úlohách používať uvedené jednoduché mechanizmy.</p>

4 Technológie výroby	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identifikovať suroviny potrebné na prípravu niektorých vybraných bežne používaných výrobkov. 	<p>Sprostredkovanie vedomostí o výrobe niektorých vybraných výrobkov (napr. výroba múky z obilia a chleba z múky; výroba masla zo smotany; výroba džúsu z ovocia; výroba recyklovaného papiera z novín; príprava čaju zo sušených bylín; sušenie liečivých bylín, húb a ovocia a pod.), pričom realizovateľné postupy sa uskutočňujú spoločne a o postupoch prebieha diskusia.</p>
5. Remeslá a profesie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznať niektoré tradičné remeslá, – vymenovať niektoré profesie a vedieť opísať základnú pracovnú náplň vybraných profesií (napr. lekár, šofér, učiteľ, policajt). 	<p>Tradičné remeslá – opis prípravy vybraných produktov, napr. tehliarstvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo, košíkárstvo .</p> <p>Diskutovanie o rôznych súčasných povolaniach – predstavy detí o pracovnej náplni vybraných povolaní; pozornosť sa sústreďuje na aktuálne skúsenosti detí s danými povolaniami. Obsah pracovnej náplne a význam vybraných profesií lekár, šofér, učiteľ, policajt atď., podľa možnosti sprostredkovanie obsahu a významu povolania.</p>

Vzdelávacia oblasť UMENIE A KULTÚRA

1 Hudobná výchova	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p><u>Rytmické činnosti</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – auditívne vnímať rytmus, – napodobňovať rytmus a jednoduchú rytmickú zostavu, – realizovať rytmické pohyby (chôdza, beh) na zvukový podnet, – vokálne rytmizovať riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte, – s pomocou realizovať rytmický sprievod k riekankám a piesňam.	<p>Napodobňovanie rytmu jednoduchými hrami: údermi na bubon, tlieskaním, dupaním, klepkáním a pod.</p> <p>Vokálne rytmizovanie jednoduchých riekaniek rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte. Výber a rytmizácia slov a slovných spojení. Vokálne, inštrumentálne a hudobno-pohybové rytmické dialogické hry v podobe rytmického dialógu a hry na ozvenu či štafetu.</p> <p>Vytváranie rytmických sprievodov k riekankám a piesňam v podobe rytmu, metra či rytmického ostináta, vytváranie rytmickej predohry, medzihry a dohry hrou na tele alebo s využitím Orffovho inštrumentára.</p>
<p><u>Vokálne činnosti</u></p>	<p>Prezentovanie ľudových, detských umelých</p>

<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – napodobňovať hry s hlasom, – spievať piesne a riekanky. <p><u>Inštrumentálne činnosti</u></p> <p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlišovať a identifikovať zvuky nástrojov Orffovho inštrumentára, – využívať hudobné nástroje Orffovho inštrumentára na vyjadrenie charakteru, nálady piesne či skladby, – zvládať s pomocou jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam a riekankám. <p><u>Percepčné činnosti</u></p> <p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozoznávať prítomnosť a absenciu zvukových podnetov z blízkeho okolia, – reagovať na zvukový alebo rečový podnet podmienenou reakciou, – porovnávať dva zvukové podnety a určovať, či sú rovnaké, – lokalizovať zvukový alebo rečový zdroj, – identifikovať zvuk, – diferencovať počet počutých zvukových podnetov, – vnímať a rozlišovať zmeny v tempe, dynamike a dĺžke dvoch zvukových alebo rečových podnetov, – aktívne počúvať hudobné skladby pre deti, piesne a spev učiteľky, – vyjadrovať zážitky z počúvanej hudby verbálne, pohybom alebo inými umeleckými výrazovými 	<p>piesní, riekaniek; vhodná súčasná hudobná produkcia pre deti v rozsahu d1- h1 až c1- c2.</p> <p>Vytváranie návyku správneho speváckeho dýchania realizáciou dychových rozcvičiek a hier s dychom.</p> <p>Rozširovanie detského hlasového rozsahu, rozvíjaním základných speváckych schopností a zručností prostredníctvom hlasových rozcvičiek, hier s hlasom a vokálnych dialogických hier.</p> <p>Imitovanie zvukov okolitého sveta hlasom a spievanie osvojených piesní.</p> <p>Využívanie základných nástrojov Orffovho inštrumentára, ich identifikácia vizuálne i sluchom, zvládanie techniky hrania na ne.</p> <p>Vytváranie situácií a podmienok na vnímanie rôznych zvukov, počet zvukových podnetov, rozvíjanie sluchovej pozornosti detí.</p> <p>Prezentovanie rôznych dvojíc zvukov, ktoré sa výrazne líšia (napr. bubon – píšťalka, bubon – zvonenie kľúčov), ktoré sú si podobné (napr. bubon – klopanie kladivom na drevo).</p> <p>Prezentovanie rôznych zvukových podnetov (zvuky okolia, zvuky hudobných nástrojov, zvuky zvierat). Vnímanie a identifikovanie akustických rozdielov prostredníctvom rôznych hrových aktivít:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v tempe zvukových podnetov (rýchlo alebo pomaly), - v dynamike dvoch zvukových podnetov (silno/slabo), - v dĺžke dvoch zvukových podnetov (dlhý/krátky zvuk). <p>Počúvanie detských hudobných skladieb a piesní. Spievame a hráme deťom piesne a inštrumentálne miniatúry; vytváranie situácií pre opätovné počúvanie a identifikovanie už počúvaných hudobných diel.</p> <p>Podnecovanie aktivít, pri ktorých ide o to, aby pocity z počúvanej hudby boli vyjadrené slovom, pohybom, či výtvarne.</p> <p>Identifikovanie hlasu dieťaťa, mužského, ženského sólového, skupinového spevu, znenia najznámejších klasických hudobných nástrojov,</p>
--	---

<p>prostriedkami.</p> <p><u>Hudobno – pohybové činnosti</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyjadrovať charakter piesní a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom, – využívať tanečné prvky v jednoduchých choreografiách, – imitovať pohyb v hudobno-pohybových hrách. <p><u>Hudobno – dramatické činnosti</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyjadrovať piesne, riekanky a hudobné skladby prostriedkami hudobnej dramatiky. 	<p>identifikácia zdroja zvukov či tónov.</p> <p>Osvojovanie si správneho tanečného držania tela, kultivovaného pohybu pri pohybovom stvárnení obsahu riekaniek, piesní a hudby. Imitačné osvojovanie tanečných prvkov: tanečná chôdza, tanečný beh, prísunový krok (dopredu, dozadu a do strán), poskočný krok, cval, točenie vo dvojici, točenie na mieste, pohupy v kolenách, úklony pri jednoduchých tanečných choreografiách.</p> <p>Kombinovanie hry na telo (tlieskanie, plieskanie, dupanie) s tanečnými prvkami.</p> <p>Imitovanie pohybu, resp. podnecovanie k tvorbe vlastného pohybového stvárnenia v rámci dodržiavania pravidiel v hudobno-pohybových hrách.</p> <p>Stvárňovanie detských piesní a skladbičiek primeranými dramatickými výrazovými prostriedkami.</p> <p>Vykresľovanie prostredia, nálady a postáv v hudobno-dramatických celkoch a hudobných rozprávkach – spoločný výber vhodnej hudby.</p>
<h2>2 Výtvarná výchova</h2>	
<h3>Výkonový štandard</h3>	<h3>Obsahový štandard</h3>
<p><u>Výtvarné činnosti s tvarom na ploche</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skladať tvary, skladaním vytvoriť nový tvar (napr. geometrické tvary) a pomenovať ho, – vystrihovať časti obrázkov, – spájať časti obrázkov lepením, – dotvárať tvary kresbou (maľbou) a pomenovať výsledok, – dopĺňať neurčitý tvar. <p><u>Výtvarné činnosti s tvarom v priestore</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – modelovať tvary z mäkkej modelovacej hmoty, – skladať, spájať z rôznych materiálov priestorovú zostavu, pomenovať ju. 	<p>Skladanie nefiguratívnych tvarov do zloženého tvaru, vznik novotvaru.</p> <p>Skladanie častí figuratívnych tvarov, vznik novotvaru.</p> <p>Rozvíjanie predstavivosti pri pohľade na tvar bez významu – dokresľovanie alebo domaľ'ovanie škvrny, odtlačku farby – dekalku (škvrna, ktorá vznikne roztlačením farebnej pasty, preložením a stlačením papiera, na ktorom je vytlačená) čarbanice, pokrčeného papiera – krkváže a pod.</p> <p>Modelovanie jednoduchého figurálneho a geometrického tvaru (mäkká modelovacia hmota).</p> <p>Vytváranie objektu alebo architektúry z hotových prvkov(škatuľky, geometrické tvary, prírodniny, s využitím kartónu a iných materiálov), spájanie materiálu lepením,</p>

<p><u>Výtvarné činnosti s farbou</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomenovať základné a zmiešané farby, – ovládať základy miešania farieb, – ovládať niekoľko techník maľovania, – farbami vyjadrovať pocity, – hravo experimentovať s farbami. <p><u>Spontánny výtvarný prejav</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – výtvarne vyjadriť svoje predstavy o svete, – nakresliť postavu, – používať rôzne maliarske nástroje, – opísať obsah kresby. <p><u>Synestézia (medzismyslové vnímanie)</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – reagovať výtvarnými prostriedkami na zmyslové podnety. 	<p>upevňovaním lepiacou páskou, plastelínou atď. s dôrazom na predstavivosť dieťaťa.</p> <p>Vytváranie jednoduchých papierových skladačiek podľa inštrukcií učiteľky, napr. loďky, čiapka, lietadlo.</p> <p>Názvy základných farieb a farieb zmiešaných (z dvoch základných farieb), svetlých a tmavých farieb. Aktivity zamerané na usporiadanie farieb (v škatuľke, na palete).</p> <p>Možnosť výberu jednoduchej maliarskej techniky, napr. tempera – farby riediteľné vodou (s možnosťou miešania farebnej masy), alebo vodové farby, farebné tuše, pastel, pastelky, fixky (farby s možnosťou výberu pripraveného farebného tónu); rozhovor o farbách a pocitoch ktoré vyjadrujú, dôraz na výraz farieb (napr. tmavé, svetlé) a na ich miešanie (v paste alebo prekrývaním).</p> <p>Osvojovanie návykov držania maliarskeho nástroja a miešania farieb.</p> <p>Osvojovanie aktivít zameraných na spontánnu kresbu, modelovanie alebo priestorové vytváranie – voľba vlastnej témy, techniky, s dôrazom na sebavyjadrenie a uplatnenie svojich citov, vnemov, predstáv a fantázie.</p> <p>Výber alebo kombinovanie prvkov zo škály technických prostriedkov, ktoré dáme dieťaťu k dispozícii.</p> <p>Kreslenie postavy človeka alebo zvieratá bez nárokov na vystihnutie proporcií, ale s vystihnutím hlavných znakov, napr. uši, krk, prsty na ruke, chodidlá, s dôrazom na vyjadrenie charakteristických prvkov a spontánny výraz.</p> <p>Používanie čiary, bodu, kreslenie pedagógom vybraným nástrojom a materiálom.</p> <p>Utváranie a upevňovanie návykov správneho držania kresliaceho nástroja.</p> <p>Snímanie rozmanitých povrchov technikou frotáže (budovanie vzorkovníčka alebo tvarovej kompozície z frotážovaných povrchov). Pomenúvanie rôznych hmatových pocitov z frotážovaných povrchov (drsny, hladký,</p>
--	---

<p><u>Vnímanie umeleckých diel</u> Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – slovne opísať obraz, sochu, dizajn (predmet) a architektúru, – reagovať výtvarnými prostriedkami na výtvarné dielo. 	<p>vrúbkovaný, pichľavý, mäkký...).</p> <p>Farebné vyjadrenie výrazných chutí farbami (napr. kyslosť – citrón – žltá).</p> <p>Inšpirovanie náladou hudobnej skladby s dôrazom na vzťah zrakovej a zvukovej skúsenosti (krátka, výrazovo jednoznačná ukážka hudobnej skladby – reakcia ľubovoľnými výtvarnými prostriedkami).</p> <p>Aktívne vnímanie výtvarného diela. Opis výtvarného diela. Rozhovory o výtvarnom diele.</p> <p>Aktivity zamerané na výtvarné spracovanie podnetu z umeleckého diela (ukážky vybraných výtvarných diel – podľa výberu, príp. návšteva výstavy/galérie; umožníme spontánne reagovať na umelecké dielo v rozmedzí od detskej „kópie“ až po parafrázu alebo inšpiráciu námetom alebo spracovaním s uplatnením rôznych techník.</p>
--	---

Vzdelávacia oblasť ZDRAVIE A POHYB

1 Zdravie a zdravý životný štýl	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka, – uvedomovať si správne držanie tela v stoji a v sede, – identifikovať typické znaky ochorenia a zdravia, – uvádzať príklady zdravej a nezdravej výživy, – identifikovať zdravie ohrozujúce situácie, – opísať jednoduchú prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (napr. nekýčam na druhého), – prevencia vzniku zubného kazu (čistím si zuby).	<p>Prezentovanie základných informácií o význame pohybu pre zdravie (lepšia práca srdca, pľúc, svalov). Rozvíjanie pohybových schopností (kondičných a koordinačných) vhodne zvolenými telesnými cvičeniami; ich úroveň deti prejavia v súťažiach, kde im učiteľka vysvetľuje rozdiel medzi víťazstvom a prehrou.</p> <p>Každodenné realizovanie zdravotných cvičení správneho držania tela v rôznych polohách (stoj, sed, ľah), súčasťou aktivít sú relaxačné a uvoľňovacie cvičenia.</p> <p>Základné znaky choroby a jej vplyvu na denný režim.</p> <p>Charakterizovanie zdravého a nezdravého stravovania, významu rovnováhy príjmu a výdaja energie (obezita a podvýživa), pitného režimu. Príklady zdravie ohrozujúcich situácií (poštípanie hmyzom, popálenie, poranenie atď.), vrátane prípadov detí a ich vlastnej skúsenosti.</p>

	Upevňovanie hygienických návykov, objasňovanie významu prevencie chorôb (napr. umývanie rúk ako prevencia pred infekčnými chorobami, otužovanie, pravidelný pohyb; čistenie zubov a obmedzenie konzumácie sladkostí ako prevencia pred zubným kazom a pod.).
2 Hygiena a sebaobslužné činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS: <ul style="list-style-type: none"> – osvojiť si základné hygienické návyky (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa atď.), – ovládať základné sebaobslužné činnosti, – aktívne sa zúčastňovať na príprave stolovania (desiata, obed, olovrant), používať príbor a dodržiavať čistotu pri stolovaní, – udržiavať poriadok vo svojom okolí. 	<p>Dodržiavanie základných hygienických návykov pri použití toalety a toaletného papiera, umývaní rúk po použití toalety, umývaní rúk pred jedlom a po zašpinení sa.</p> <p>Osvojovanie a zdokonaľovanie sebaobslužných činností ako obliekanie, vyzliekanie, prezúvanie, zaväzovanie šnúrok, základov stolovania (držanie príboru, použitie servítky, držanie hrnčeka či pohára pri pití) v každodennom režime materskej školy.</p> <p>Upratovanie hračiek po ich použití a udržiavanie poriadku vo svojom okolí.</p>
3 Pohyb a telesná zdatnosť	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dieťa je schopné v závislosti od stupňa a charakteru NKS: <ul style="list-style-type: none"> – vykonať základné polohy a postoje podľa pokynov: stoj, drep, kľak, sed, ľah, – ovládať správnu techniku chôdze a behu, – ovládať skok znožmo a skok cez prekážku, – ovládať rôzne techniky lezenia, plazenia a preliezania, – manipulovať s náčiním: hádzanie, chytanie, podávanie, odrážanie, preskakovanie atď., – ovládať tieto jednoduché akrobatické zručnosti: stoj na jednej nohe, obrat okolo výškovej osi, – rytmicky správne využívať základné lokomočné pohyby a tanečné kroky na hudobný sprievod, – dodržiavať pravidlá v pohybových hrách, 	<p>Osvojovanie základných polôh a postojov (stoj čelom vpred, stoj čelom vzad, drep, kľak, sed, ľah vpred, ľah vzad) na základe opakovaných pokynov a ukážok: využívanie poradových cvičení a správnej terminológie (upažiť, zapažiť, vzpažiť, predpažiť, pripažiť, unožiť, zanožiť, prednožiť, prinožiť, pokrčiť, skrčiť a pod.).</p> <p>Osvojovanie a zdokonaľovanie správnej techniky základných lokomočných pohybov (beh rýchly a pomalý, slalomový beh, beh cez prekážky, beh zo štartu do cieľa) prostredníctvom vhodných telesných cvičení a pohybových hier.</p> <p>Osvojovanie motorickej koordinácie cvičeniami obsahujúcimi skoky znožmo na mieste, skoky znožmo z miesta do diaľky, skoky zo zvýšenej podložky, skoky na jednej nohe, preskakovanie prekážok, využívanie rôznych techník lezenia, podliezania a preliezania aj náradie a náčinie.</p> <p>Manipulovanie s náčiním: hádzanie lopty jednoručne a obojručne, hádzanie a chytanie lopty vo dvojiciach, hádzanie lopty na cieľ,</p>

<p>– zvládať turistickú prechádzku.</p>	<p>podávanie a odrážanie lopty rôznej veľkosti, preskoky na švihadle, psychomotorické cvičenia a hry s využitím netradičného náčinia, ako sú šatky, padáky, a iné.</p> <p>Rozvíjanie jednoduchých akrobatických zručností: cvičenia zamerané na rozvoj koordinačných schopností, na podporu dynamickej rovnováhy (chôdza a beh po vyvýšenej rovine – lavičke, balančnej plošine) a statickej rovnováhy (stoj na jednej nohe, váha predklonomo – lastovička). Nacvičovanie a následné zdokonaľovanie prevalov (kotúľ vpred, kolíska, bočné prevaly), využívanie pohybových hier zameraných na zmeny polôh a postojov rozvíjajúcich reakčnú a orientačnú schopnosť. Obraty okolo výškovej osi s poskokmi alebo vo výskoku.</p> <p>Osvojovanie rytmizácie štvrt'ových dôb v 2/4 takte: hudobno-pohybové hry hrou na telo a na vyjadrovanie hudobného rytmu pri chôdzi alebo behu. Imitovanie tanečných krokov (napr. krok poskočný, krok prísunný) na hudobný sprievod. Pohybová improvizácia na báze vlastnej tvorivosti so známym alebo neznámym hudobným sprievodom.</p> <p>Objasňovanie významu pravidiel a dôležitosti ich dodržiavania – podpora súťaženía a myšlienky fair-play.</p>
---	--

Pri rešpektovaní špecifických osobitostí vyplývajúcich z postihnutia a individuálnych možností a schopností dieťaťa sú rozvíjané kompetencie:

<p>1. Komunikačné kompetencie</p>	<p>Dieťa na konci predprimárneho vzdelávania, v závislosti od stupňa a charakteru NKS</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadruje svoje potreby slovne alebo pomocou augmentatívnej a/alebo alternatívnej komunikácie (podporné a/alebo náhradné spôsoby komunikácie), - chápe jednoduché požiadavky dospelých ľudí, - reprodukuje oznamy, texty, - vedie monológ, nadväzuje a vedie dialóg a rozhovor s deťmi i dospelými ľuďmi, - počúva aktívne a s porozumením myšlienky a informácie z rôznych médií, - vyjadruje svoje myšlienky, názory, - volí primeraný, kreatívny spôsob komunikácie vzhľadom na aktuálnu situáciu, - preukazuje predčitateľskú gramotnosť,
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - chápe a rozlišuje, že niektorí ľudia sa dorozumievajú aj inými jazykmi.
2. Matematické kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - v hre a rôznych situáciách uplatňuje matematické myslenie, - má osvojené schopnosti slovne (alebo pomocou náhradnej komunikácie/AAK) reprezentovať množstvo, - má osvojený pojem čísla, - uplatňuje vlastné predstavy pri riešení problémov, - nachádza aj neobvyklé odpovede alebo riešenia, - objavuje funkčnosť vecí, predstáv alebo myšlienok, - uvedomuje si ich zmeny, - objavuje algoritmus riešenia úloh pokusom a omylom, alebo podľa zadávaných inštrukcií odstraňuje prípadnú chybu, - rieši jednoduché problémové úlohy
3. Digitálne kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií, - využíva rôzne zdroje získavania a zhromažďovania informácií aj mimo materskej školy (od osôb v okolitom prostredí, z detských kníh, časopisov a encyklopédií, prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, z rôznych médií), - zvláda základy ovládania digitálnych technológií a prejavuje primeranú aktivitu pri práci s nimi
4. Kompetencie učiť sa, riešiť problémy	<ul style="list-style-type: none"> - prejavuje zvedavosť a spontánny záujem o získavanie nových informácií, - používa primerané pojmy, znaky a symboly, - pozoruje, skúma, experimentuje, - objavuje a hľadá súvislosti medzi vlastnými skúsenosťami a prijímanými poznatkami, - v hre, rôznych aktivitách a situáciách aplikuje získané poznatky a skúsenosti, - kladie otázky a hľadá odpovede, aby porozumelo obklopujúcemu svetu vecí, javov, dejov a vzťahov, - učí sa spontánne (vlastnou zvedavosťou) aj zámerne (pod učiteľovým vedením), - vyvíja vôľové úsilie v hre a inej činnosti, - prekonáva prekážky v učení, - plánuje a organizuje si optimálne prostredie na činnosť, - prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení, - hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých, - zvláda základy učenia sa na základe osobnej motivácie, - naučí sa pracovať s hračkami, knihou, učebnými pomôckami, - sústreď sa primerane dlhý čas na hru a na zámernú riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť.

5. Sociálne a personálne kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - pozerá sa na svet aj očami druhých, - správa sa empaticky k svojmu okoliu, - správa sa v skupine, kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem, - hrá sa a pracuje vo dvojici, v skupine, kolektíve, plánuje, organizuje a hodnotí činnosť, - zotrvá v hre a inej činnosti a dokončí ju, - preberá spoluzodpovednosť za seba i za činnosť skupiny, - nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy, - rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne, - pomáha druhým s pomocou dospelého aj samostatne, - akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých, - prejavuje ohľaduplnosť k svojmu prostrediu, - uvedomuje si vlastnú identitu, - prejavuje v správaní vzťah k sebe a k iným ľuďom, - vyjadruje svoje pocity a hodnotí svoj vlastný aktuálny citový stav, - odhaduje svoje možnosti a spôsobilosti, - správa sa primerane sebaisto v rôznych situáciách.
6. Občianske kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - uvedomuje si dôsledky svojho správania vzhľadom na iné osoby, - presadzuje sa s ohľadom na seba aj druhých, - obhajuje seba a iných, chorých, osoby so zdravotným znevýhodnením, slabých a bezbranných.
7. Pracovné kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - pozná predmety dennej potreby, - rozlíši predmety podľa veľkosti, tvarov a farby, - pracuje s rôznym materiálom a pomôckami.

Vzdelávanie detí s viacnásobným postihnutím

Obsah a ciele vzdelávania jednotlivých vzdelávacích oblastí sú prispôsobené najmä stupňu mentálneho postihnutia, ďalšieho postihnutia alebo narušenia s rešpektovaním ich individuálnych osobitostí a špecifických potrieb.

Pri vzdelávaní detí s viacnásobným postihnutím je potrebné:

- vytvoriť podmienky na plynulú adaptáciu na nové prostredie (pri vstupe dieťaťa do materskej školy),
- rozvíjať cieľavedome tie schopnosti a zručnosti v psychomotorickej (hrubá aj jemná motorika), poznávacej, emocionálnej a sociálnej oblasti, ktoré vývinovo zaostávajú, aj prostredníctvom rehabilitačnej starostlivosti,
- rozvíjať obmedzené, až výrazne nedostatočné motorické a sebaobslužné zručnosti dieťaťa s viacnásobným postihnutím,

- rozvíjať obmedzené, až výrazne nedostatočné komunikačné schopnosti dieťaťa,
- rozvíjať komunikačnú bázu za využitia všetkých dostupných komunikačných foriem a technických prostriedkov na základe individuálnych možností,
- rozvíjať komunikačné kompetencie detí s viacnásobným postihnutím v spolupráci s vyučujúcimi v individuálnej logopedickej intervencii,
- naplniť potrebu sociálneho kontaktu dieťaťa s rovesníkmi,
- vytvárať základy sociálnych kompetencií a ich využitie v reálnom živote,
- utvárať základy prosociálneho a environmentálneho cítenia,
- umožniť dieťaťu s viacnásobným postihnutím seberealizáciu prostredníctvom hrových aktivít a tým podporovať a rozvíjať samostatnosť, sebadôveru a sebavedomie dieťaťa,
- pripraviť dieťa s viacnásobným postihnutím na plynulý prechod na vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím pre primárne vzdelávanie,
- odstraňovať a predchádzať druhotným problémom (nežiaduce alebo neadekvátne prejavy správania).

Jazyk a komunikácia

Vývin reči u detí s viacnásobným postihnutím býva často výrazne narušený, pomalý a obmedzený. Ich reč je charakteristická malou, často žiadnou slovnou zásobou, veľkým rozdielom medzi aktívnou a pasívnou slovnou zásobou, nedokonalou gramatickou stavbou vety a neadekvátnym používaním slov.

Väčšina detí s viacnásobným postihnutím v predškolskom veku má osvojených iba veľmi málo slov konkrétneho významu, majú závažné problémy s artikuláciou, ale aj s diferenciáciou počúvanej reči a pochopením jej obsahu. Ako špecifická metóda sa zaraďuje aj orofaciálna stimulácia, ktorá predstavuje súbor pohybov a úkonov, ktorých cieľom je stimulovať neuromotoriku tváre, líc, pier, jazyka, podnebia, hltana a docieľiť pozitívne pokroky v saní, žuvaní, hryzení, hltaní, pití a sekundárne aj v reči.

Deti viacnásobným postihnutím často vôbec nehovoria, vydávajú iba rôzne zvuky. Dlhodobým cieľom je, aby sa dieťa v komunikácii dostalo od významových zvukov a konkrétneho myslenia k používaniu slov, k chápaniu ich obsahu a neskôr v školskom veku aj k abstraktnému mysleniu v závislosti od stupňa mentálneho postihnutia.

V rámci vzdelávacej oblasti *Jazyk a komunikácia* u detí s viacnásobným postihnutím sa rozvíja jestvujúca schopnosť komunikácie, posúva sa na vyššiu vývinovú úroveň, podporuje sa rozvoj reči a jazykových schopností, rozvíja sa praktické používanie jazyka na dorozumievanie, slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii, jazykový cit, elementárne syntaktické a morfológické pravidlá. Zároveň sa rozvíja fonematické uvedomovanie, artikulačná obratnosť a výslovnosť, naratíva detí podľa ich individuálnych schopností.

U detí, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriace, sa využívajú rôzne formy augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK), ktoré vedú k osvojovaniu zručností, dorozumievaniu sa s okolím.

Využitie netradičných špeciálnych metód a techník umožňuje dieťaťu s viacnásobným postihnutím prístup k vzdelaniu a jeho zvládnutie v rámci individuálnych možností a schopností.

Matematika a práca s informáciami

Pri plnení cieľov vzdelávacej oblasti *Matematika a práca s informáciami* je potrebné mať na zreteli skutočnosť, že deti s viacnásobným postihnutím majú výrazne obmedzené, spomalené a narušené poznávacie schopnosti, analyticko-syntetickú činnosť mozgovej kôry, veľkú závislosť poznávacích procesov od konkrétnych predmetov a javov, jednotvárne a nepresné predstavy a nedostatočnú diferenciačnú schopnosť.

Individuálne a názorne sa pôsobí na pozitívny kognitívny rozvoj detí. Manipuláciou s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií si osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti. Rozvíja sa schopnosť triediť predmety a vlastnosti podľa určitých kritérií, poznávať vzťahy medzi nimi, vytvárajú sa priestorové predstavy a prvé názorné predstavy o číslach. Kladie sa dôraz na individuálny prístup k dieťaťu rešpektujúc jeho individuálne možnosti a schopnosti. Vzhľadom na viacnásobné postihnutie jednotlivých detí sa využíva v edukačných aktivitách moderný edukačný softvér, didaktická technika a učebné materiály.

U detí s viacnásobným postihnutím sa špecifické ciele v oblasti logiky dosahujú podľa individuálnych možností a schopností, hravou formou, dramatizáciou a individuálnym prístupom.

Človek a príroda

Vo vzdelávacej oblasti *Človek a príroda* sú pri realizácii cieľov hlavným zdrojom poznania jednoduché pozorovania prírody, jednoduché pokusy a praktické činnosti. Volia sa primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie detí obohatené vlastnou skúsenosťou. Deti sa učia chápať jednoduché vzájomné vzťahy a súvislosti v prírode jednoduchým pozorovaním na základe zmyslového poznania. Učivo sa podáva takými metódami a formami, ktoré sú pre dieťa s viacnásobným postihnutím najpriateľnejšie.

Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť *Človek a spoločnosť* oboznamuje deti s okolitým spoločenským prostredím. Kladne sa stimuluje a podporuje pozitívne nadväzovanie kontaktov medzi deťmi navzájom a medzi deťmi a najbližšími dospelými.

Deti s viacnásobným postihnutím majú nedostatočnú schopnosť aktívneho vnímania, nedostatok záujmu, výrazne zníženú dĺžku koncentrácie, krátkodobú pozornosť a malú zvedavosť. Preto sa využíva účinná motivácia na vzbudenie záujmu, pozornosti a aktivity. Hlavnými metódami prosociálnej výchovy sú napodobňovanie modelov pozitívneho etického správania, rolová hra a zážitkové učenie.

Časové pojmy sa učia chápať v spojení s činnosťami, ktoré sa pravidelne vykonávajú. Prostredníctvom častých vychádzok sa učia orientovať v najbližšom okolí.

Metódy poznávania spoločenského prostredia sú didaktická hra, pozorovanie a zážitkové učenie.

V podoblasti dopravná výchova sa pozornosť venuje poznávaniu – zoznamovaniu sa s pravidlami cestnej premávky a dopravných pravidiel vo vzťahu k dieťaťu a v závislosti od druhu a stupňa postihnutia s vedením dospeljej osoby.

Človek a svet práce

Pri plnení cieľov vzdelávacej oblasti *Človek a svet práce* je dôležité zamerať sa najmä na vytváranie a rozvoj motorických a pracovných zručností a návykov detí s viacnásobným postihnutím. Manipuláciou s predmetmi a materiálmi sa rozvíja hrubá i jemná motorika. Praktické zručnosti sa utvárajú postupným nácvikom so zvýšeným individuálnym prístupom. Spočiatku je potrebný priamo vedený pohyb, neskôr pohyb s pomocou. Opakovaním a cvičením sa stáva presnejším a koordinovanejším. Vychádza sa z aktuálnej dosiahnutej úrovne dieťaťa. Dbá sa na správny úchop a držanie pracovných nástrojov, materiálov a zaujatie správnej pozície tela. Zvládnutie určitej zručnosti dieťaťa s viacnásobným postihnutím si vyžaduje viacnásobné opakovanie.

Pri pracovných činnostiach je treba zväžiť optimálnu náročnosť a čas na vykonanie činnosti vzhľadom na nedostatky detí vo vôľovej oblasti.

Umenie a kultúra

Realizáciou cieľov vzdelávacej oblasti *Umenie a kultúra* sa vytvárajú predpoklady k rozvoju schopnosti vnímať umenie a k rozvoju zručností vyjadrovať sa špecifickými prostriedkami jednotlivých druhov umenia na úrovni zodpovedajúcej možnostiam detí s viacnásobným postihnutím.

Hudobnými činnosťami sa účinne ovplyvňuje utváranie sociálnych vzťahov medzi deťmi, dochádza k rozvíjaniu sluchu a motoriky dieťaťa, zároveň sa podporuje aj rozvoj rečových schopností. Deti sa učia využívať tempo, rytmus a dynamiku hlasu, rozvíja sa sluchová pamäť. Pri nácviku riekaniek, piesní a pohybových hier sa tempo prispôsobuje rečovým a pohybovým možnostiam detí. U každého dieťaťa sa vykoná skúška sluchového vnímania.

Hudobná výchova pôsobí priaznivo na zdravotný stav detí s viacnásobným postihnutím. Zmierňuje ich psychomotorický nepokoj, uvoľňuje kľúčové stavy i psychické napätie. Výtvarné činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotoriky a rozvíjajú komunikačnú schopnosť dieťaťa. Pri výtvarných činnostiach sa rešpektuje vývinové štádium dieťaťa. Jeho výtvarný prejav je závislý od stupňa rozvoja motoriky, pamäti a pozornosti. Obe zložky vzdelávacej oblasti majú i terapeutickú funkciu.

Zdravie a pohyb

Pri realizácii cieľov vzdelávacej oblasti *Zdravie a pohyb* je potrebné mať na zreteli, že u detí s viacnásobným postihnutím je pohyb prostriedkom k upevňovaniu zdravia a podpory správneho psychosomatického a psychomotorického vývinu. Pri vytváraní pohybových zručností a návykov sa prejavuje značná obmedzenosť a vývinová pomalosť, nedostatočná schopnosť chápať, spájať a koordinovať jednotlivé pohyby. Všetky telovýchovné úkony sa prispôbujú schopnostiam a možnostiam detí. Za pomoci rôznych pomôcok a náčinia sa nenásilne rozvíjajú elementárne motorické zručnosti, s tým spojené psychomotorické procesy a zlepšuje sa koordinácia pohybov. Je

potrebné dbať na utváranie účelových pohybových zručností a kompenzáciu motorických nedostatkov.

Deti sa učia vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore. Dôležitým cieľom je utváranie základných hygienických návykov a samoobslužných zručností primerane možnostiam a schopnostiam detí s viacnásobným postihnutím.

Pre deti s viacnásobným postihnutím je určený **obsah vzdelávania a špecifické ciele** v tomto vzdelávacom programe pre deti s viacnásobným postihnutím.

Obsah vzdelávania sa chápe ako záväzok pre učiteľa. Obsahuje základný rozsah učiva, ktoré má dieťa s viacnásobným postihnutím zvládnuť počas predprimárneho vzdelávania, primerane svojim individuálnym možnostiam a schopnostiam. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť prostredníctvom uplatňovania špecifických metód, foriem a prostriedkov s rešpektovaním individuálnych možností a schopností.

Špecifické ciele vzdelávania sú vypracované s ohľadom na závažnosť viacnásobného postihnutia. Závažnosť viacnásobného postihnutia je pri väčšine detí determinovaná stupňom mentálneho postihnutia. Mentálne postihnutie je zvyčajne najvýraznejším príznakom v celom klinickom obraze viacnásobného postihnutia, preto je podmieňujúcim prvkom celého výchovno-vzdelávacieho procesu. Deti s viacnásobným postihnutím si v procese výchovy a vzdelávania, ale aj v ostatných oblastiach podpory vyžadujú individuálny prístup, pretože u nich nie je možné uplatniť metódy a formy práce určené len pre jeden druh postihnutia (aj keď dominantný).

Vzdelávacia oblasť JAZYK A KOMUNIKÁCIA

1 Hovorená reč	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – počúvať s porozumením, – reagovať neslovne na otázky a pokyny, – reagovať na neverbálne signály (gestá, mimiku), – stimulovať neuromotoriku tváre, líc, pier, jazyka, podnebia, hltana prostredníctvom orofaciálnej stimulácie, – udržiavať očný kontakt, hlasitosť prejavu a intonáciu reči prispôbiť zámerom komunikácie, – napodobňovať správnu artikuláciu problematických hlások (sykaviek, slabikotvorných spoluhlások r, f, l, í a pod.), – rozvíjať komunikačnú schopnosť prostredníctvom individuálnej logopedickej intervencie, – reagovať slovné na jednoduché otázky jednoslovnou, viacslovnou odpoveďou alebo jednoduchou frázou bez/s pomocou, – poznať a dodržiavať základné pravidlá vedenia dialógu bez/s 	<p>Počúvanie s porozumením.</p> <p>Neslovné reakcie (pohyby, gestá, mimika).</p> <p>Stimulácia počúvania, pozorovania a reakcií v elementárnych komunikačných situáciách.</p> <p>Artikulácia hlások a hláskových skupín. Spisovná podoba jazyka.</p> <p>Pasívna a aktívna slovná zásoba.</p> <p>Zreteľná artikulácia a formulácia gramaticky správnych viet a súvetí.</p> <p>Dodržiava základné pravidlá vedenia dialógu.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – pomocou, – používať piktogramy, dbať na ich dôsledné dodržiavanie, – aktívne a spontánne nadväzovať kontakt s inými osobami – deťmi a dospelými, – poznať a reagovať na svoje meno a meno svojho kamaráta, – vyjadriť svoje potreby a želania pomocou učiteľa pri formálnej a neformálnej komunikácii verbálne alebo prostredníctvom AAK, – vnímať počutý text, – rytmizovať s pomocou riekanky, vyčítanky bez/s pomocou, – komunikovať jednoduchými vetnými konštrukciami. 	<p>Používanie jazyka na prispôsobovanie sociálnym situáciám a vzťahom.</p> <p>Pasívna a aktívna slovná zásoba</p>
2 Písaná reč	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prejavíť záujem a podporovať pozitívny vzťah ku knihám, orientovať sa v knihách s pomocou, – počúvať s porozumením detskú ľudovú a autorskú poéziu, rozprávky, – prechod od ilustrácie k textu, – rozvíjať porozumenie čítaného textu (počúvaním, rozprávaním, vyjadrovaním) – explicitný a implicitný význam textov, – reprodukovať obsah prečítaného textu, – využívať v edukačných aktivitách informačné texty (detské encyklopédie), informačné zdroje a digitálne technológie, – demonštrovať funkcie písanej reči (dorozumievanie je zdrojom poznatkov, informácií, vedomostí a zdrojom zážitkov), – vnímať s citovým zaangażovaním bábkové divadlo a iné detské divadlo, – rytmizovať riekanky a piesne, 	<p>Správna manipulácia s knihou (smerová orientácia zľava doprava, zhora nadol).</p> <p>Detská, ľudová a autorská poézia a próza. Počúvanie čítanej rozprávky.</p> <p>Obsahy a zážitky z čítania vyjadriť vo výtvarných a dramatických činnostiach.</p> <p>Reprodukcia krátkeho prečítaného literárneho textu.</p> <p>Informácie prezentované prostredníctvom informačno-komunikačných technológií.</p> <p>Podporovať pozitívny vzťah ku knihám a písanej kultúre a upevňovať čitateľské návyky.</p> <p>Literárno-dramatická tvorivosť.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – rozčleniť zvolené slová na slabiky, – vyčleniť začiatočnú hlásku v ľubovoľne zvolenom slove, – vnímať a poznávať zvukovú štruktúru hovorenej reči, – zdôrazňovať rytmickú štruktúru slova na úrovni slabiky, – naučiť chápať deti, ako sa zo zvukov reči tvoria slová, – recitovať básne a spievať piesne s rytmickým sprievodom (napr. tleskaním, rytmizáciou na ľahko ovládateľných hudobných nástrojoch), – správne sedieť, – využívať koordináciu zraku a ruky, – držať správne kresliace potreby a vyvíjať primeranú intenzitu tlaku na podložku bez/s pomocou, – osvojovať zvládnutie jednoduchých grafomotorických prvkov vyžadujúcich prácu zápästia (vertikálne línie, horizontálne línie, krivky, slučky) a dlane a prstov (horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka, ležatá osmička), – rytmizovať riekanky a básne s rytmickým sprievodom (napr. tleskaním). 	<p>Sprevádzanie spevu alebo recitácia krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom.</p> <p>Orientácia v zvukovej štruktúre slova.</p> <p>Fonematické uvedomovanie.</p> <p>Vizuomotorika.</p> <p>Grafomotorika.</p> <p>Základné grafické pohyby.</p> <p>Sprevádzanie recitácie krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom .</p>
--	--

Vzdelávacia oblasť MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

1 Čísla a vzťahy	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať a vymenovať číselný rad od 1 do 5 hravou formou, – určiť počítaním po jednej počet predmetov v skupine v obore maximálne do 5 bez/s pomocou, – vytvoriť skupinu predmetov s určeným počtom v obore maximálne do 5 bez/s pomocou, – určiť rovnaké alebo rozdielne množstvo prvkov v skupine, – pridať k skupine a odobrať zo 	<p>Číselný rad.</p> <p>Základné počtové úkony od 1 do 5.</p> <p>Určovanie počtu prvkov.</p>

<p>skupiny daný počet prvkov s pomocou,</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť pomocou hmatu alebo sluchu počet predmetov v skupine, – prostredníctvom rôznych hier riešiť úlohy bežného života (hry so symbolickými peniazmi). 	<p>Spoznávanie symbolických peňazí.</p>
<p>2 Geometria a meranie</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť (označiť) objekt na základe popisu polohy pomocou slov, slovných spojení a symbolov pre pohyb, ako sú hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...), – určiť polohu objektu, umiestniť predmet podľa pokynov, dať pokyn na umiestnenie predmetu na určené miesto bez/s pomocou, – premiestniť obrázok podľa pokynov pomocou slov a slovných spojení na určené miesto, – určiť, triediť a pomenovať pomocou modelov geometrické útvary (guľu, kocku, valec) bez/s pomocou, – postaviť stavbu z primeraného množstva stavebnicových dielcov podľa predlohy, podľa pokynov, – identifikovať (aj hmatom), triediť, pomenovať, rozlíšiť kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník bez/s pomocou, – oboznámiť sa a triediť predmety podľa vlastností: množstva (nič, málo, veľa), veľkosti (malý, veľký), dĺžky (krátky, dlhý), farby, tvaru, šírky a hrúbky, – oboznámiť sa, priradiť, triediť a usporiadať predmety podľa určitých kritérií (tvar, povrch), – zostaviť z puzzle, rozstrihaných obrázkov alebo geometrických tvarov obrazce a útvary podľa predlohy a slovných inštrukcií bez/s 	<p>Orientácia v priestore.</p> <p>Orientácia v rovine.</p> <p>Priestorové geometrické útvary.</p> <p>Plošná a priestorová tvorivosť.</p> <p>Porovnávanie podľa rozmeru.</p> <p>Plošná tvorivosť.</p>

<p>pomocou,</p> <ul style="list-style-type: none"> – tvoriť rovinné útvary technikou (kreslenie, strihanie, lepenie, skladanie, lámanie, modelovanie...), – určiť objekt na základe slov prvý, posledný, pred, za. 	<p>Tvorba rovinných útvarov.</p> <p>Orientácia v usporiadanom rade.</p>
<p>3 Logika</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vytvoriť (nakresliť) podľa daného vzoru (do 5 objektov), – vytvoriť (nakresliť) podľa pravidla jednoduchú postupnosť objektov, – vedieť sa rozhodnúť o pravdivosti (áno/nie) jednoduchých tvrdení a vlastností daného objektu, – vybrať zo skupiny objektov všetky objekty s danou vlastnosťou (farba, tvar, veľkosť) bez/s pomocou, – vytvoriť dvojicu objektov na základe jednoduchej logickej súvislosti bez/s pomocou. 	<p>Pravidelné opakovanie.</p> <p>Rozhodovanie o pravdivosti.</p> <p>Triedenie predmetov podľa určitých kritérií.</p> <p>Spájanie dvojíc.</p>
<p>4 Práca s informáciami</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovládať základy práce s digitálnymi technológiami, – zvládnuť na základe vizuálnej a slovnej inštrukcie dospelého digitálne hry podľa možností a individuálnych schopností detí, vedieť kresliť, farebne vyplňať uzavreté plochy, vyberať a umiestňovať obrázky s rešpektovaním ich osobitostí, – stimulovať a ovládať plánovanie vo viacerých krokoch z dostupných digitálnych pomôcok a hier podľa možností konkrétnej materskej školy (digitálna hračka Bee-Bot). 	<p>Základy práce s digitálnymi technológiami.</p> <p>Digitálne pomôcky a hry.</p>

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A PRÍRODA

1 Vnímanie prírody	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vnímať krásu prírody, jej čaro a jedinečnosť prostredníctvom zachovaných zmyslov, – pozorovať prírodné prostredie v najbližšom okolí, – oboznámiť sa a uplatniť prakticky návyky starostlivosti o prírodu (nezahadzovať odpadky, hrabať lístie, polievať kvety, atď.), – poznať niektoré zložky živej a neživej prírody, – pozorovať zmeny v prírode, ktoré nastávajú v dôsledku zmien ročných období, – pozorovať, poznávať a rozlíšiť zmeny počasia krátkodobým pozorovaním. 	<p>Krásy prírody.</p> <p>Prírodné okolie materskej školy.</p> <p>Ochranárske postoje k prírode.</p> <p>Živá a neživá príroda.</p> <p>Ročné obdobia.</p> <p>Počasie.</p>
2 Rastliny	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identifikovať niektoré rastliny v najbližšom okolí, – poznať a určiť prostredníctvom zachovaných zmyslov niektoré druhy ovocia a zeleniny, – poznať, rozlíšiť niektoré stromy a kríky, zdôvodniť ich odlišnosť, – poznať a rozlíšiť niektoré kvitnúce rastliny, – poznať a rozlišovať niektoré jedlé, nejedlé a jedovaté huby, – poznať niektoré životné prejavy rastlín (sadenie, klíčenie, rast rastlín). 	<p>Rastliny blízkeho okolia materskej.</p> <p>Ovocie a zelenina.</p> <p>Stromy a kríky.</p> <p>Kvitnúce rastliny.</p> <p>Huby.</p> <p>Pestovanie rastlín.</p>
3 Živočíchy	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania

<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa a identifikovať rôznorodosť živočíšnej ríše (domáce, lesné, exotické zvieratá, vtáky a voľne žijúce živočíchy) prostredníctvom digitálnych technológií, knižných alebo dramatických stvárnení, – poznať a rozlišovať podmienky, v ktorých rôzne živočíchy žijú, – poznať a rozlišovať živočíchy podľa vonkajších znakov ich tiel, – poznať a rozlišovať rôzne zvuky zvierat a živočíchov podľa zvukovej nahrávky a vlastnou skúsenosťou, – poznať a určiť niektoré domáce zvieratá chované pre úžitok, starostlivosť o ne. 	<p>Zvieratá a živočíchy.</p> <p>Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov a pod.).</p> <p>Domáce zvieratá a ich úžitok.</p>
<p>4 Ľlovek</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť a ukázať bez/s pomocou časti ľudského tela v základných anatomických kategóriách (hlava, oči, uši, nos, ústa, krk, trup, ruky, nohy, prsty), – určiť bez/s pomocou niektoré fyziologické funkcie tela (dýchanie, pohyb, rast, prijímanie, vylučovanie potravy), – priblížiť fyziologické funkcie prostredníctvom zmyslového vnímania (oči – vidieť, uši – počuť, ruky – hmat, nohy – pohyb, nos – dýchať, jazyk – chuť) bez /s pomocou. 	<p>Ľudské telo.</p> <p>Prejavy života človeka.</p> <p>Procesy zmyslového vnímania človeka.</p>
<p>5 Neživá príroda</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prítomnosť vody v prírode, – poznať význam vody pre človeka, 	<p>Význam vody pre človeka, rastliny a živočíchy.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – rastliny a živočíchy, – uvedomiť si význam pitnej vody pre človeka, – pozorovať zmeny skupenstva vody vlastnou skúsenosťou (kvapalné, pevné skupenstvo vody), – oboznámiť sa s javmi o znečistení vody rôznymi odpadkami (komunálny odpad), – oboznámiť sa s významom vzduchu pre život človeka, rastlín a živočíchov, – oboznámiť sa s javmi, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu v bádateľskej podobe (vzduch, prievan) a – v experimentálnej podobe (fúkanie vzduchu do vody slamkou, vytlačanie vzduchu zo špongie pod vodou, nafukovanie balóna a pod.), – poznať význam pôdy pre rastliny, živočíchy a človeka, – oboznámiť sa s pojmami Zem, Slnko, hviezdy a Mesiac, vedieť ich rozlíšiť (získavanie poznatkov z rôznych médií). 	<p>Skúmanie javov pokusom.</p> <p>Význam vzduchu pre človeka, rastliny a živočíchy.</p> <p>Vzduch, prejavy pohybu vzduchu.</p> <p>Význam pôdy.</p> <p>Elementárne predstavy o Zemi, Slnku, hviezdach a Mesiaci.</p>
6 Prírodné javy	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznávať a skúmať vybrané prírodné javy: svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb, magnetizmus, voľný pád predmetov bez/s pomocou. 	<p>Oboznamovanie sa s vybranými prírodnými javmi.</p>

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

1 Orientácia v čase	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť postupnosť činností počas dňa doma a v materskej škole – v rámci režimu dňa (obrázky, piktogramy), – rozlíšiť pojmy včera, dnes a zajtra, – vedieť, koľko má rokov, – orientovať sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa s rešpektovaním ich osobitostí, – oboznámiť sa orientačne so základnou funkciou hodín a kalendára (čas sa meria hodinami), – uvedomovať si striedanie ročných období na základe konkrétnych aktivít a činností. 	<p>Režim dňa.</p> <p>Časové súvislosti.</p> <p>Kalendár a hodiny.</p> <p>Orientácia v ročných obdobiach.</p>
2 Orientácia v okolí	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientovať sa v interiéri, exteriéri materskej školy a v blízkom okolí, – pomenovať miesto svojho bydliska, – poznať niektoré verejné inštitúcie a služby vo svojom okolí: škola, obchod, polícia, pošta, lekáreň. 	<p>Orientácia v budove materskej školy.</p> <p>Orientácia v blízkom okolí materskej školy.</p> <p>Naša obec/mesto.</p>
3 Dopravná výchova	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania

<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa a spoznať nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou, – poznať a dodržiavať základné pravidlá správania sa účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov, – oboznámiť sa a dodržiavať základné pravidlá správania sa účastníkov 	<p>Dieťa ako chodec.</p>
---	--------------------------

<p>cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov,</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať a dodržiavať pravidlá správania sa v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca, – používať reflexné a ochranné prvky ako účastník cestnej premávky, – precvičovať si formou zážitkového učenia pravidlá cestnej premávky na detskom dopravnom ihrisku, – poznať a rozlíšiť rôzne druhy dopravných prostriedkov, – poznať a rozlíšiť dopravné prostriedky podľa miesta pohybu, – poznať význam vybraných dopravných značiek bez/s pomocou. 	<p>Dieťa ako cestujúci v hromadnej doprave a ako spolujazdec.</p> <p>Reflexné a ochranné prvky.</p> <p>Dieťa ako účastník cestnej premávky.</p> <p>Dopravné prostriedky.</p> <p>Dopravné značky.</p>
4 Geografia okolia	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznať okolitú krajinu a geograficky pomenovať prírodné prostredie (vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník), – poznať najznámejšie prírodné krásy regiónu, napr. rieku, ktorá preteká cez daný región, pohorie či vodnú plochu. 	<p>Miestna krajina.</p>
5 História okolia	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa s niektorými historicky významnými lokálnymi objektmi, napr. hrad, zámok (formou čítania krátkych textov a príbehov, prezeraním obrázkov atď.), – oboznámiť sa s tradičnou regionálnou kultúrou, priblížiť vhodnou formou zvyky a tradície v danom regióne. 	<p>Historické objekty v blízkom okolí.</p> <p>Tradičná regionálna kultúra.</p>
6 Národné povedomie	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania

<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa so štátnymi symbolmi Slovenskej republiky: zástava, hymna, znak, – priblížiť formou obrázkov, edukačného materiálu a IKT technológií hlavné mesto Slovenskej republiky. 	<p>Symboly Slovenskej republiky.</p> <p>Hlavné mesto Bratislava.</p>
<p>7 Ľudia v blízkom a širšom okolí</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlíšiť a pomenovať členov rodiny na základe využitia fotografií z rodinného prostredia, – predstaviť sa menom, prípadne i priezviskom, – poznať mená rovesníkov v triede, – poznať mená učiteliek v triede, – nadviazať adekvátny sociálny kontakt, – verbálny i neverbálny kontakt (očný kontakt, mimika, úsmev, gestikulácia) s inými osobami, deťmi i dospelými. 	<p>Rodina a jej členovia.</p> <p>Sociálny kontakt.</p>
<p>8 Základy etikety</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – používať základy etického správania (pozdraviť aj odzdraviť, poprosiť, poďakovať, ospravedlniť sa) vzhľadom na aktuálnu situáciu bez/s pomocou, – využiť rolové hry na nácvik pozitívneho modelového správania. 	<p>Elementárne základy etického správania.</p> <p>Rolové hry.</p>
<p>9 Ľudské vlastnosti a emócie</p>	
<p>Špecifické ciele vzdelávania</p>	<p>Obsah vzdelávania</p>
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlišovať niektoré pozitívne 	

Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SVET PRÁCE

1 Materiály a ich vlastnosti	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vymenovať/rozlíšiť rôzne prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.), – využiť materiály pri modelovaní objektov, jednoduchých nástrojov, – rozpoznávať materiál, z ktorého je predmet vyrobený, – viesť k recyklačným spôsobom. 	<p>Prírodné materiály.</p> <p>Triedenie odpadu.</p>
2 Konštruovanie	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pochopiť technický náčrt ako návod na vytvorenie predmetu bez/s pomocou, – zhotoviť daný predmet podľa návrhu/vkladať do predlohy (schémy, náčrtu, predlohy), – pracovať podľa jednoduchého kresleného postupu, – vytvoriť jednoduchý výrobok a pomenovať jeho účel, – opísať postup jednoduchého zhotovenia výrobku, – dodržiavať bezpečnostné pravidlá pri používaní rôznych nástrojov a materiálov. 	<p>Technický náčrt.</p> <p>Skladanie a rozkladanie jednoduchých predmetov a stavebníc, mozaiky, puzzle.</p> <p>Sadenie semien, presádzanie kvetov, skladanie papiera, skladanie stavby z kociek a pod.</p> <p>Práca s rôznym materiálom.</p> <p>Postup práce (vystrihovanie, vykrajovanie, modelovanie a pod.).</p>
3 Užívateľské zručnosti	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – využívať dostupné náradie a nástroje na prípravu/úpravu predmetov, prostredia, materiálov, – manipulovať s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi, 	<p>Užívateľské zručnosti.</p> <p>Jemná motorika. Navliekanie korálikov, prevliekanie šnúrok, triedenie drobných predmetov, skladanie papiera a podobne. Skrutkovanie, prenášanie, odťahovanie a pritťahovanie matíc, strihanie nožnicami, krájanie tupým nožom, otváranie a zatváranie visiaceho zámku, viazanie uzla, mašličky, pranie</p>

<ul style="list-style-type: none"> – používať predmety dennej potreby v domácnosti a v záhrade, – používať základné úkony potrebné pri používaní rôznych elektronických zariadení. 	<p>mydlom, nalievanie tekutín z fľaše do fľaše (a iné podľa aktuálnych možností školy). Zapnutie a vypnutie počítača: práca s PC myšou, klávesnicou, digitálnymi technológiami podľa možností – napr. interaktívna tabuľa, tablet.</p>
4 Technológie výroby	
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa so surovinami potrebnými na prípravu niektorých bežne používaných výrobkov, – priradiť danú surovinu k hotovému výrobku – (mlieko – jogurt, pšenica – chlieb, ovocie – džús, bylinky – čaj a pod.). 	<p>Výroba niektorých potravín (výroba múky z obilia a chleba z múky, príprava čaju zo sušených bylín, výroba džúsu z ovocia, sušené huby a ovocie a pod.).</p>
5. Remeslá a profesie	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznámiť sa s niektorými tradičnými remeslami, – poznávať základnú pracovnú náplň vybraných profesií (napr. lekár, šofér, učiteľ, policajt). 	<p>Tradičné remeslá v regióne (hrnčiarstvo, tkáčstvo, košíkárstvo, tehliarstvo atď.).</p> <p>Pracovná náplň a význam vybraných profesií.</p>

Vzdelávacia oblasť UMENIE A KULTÚRA

1 Hudobná výchova	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <p>Rytmické činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – rytmizovať samostatne hrou na telo 2/4 takt pri rôznych postojoch a chôdzi, – rytmizovať slová, slovné spojenia detské riekanky, vyčítanky, básničky, detské piesne hrou na telo, – využívať nástroje Orffovho inštrumentára k rytmickému sprievodu k riekankám a piesňam. 	<p>Hra na telo.</p> <p>Rytmizácia riekaniek a piesní.</p>

<p>Vokálne činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – vytvárať návyk správneho speváckeho dýchania realizáciou dychových rozcvičiek a hier s dychom, – rozvíjať základné spevácke schopnosti a zručnosti prostredníctvom hlasových rozcvičiek, hier s hlasom, správne spevácke držanie tela, – imitovať hlasom zvuky okolitého sveta a spievať osvojené piesne na zvukomalebné alebo neutrálne slabiky. <p>Inštrumentálne činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – prejavovať radosť pri vyludzovaní zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch, – identifikovať a pomenovať vizuálne i sluchom nástroje Orffovho inštrumentára. <p><i>Poznámka: Realizovať rôzne druhy terapií, podľa možností a daností školy (muzikoterapeutická miestnosť).</i></p> <p>Percepčné činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – počúvať hudobné skladby pre deti, piesne a spev učiteľky, – uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus, – identifikovať s pomocou vyjadrovacie prostriedky hudby. <p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – prežívať charakter piesne a hudby prirodzeným pohybom, – využívať tanečné prvky v jednoduchých choreografiách, – pohybové uvoľnenie a splývanie s rytmom hudby, – kombinovať v hudobno-pohybových hrách hru na telo a tanečné prvky, – dodržiavať pravidlá v hudobno-pohybových hrách. <p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – stvárňovať detské piesne a skladbičky primeranými dramatickými výrazovými prostriedkami, – realizovať rôzne druhy terapií, podľa možností a daností školy (multisenzorická miestnosť) 	<p>Spevácke návyky.</p> <p>Hlasová rozcvička.</p> <p>Imitovanie hlasom.</p> <p>Orffov inštrumentár. Jednoduché spievody k piesňam a riekankám.</p> <p>Terapie.</p> <p>Počúvanie piesní a hudby.</p> <p>Pohybové stvárnenie charakteru hudby.</p> <p>Dynamika, rytmus, tempo.</p> <p>Pohybové stvárnenie charakteru hudby. Tanečná chôdza, tanečný beh, prísunový krok (dopredu, dozadu a do strán), poskočný krok, cval, točenie vo dvojici, točenie na mieste, pohupy v kolenách, úklony pri jednoduchých tanečných choreografiách s/bez pomoci.</p> <p>Pohybové vyjadrenie. Tlieskanie, plieskanie, dupanie, tanečné prvky.</p> <p>Hudobno-pohybové hry.</p> <p>Hudobná dramatika.</p> <p>Terapie.</p>
---	--

Snoezelen).	
2 Výtvarná výchova	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <p>Výtvarné činnosti s tvarom na ploche</p> <ul style="list-style-type: none"> – skladať plošné geometrické tvary a vytvoriť jednoduchý novotvar, – obkresliť nový tvar na výkres, ofrotážovať, prilepiť a pod., – doplniť kresbou alebo maľbou vytvorený zložený tvar, – vystrihovať časti obrázkov, – osvojovať návyky držania maliarskeho nástroja (držanie v ruke, spôsob a smer ťahu, prítlak atď.), – používať vybraný nástroj, materiál na výtvarné činnosti (napr. nožnice, ceruzku, štetec atď.), – spájať časti obrázkov lepením, – doplniť kresbou alebo maľbou vytvorený zložený tvar bez/s pomocou, – skladať tvary a skladaním vytvoriť novotvar (nové zobrazenie) a pomenovať ho, – spájať časti obrázkov lepením, – dotvárať tvary kresbou (maľbou) a pomenovať výsledok, – dopĺňať neurčitý tvar (domaľovanie, dokresľovanie škvŕny, odtlačanie farby, roztlačenie farebnej pasty, preložením, stlačením, krčením papiera). <p>Výtvarné činnosti s tvarom v priestore</p> <ul style="list-style-type: none"> – modelovať tvary z mäkkej modelovacej hmoty (plastelína, modelovacia hlina a iné modelovacie hmoty) – bez/ s pomocou (miesiť, stláčať, ťapkať, odštipkávať, valkať, vyťahovať, šúľať, gúľať, vyštipnúť štipcom), – vytvárať objekty z rôznych materiálov (spájaním, lepením, upevňovaním lepiacou páskou, plastelínou s dôrazom na predstavivosť dieťaťa), 	<p>Výtvarné činnosti s tvarom na ploche.</p> <p>Výtvarné techniky s farbami.</p> <p>Osobný výtvarný prejav.</p> <p>Aktívne vnímanie výtvarného diela.</p> <p>Kompozičné celky.</p> <p>Priestorová tvorba a modelovanie.</p> <p>Priestorová kompozícia.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – vytvárať podľa inštrukcií jednoduché papierové skladačky (napr. loďka, čiapka, lietadlo, harmonika atď.) bez/ s pomocou. <p>Výtvarné činnosti s farbou</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomenovať základné farby, – ovládať základy miešania farieb (z dvoch základných farieb) bez/s pomocou, – používať jednoduché techniky maľovania bez/s pomocou, – experimentovať s vlastnosťami farieb (liatie, kvapkávanie, odtláčanie, vytváranie farebných škvŕn, fúkanie do škvŕn). <p><i>Poznámka: Nechávať dieťaťu priestor na vlastnú sebarealizáciu, objavovanie, experimentovanie a vyjadrenie fantázie.</i></p> <p>Spontánný výtvarný prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyjadriť spontánnosť a osobný výtvarný prejav vo svojich výtvoroch (spontánna kresba, prstomaľba, modelovanie alebo priestorové vytváranie), – kresliť postavu človeka, zvierat a najznámejších vecí s vystihnutím hlavných znakov (napr. oči, uši, nos, ústa, krk, prsty na ruke, chodidlá), – používať vybrané maliarske nástroje (ceruzka rôznej tvrdosti, temperové, vodové farby, fixka, štetec/drievko, tuš a uhlík a iné) bez/s pomocou, – upevňovať návyky držania kresliaceho nástroja. <p>Synestézia (medzizmyslové vnímanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> – reagovať výtvarnými prostriedkami na zmyslové podnety (drsny, hladký, vrúbkovaný, pichľavý, mäkký atď.), – podnecovať farebné vyjadrenie výrazných chutí farbami (napr. kyslosť – citrón – žltá). <p><i>Poznámka: Vnímanie výtvarných diel možno prepojiť cez taktilno-haptické, chuťové, čuchové, sluchové a zrakové podnety.</i></p> <p>Vnímanie umeleckých diel</p> <ul style="list-style-type: none"> – zameriavať pozornosť detí na aktívne vnímanie výtvarného diela (návšteva výstavy/galérie, múzea), 	<p>Aktívne vnímanie výtvarného diela.</p> <p>Výtvarné činnosti s farbami.</p> <p>Výtvarné techniky.</p> <p>Experimentovanie s farbami.</p> <p>Výtvarné techniky.</p> <p>Kreslenie postavy.</p> <p>Kreslenie vybraným nástrojom a materiálom.</p> <p>Povrch materiálov.</p> <p>Krásy výtvarného diela.</p>
--	---

– podnecovať fantáziu prostredníctvom vizuálneho umenia v umeleckom diele	
---	--

Vzdelávacia oblasť ZDRAVIE A POHYB

1 Zdravie a zdravý životný štýl	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uvedomovať si, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka, – dbať na správne držanie tela v stoji a v sede, – zlepšiť koordináciu pohybov za pomoci rôznych pomôcok a náčinia, rozvíjať elementárne motorické zručnosti, – využívať v zdravotných cvičeniach a aktivitách relaxačné a uvoľňovacie cviky, – zlepšiť lokomóciu, pohybové schopnosti a celkové vnímanie vlastného tela formou podnetov bazálnej stimulácie (somatické, vestibulárne a vibračné podnety), – identifikovať typické znaky ochorenia a zdravia, – charakterizovať zdravé a nezdravé stravovanie, – pitný režim, – uviesť príklady zdravia ohrozujúcich situácií (poranenie, popálenie, poštípánie hmyzom, atď.) a diskutovať s deťmi o ich vlastnej skúsenosti, – upevňovať hygienické návyky, jednoducho opísať prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (napr. nekýcham na druhého, vzniku zubného kazu – čistím si zuby). 	<p>Význam pohybu pre zdravie.</p> <p>Zdravotné cvičenie.</p> <p>Pohybové aktivity.</p> <p>Relaxácia.</p> <p>Prvky bazálnej stimulácie.</p> <p>Zdravie, choroba.</p> <p>Stravovanie, pitný režim.</p> <p>Ohrozenie zdravia.</p> <p>Zásady ochrany vlastného zdravia.</p> <p>Základné hygienické návyky.</p>

2 Hygiena a sebaobslužné činnosti	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktívne spolupracovať pri vykonávaní základných hygienických návykov (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa atď.) bez/s pomocou, – zvládnuť sebaobslužné činnosti (obliekať sa, vyzliekať sa, obúvať sa, vyzúvať sa, umývať sa, čistiť si zuby, zaväzovať šnúrky) bez/s pomocou, – zvládnuť návyky na prípravu stolovania (desiata, obed, olovrant), – osvojovať si základy správneho stolovania (jesť príborom, držanie hrnčeka pri pití, použiť servítku) bez/s pomocou, – dodržiavať čistotu pri stolovaní, – zapájať sa do upratovania hračiek, pomôcok bez/s pomocou. 	<p>Základné hygienické návyky.</p> <p>Sebaobslužné činnosti.</p> <p>Stolovanie.</p> <p>Dodržiavať poriadok vo svojom okolí.</p>
3 Pohyb a telesná zdatnosť	
Špecifické ciele vzdelávania	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa s viacnásobným postihnutím je schopné v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – napodobňovať základné polohy, postoje a pohyby (stoj, ľah, sed, kľak atď.), – ovládať základné lokomočné pohyby (chôdza, beh, skok, lezenie, hádzanie a chytanie), – zvládnuť skok znožmo, skok cez prekážku a zoskok z vyvýšenej podložky bez/s pomocou, – zvládnuť rôzne techniky lezenia, plazenia preliezania, – manipulovať s rôznymi predmetmi, náčiním (rukami, nohami, zdvíhať, nosiť, podávať, gúľať, pohadzovať, odrážať, kopáť), – ovládať jednoduché akrobatické 	<p>Základné polohy, postoje a pohyby.</p> <p>Základné lokomočné pohyby.</p> <p>Skákanie.</p> <p>Lezenie.</p> <p>Manipulácia s náčiním.</p>

<p>zručnosti (stoj na jednej nohe, obrat okolo výškovej osi, váha v predklone – lastovička),</p> <ul style="list-style-type: none"> – zaraďovať cvičenia pre nácvik prevalov (kotúl vpred, kolíska, bočné prevaly), – využívať pohybové hry zamerané na zmeny polôh a postojov. <p><i>Poznámka: Podporovať správny psychosomatický a psychomotorický vývin. Potrebné je vychádzať z aktuálneho zdravotného stavu dieťaťa.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – rytmicky správne využívať základné lokomočné pohyby – a imitovať tanečné kroky (cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony, krok prísunný) na hudobný sprievod bez/s pomocou, – dodržiavať pravidlá v pohybových hrách pomocou verbálneho a názorného usmernenia, – podporovať súťaženie v pohybových hrách, – dodržiavať zvolené pravidlá, akceptovať ostatných, – zvládnuť krátku turistickú prechádzku počas pobytu vonku. <p><i>Poznámka: Vzhľadom na rešpektovanie komplexnej odbornej starostlivosti a individuálnych osobitostí je možné posilňovať imunitu detí prirodzeným spôsobom – saunovanie, sol'ná jaskyňa a pod.</i></p>	<p>Jednoduché akrobatické zručnosti.</p> <p>Orientačné schopnosti.</p> <p>Tanec a pohybová improvizácia.</p> <p>Pravidlá, rešpektovanie a spolupráca.</p>
---	---

Pri rešpektovaní špecifických osobitostí vyplývajúcich z postihnutia a individuálnych možností a schopností dieťaťa sú rozvíjané kompetencie:

<p>1. Komunikačné kompetencie</p>	<p>Dieťa na konci predprimárneho vzdelávania, v závislosti od stupňa a charakteru viacnásobného postihnutia</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadruje svoje potreby slovne alebo pomocou augmentatívnej a/alebo alternatívnej komunikácie (podporné a náhradné spôsoby komunikácie), - nadväzuje očný kontakt pri komunikácii, - reaguje na svoje meno, - primerane, podľa svojich schopností vyjadruje súhlas/nesúhlas, - reaguje na neverbálne signály (gestá, mimiku, hlasnosť)
--	---

	<p>prejavu prispôsobuje situácii),</p> <ul style="list-style-type: none"> - chápe jednoduché požiadavky dospelých, reprodukuje básne, riekanky, jednoduchý oznam, - vyjadruje podľa svojich možností aspoň na elementárnej úrovni svoje myšlienky, názory bez/s pomocou učiteľa, - zreprodukuje samo alebo s pomocou učiteľa aspoň na elementárnej úrovni osvojené poznatky.
2. Matematické kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - priraduje a triedi predmety podľa určitých kritérií, - pozná a rozlišuje základné geometrické tvary, - oboznamuje sa s pojmami málo – veľa, - oboznamuje sa s číselným radom, - oboznamuje sa so základmi matematických predstáv, - orientuje sa v priestore a rovine bez/s pomocou učiteľa, - objavuje a nachádza funkčnosť vecí, uvedomuje si ich význam.
3. Digitálne kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - pozná a prípadne aj využíva rôzne zdroje získavania informácií prostredníctvom sledovania informačno-komunikačných technológií, z rôznych médií bez/s pomocou učiteľa, - aplikuje elementárne zručnosti v činnostiach s informačnými a komunikačnými technológiami a s detskými edukačnými programami bez/s pomocou učiteľa, - pozná niektoré mobilné komunikačné prostriedky, - využíva rôzne zdroje získavania informácií bez/s pomocou učiteľa, - dokáže samostatne alebo s pomocou ovládať jednoduchú digitálnu hračku/pomôcku.
4. Kompetencie učiť sa, riešiť problémy	<ul style="list-style-type: none"> - prejavuje primerane svojim možnostiam zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového, - využíva samo alebo s pomocou primerané pojmy, znaky a symboly, - pozoruje, opakuje, precvičuje, napodobňuje, - aplikuje v hre, v rôznych aktivitách a situáciách získané poznatky a skúsenosti, - zotrva v hre a inej činnosti a dokončí ju, - vyvíja vôľové úsilie v hre a inej činnosti, - hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, - naučí sa pracovať s hračkami, knihou, učebnými pomôckami alebo dokáže s nimi pracovať s pomocou učiteľa, - oboznamuje sa s rôznymi druhmi úchopov a snaží sa ich využívať pri rôznych manipulačných činnostiach, - oboznamuje sa s konštrukčnými a deštrukčnými manipulačnými činnosťami s rôznymi druhmi stavebníc a edukačných pomôcok, - prejavuje a rozvíja grafomotorické zručnosti (<i>s prihliadnutím na druh a stupeň zmyslového, telesného a mentálneho postihnutia</i>),

	<p>rieši problémové úlohy bez/s pomocou učiteľa, rieši jednoduché úlohy pokusom a omylom alebo podľa zadaných inštrukcií, pričom využíva svoje doterajšie skúsenosti,</p> <ul style="list-style-type: none"> - objavuje a nachádza funkčnosť vecí, uvedomuje si ich zmeny.
5. Sociálne a personálne kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - správa sa empaticky k svojmu okoliu, - rozlišuje známe a neznáme osoby, - hrá sa a pracuje vo dvojici, v skupine, v kolektíve, - nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s inými, - rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne, - uvedomuje si vlastnú identitu, - prejavuje svoje pocity, - primeraným spôsobom sa presadzuje v aktivitách, - správa sa spoločensky a podľa určených pravidiel slušného správania, - podľa dohodnutých kritérií hodnotí samostatne alebo s pomocou učiteľa vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé na veciach alebo osobách
6. Občianske kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - uvedomuje si vlastnú identitu, - pozná niektoré svoje osobné údaje, - správa sa v skupine, v kolektíve podľa určených spoločenských pravidiel a noriem, - orientuje sa v spoločenskom prostredí, - zaujíma sa o dianie v rodine, v materskej škole, v bezprostrednom okolí.
7. Pracovné kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - zvláda samostatne alebo s pomocou inej osoby sebaobslužné činnosti, - oboznamuje sa a utvára si základné hygienické návyky, oboznamuje sa a utvára si základné návyky pri stolovaní, - využíva bez/s pomocou učiteľa hrubú a jemnú motoriku prekonávaním prekážok, - podľa svojich schopností prejavuje na elementárnej úrovni grafomotorickú gramotnosť, - adekvátne a podľa svojich schopností používa hračky, edukačné pomôcky a predmety dennej potreby, - pracuje samostatne alebo s pomocou inej osoby s prírodným materiálom, - oboznamuje sa a utvára si základné pracovné návyky

7. VYUČOVACÍ JAZYK

Vyučovací jazyk, v ktorom sa uskutočňuje predprimárne vzdelávanie v špeciálnej materskej škole je štátny jazyk Slovenskej republiky.

8. SPÔSOB A PODMIENKY UKONČOVANIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA A VYDÁVANIE DOKLADU O ZÍSKANOM VZDELANÍ

Predprimárne vzdelanie získa dieťa v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 245/2008 Z. z. absolvovaním posledného ročníka vzdelávania v materskej škole. Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania. Doklad o absolvovaní predprimárneho vzdelávania je deťom odovzdávaný počas tradičnej rozlúčky s predškólakmi, ktorá sa koná posledný deň školského roka.

9. PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Podľa zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zriaďovateľ a riaditeľ materskej školy je povinný starať sa o bezpečnosť a ochranu zdravia detí a všetkých dospelých osôb, ktoré sa nachádzajú s jeho vedomím na jeho pracovisku a v jeho priestoroch, t. j. je povinný zabezpečiť podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.

Materské školy sú pri výchove a vzdelávaní, pri činnostiach priamo súvisiacich s výchovou a vzdelávaním a pri poskytovaní služieb povinné:

- prihliadať na základné fyziologické potreby detí,
- vytvárať podmienky na zdravý vývin detí a na predchádzanie sociálno-patologických javov,
- zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia detí,
- poskytnúť nevyhnutné informácie na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí,
- viesť evidenciu registrovaných školských úrazov detí, ku ktorým došlo počas výchovno-vzdelávacej činnosti alebo pri činnostiach organizovaných materskou školou.

Problematika zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní je podrobne rozpracovaná v Prevádzkovom poriadku a v Školskom poriadku špeciálnej materskej školy.

Podľa § 7 ods. 1 vyhlášky 308/2009 o materských školách za vytvorenie bezpečných a hygienických podmienok na predprimárne vzdelávanie zodpovedá riaditeľ. Za bezpečnosť a ochranu zdravia dieťaťa podľa §7 ods. 2 zodpovedajú pedagogickí zamestnanci špeciálnej

materskej školy od prevzatia dieťaťa až po jeho odovzdanie zákonnému zástupcovi alebo ním splnomocnenej osobe.

Za dodržiavanie hygienických a bezpečnostných predpisov v priestoroch špeciálnej materskej školy a ochranu zdravia detí zodpovedajú prevádzkoví zamestnanci, a to v rozsahu im určenej pracovnej náplne. Stravovanie detí má pevne stanovený čas.

Bezpečnosť a ochrana zdravia je súčasťou obsahu výchovy a vzdelávania. Deti sa prostredníctvom neho učia chrániť si svoje zdravie aj zdravie iných. Pri starostlivosti o zdravie, hygienu a bezpečnosť detí sa zamestnanci ŠMŠ riadia všeobecne záväznými právnymi predpismi. Pred uskutočnením výletu alebo exkurzie vedúci pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom organizačne vyhotoví písomný záznam, informovaný súhlas zákonného zástupcu dieťaťa. Každá osoba je povinná dodržiavať prísny zákaz fajčiť v priestoroch interiéru a exteriéru ŠMŠ.

Aby sa dieťa mohlo duševne aj fyzicky rozvíjať, potrebuje správne prispôsobené prostredie pre výchovu a vzdelávanie. Mikroklima prostredia špeciálnej materskej školy napomáha k vývinu pohybu a mentálnemu rastu dieťaťa, preto musí spĺňať estetické a emocionálne kvality. Prostredie by malo byť harmonické, útulné a príjemné, o čo sa starajú deti spoločne s pedagógom. S prostredím úzko súvisia ciele materskej školy, výchovno-vzdelávacia činnosť, obsah výchovy a vzdelávanie a učenie dieťaťa.

Objekt celej školy tvoria 4 pavilóny – 1 hospodársky pavilón, ktorej súčasťou je sídlo riaditeľky školy, školská výdajňa jedáleň a dielňa, 3 pavilóny pre vzdelávanie žiakov ŠZŠ a PRŠ. Triedy ŠMŠ sú v samostatnom pavilóne na prízemí so zabezpečeným bezbariérovým prístupom. Súčasťou interiéru ŠMŠ je šatňa vybavená šatňovými skrinkami a lavičkami, sociálne zariadenia, triedy (herne), miestnosť pre učiteľky a kuchynka pre prípravu jedla.

Triedy sú vybavené nábytkom, ktorý zohľadňuje bezpečnostné kritériá, zohľadňuje vek a zdravotný stav detí. Vybavenie priestorov školy spĺňa estetické a emocionálne kvality. Súčasťou materiálneho vybavenia sú voľne a viditeľne uložené pomôcky, ktoré zohľadňujú potreby detí. Vo vnútornom prostredí triedy je vymedzený priestor pre relaxáciu a odpočinok. Pri výchove a vzdelávaní dieťaťa so zdravotným znevýhodnením do povinného materiálne-technického zabezpečenia, v závislosti od závažnosti jeho postihnutia, patria:

- kompenzačné pomôcky,
- prebaľovacie pulty,
- bezbariérový prístup,
- logopedické pracovisko s programovým vybavením a didaktickými pomôckami
- rehabilitačnú miestnosť,
- telovýchovné náradie a náčinie,
- didaktickú a audiovizuálnu techniku,
- výpočtovú techniku,
- suchý bazén.

Areál špeciálnej materskej školy je spoločný s areálom ostatných pavilónov školy. Pozemok areálu je oplotený. V tesnej blízkosti areálu je detské ihrisko.

Pedagogickí zamestnanci špeciálnej materskej školy:

- splňajú kvalifikačné požiadavky stanovené príslušnou legislatívou,
- v každodennej výchovno-vzdelávacej činnosti preukazujú odborné a pedagogicko-psychologické spôsobilosti,
- sú schopní profesijného a osobnostného rozvoja,
- ako súčasť kolektívu sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie a spolupráce.

10. Hodnotenie detí

Cieľom hodnotenia výchovno-vzdelávacích výsledkov detí v špeciálnej materskej škole je poskytnúť dieťaťu a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako dieťa zvláda výchovno-vyučovací proces v ŠMŠ, v čom má nedostatky, kde má rezervy, ale i to, aké robí pokroky, v čom je úspešný. Dieťa hodnotíme pozorovaním, rozhovorom, hodnotením portfólia prác a výrobkov dieťaťa. Dôležitým prvkom hodnotenia je uznanie a pochvala, povzbudenie do ďalšej práce, postup na odstránenie nedostatkov a ďalší rozvoj dieťaťa. Ku každému hodnoteniu dieťaťa treba pristupovať individuálne, zahľadovať mentálne zručnosti, celkový zdravotný stav. Hodnotenie výchovno-vzdelávacej činnosti s deťmi je v kompetencii učiteliek. Uskutočňuje sa formou diagnostiky vstupnej, priebežnej a výstupnej, ktorá je podkladom pre tvorbu individuálnych výchovno-vzdelávacích plánov. Hodnotenie má byť pozitívne, motivujúce.